

PAULA KARHUNEN

Tanssiproduktioiden tuki ja tuotantoehdot Valtion produktiotuen kehitys ja merkitys 1991–2008

Support and conditions of Finnish dance productions. Trends in
and importance of state grants for dance productions 1991–2008

TILASTOTIETOA TAITEESTA N:o 39
FACTS ABOUT THE ARTS No. 39

Taiteen keskustoimikunta

© Paula Karhunen ja Taiteen keskustoimikunta 2008

Kansi: Kari Piippo

Taitto: Jussi Hirvi

ISBN 978-952-5253-71-9

ISSN 0788-0278

♫ F.G. Lönnberg

Helsinki 2008

Alkusanat

Tanssiteos suomalaisen tanssitaiteen ytimenä tarvitsee toteutuakseen monien ammattilaisten panosta mutta myös julkista tukea. Yksi julkisen tuen muoto – nimenomaan tanssin tuotantoehto- jen kehittämiseksi perustettu – on tämän julkaisun aiheena. Tutkimusprojekti tanssin produktiivisuudesta on syntynyt valtion tanssitaide-toimikunnan (2004–2006) aloitteesta ja vastaa toivottavasti niihin kysymyksiin, joita toimikunta aloitteessaan esitti.

On aina etuoikeus tehdä tutkimustyötä vuorovaikutuksessa kentän ja kollegoiden kanssa. Tämän projektin yhteydessä tuo vuorovaikutus on toteutunut erityisen hyvin, sillä nykyinen tanssitaide-toimikunta (2007–2009) on ollut aktiivisesti mukana tutkimusprosessissa sen alkuvaiheista lähtien, keskustelemalla, osallistumalla kyselylomakkeen laatimiseen ja kommentoimalla käsikirjoitusta. Kiitän sekä koko tanssitaide-toimikuntaa että erityisesti Harri Antikaista, Tuula Linnusmäkeä, Timo Sokuraa ja Pirjo Viitasta, jotka ovat antaneet arvokkaita kommentteja käsillä olevan raportin käsikirjoitukseen. Tanssitaide-toimikunnan nykyinen puheenjohtaja Johanna Laakkonen on ollut avuksi käsikirjoituksen eri vaiheissa ja osallistunut tutkimukseen myös haastateltavana. Samoin aiempien tanssitaide-toimikuntien puheenjohtajat Risto Ruohonen, Tiina Suhonen ja Sanna Tyyri-Pohjonen antoivat aikaansa tutkimuksen taustahaastattelua varten. Kiitokset historian ja nykyisyyden valaisemisesta ja antoisista keskusteluhetkistä! Myös muut tanssin kentän asiantuntijat, mm. Piia Ahonen Tanssin Tiedotuskeskuksesta sekä tanssin aluekeskusten työntekijät ovat antaneet tietoja ja asiantuntemustaan käyttööni, mistä haluan lämpimästi kiittää.

Jälleen kerran ovat työtoverit Taiteen keskustoimikunnassa olleet mukana tutkimuksen valmistumisprosessissa monin arvokkain kommentein ja neuvoin. Kiitän Anna Anttilaa, Pauli Rautiaista, Merja Heikkistä, Mari Karikoskea sekä Satu Lindbergiä heidän panoksestaan tutkimusprojektin ja käsikirjoituksen eri vaiheissa.

Erityiskiitokset menevät niille yli 70 tanssitaiteilijalle ja tanssiryhmän edustajalle, jotka vastasivat tutkimusprojektin yhteydessä toteutettuun sähköpostikyselyyn ja antoivat arvokasta tietoa tutkimusta varten.

Helsingissä, huhtikuussa 2008

Tekijä

Sisällys

Taulukko- ja kuvioluettelo	6
Tutkimuksen tavoite ja aineistot	8
Tanssin tuotanto ja tekijät	10
Alan rakenne ja tuotantojen määrä	10
Tanssitaiteilijoiden määrä	15
Tanssitaide valtion taidehallinnossa	19
Valtion tanssitaide-toimikunta	19
Taide-toimikuntien tuki tanssille	21
Tanssin produktiotuki	24
Tausta ja tukimuodon tavoitteet	24
Tanssin produktiotuen määrärahat 1991–2008	25
Tuen hakijat ja saajat 1991–2008	27
Kysely tanssin produktiotukea hakeneille	37
Kyselyn toteuttaminen	37
Vastaajien näkemyksiä tanssin produktiotuesta	39
Produktioiden toteuttaminen	47
Produktioiden rahoitus	57
Muuta kyselyn tuottamaa tietoa	60
Tanssi- ja produktioiden tuki eräissä maissa	62
Yhteenveto ja johtopäätökset	66
Lähteet	72
English Summary	74
Liitteet	
Liite 1. Valtion tanssitaide-toimikunnat 1983–2009	85
Liite 2. Valtion tuki tanssitaiteelle vuosina 1991–2007	88
Liite 3. Kyselylomake ja lähetekirje	89
Liite 4. Avovastaukset	93

Taulukko- ja kuvioluettelo

Käytetyt symbolit

- .. = tapauksia kolme tai vähemmän
– = ei lainkaan tapauksia

Taulukkoluettelo

Taulukko 1.	Tanssin tuotantokenttä ja esitykset 2006/2007	12
Taulukko 2.	Kotimaisten tanssiteattereiden ja ryhmien esityskerrat 1997–2006	13
Taulukko 3.	Valtion tanssitaidetoimikunnan painopistealueita eri vuosikymmeninä	21
Taulukko 4.	Taidetoimikuntien apurahat ja avustukset tanssille vuonna 2007	22
Taulukko 5.	Tanssin produktiotuki 1991–2008 sekä tuen osuus valtion tanssille myöntämästä tuesta	27
Taulukko 6.	Tanssin produktiotuen hakijoiden ja saajien määrä sekä saajien osuus (%) hakijoista vuosina 1991–2008	28
Taulukko 7.	Yhdistysten osuus (%) tanssin produktiotuen hakijoista ja saajista vuosina 1991–2008	30
Taulukko 8.	Keskimääräiset haetut ja myönnetyt produktiotukisummat vuosina 1991–2008	31
Taulukko 9.	Produktiotuen hakijat tukikohteen mukaan vuosina 1991–2008	32
Taulukko 10.	Produktiotuen saajat tukikohteen mukaan vuosina 1991–2008	33
Taulukko 11.	Tanssin produktiotuen hakijat, saajat ja tuetut produktiot 1991–2008	34
Taulukko 12.	Vapaiden tanssiryhmien ja itsenäisten koreografien kantaesitykset vuosina 1997–2006 sekä tanssin produktiotukea saaneiden esitysten osuus (%)	34
Taulukko 13.	Kielteisen produktiotukipäätöksen saaneiden muu tuki taidetoimikunnilta vuosina 1996–2008	35
Taulukko 14.	Kyselyn perusjoukko ja vastanneet	38
Taulukko 15.	Produktiotuen hakemisesta saatavilla olevan tiedon riittävyys, vastaajien osuus (%)	39
Taulukko 16.	Vastaajien produktioiden toteutuminen	49
Taulukko 17.	Vastaajien produktioissa hoidetut erilliset ammattitehtävät	51
Taulukko 18.	Vastaajien produktioissa käytetyt erilliset ammattiryhmät	52
Taulukko 19.	Vastaajien produktioihin osallistuneiden tanssijoiden määrä	52
Taulukko 20.	Vastaajien produktioiden henkilöstömäärä yhteensä	52
Taulukko 21.	Vastaajien produktioiden toteutukseen käytetty valmistelu-aika	53
Taulukko 22.	Produktioiden tanssiosuuteen käytetty harjoitteluaika, osuus produktioista (%)	54
Taulukko 23.	Harjoitteluun käytetty päivittäinen työaika	54
Taulukko 24.	Vastaajien produktioiden työnantajamaksuista vastanneet	54
Taulukko 25.	Vastaajien produktioiden palkkojen määräytymisperusteet	55
Taulukko 26.	Työn tekeminen ilman palkkaa/palkkiota vastaajien produktioissa	56
Taulukko 27.	Niiden ammattiryhmien osuus, jotka tekivät palkatonta työtä	56
Taulukko 28.	Palkattoman työn osuus vastaajien produktioiden kokonaistyöajasta, mainintoja %	57
Taulukko 29.	Vastaajien produktioiden tuki keskimäärin ja sen osuus kokonaistuloista	58

Taulukko 30. Vastaajien produktioiden tulot ja menot	59
Taulukko 31. Tanssin produktiotuki eräissä maissa	65

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Tanssin kantaesitysten määrä vuosina 1997–2006	12
Kuvio 2. Tanssiteoksia vuosittain tuottaneiden yksittäisten koreografien määrä 1998–2006	14
Kuvio 3. Suomen Tanssitaiteilijain liiton jäsenmäärä 1969–2007	16
Kuvio 4. Tanssitaiteen apurahoja hakeneiden yksityishenkilöiden määrä 1997–2007	18
Kuvio 5. Valtion tuki tanssille 1991–2007	23
Kuvio 6. Tanssin produktiotuen määrärahan reaaliarvon (€) kehitys vuosina 1991–2008	26
Kuvio 7. Produktiotuen myöntöperusteista saatavilla olevan tiedon riittävyys, vastaajien osuus %	40
Kuvio 8. Vastaajien toivomat produktiotuen myöntöperusteet, mainintoja %	41
Kuvio 9. Vastaajien näkemys tuen hakukertojen riittävydestä, vastaajien osuus %	42
Kuvio 10. Vastaajien arvio päätöksenteon aikataulusta, vastaajien osuus %	43
Kuvio 11. Vastaajien näkemykset produktiotuen suuruudesta, mainintoja %	44
Kuvio 12. Vastaajien arviot tanssin produktiotuesta tukimuotona, mainintoja %	45
Kuvio 13. Vastaajien kehittämis ehdotukset, mainintoja %	46
Kuvio 14. Vastaajien näkemys tanssituotantojen kannalta ihanteellisimmasta tukimuodosta, mainintoja %	47
Kuvio 15. Ulkopuolisen tuottajaorganisaation eri tehtävät (osuus %) vastaajien produktionissa	50

Tutkimuksen tavoite ja aineistot

Tutkimus liittyy Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikön hankkeeseen, jossa selvitetään niin sanotun harkinnanvaraisen taidetuen¹ vaikuttavuutta ja kohdentumista sekä eri tukimuotojen kehittämistarpeita.² Käsillä oleva tanssin produktiotukea koskeva osuus on toteutettu vuosina 2004–2006 toimineen valtion tanssitaide-toimikunnan aloitteesta. Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikölle osoittamassaan esityksessä valtion tanssitaide-toimikunta toivoi, että tutkimuksessa kartoitettaisiin muun muassa produktiotukea saaneiden tanssiryhmien produktioiden määrää, kokonaisrahoitusta sekä produktioissa käytetyn ilmaistyön osuutta (valtion tanssitaide-toimikunta 2005). Tutkimuksen tavoitteena on vastata edellä mainittuihin tanssitaide-toimikunnan asettamiin kysymyksiin sekä arvioida tukijärjestelmän tavoitteiden – joko julkilausuttujen tai epäsuorien – toteutumista. Niin ikään tutkimuksen avulla pyritään kartoittamaan mahdollisia tukimuodon kehittämistarpeita. Tavoitteena on myös selvittää suomalaisen tanssi- ja performanssiproduktion toteutumisprosessia muun muassa rahoituksen, henkilöstön, palkkauksen sekä käytetyn työajan osalta.

Keskeisenä lähdeaineistona käytetään opetusministeriön ja Taiteen keskustoimikunnan yhteistä Harava-tietokantaa, joka sisältää tietoja eri apurahamuotojen hakijoista ja myönnoistä. Tutkimuksen tilastollinen osio produktiotuen määrärahoista sekä tuen hakijoista ja saajista perustuu pääosin tämän tietokannan aineistoon. Taustaksi julkaisussa kartoitetaan myös valtion tanssille myöntämän tuen kokonaiskehitystä runsaan 15 vuoden ajalta.

Myös produktiotukihakemukset ja tuen käyttöselvitykset³ muodostavat yhden tutkimuksessa käytetyn aineistokokonaisuuden. Apurahaselvityksistä on mahdollista saada tietoa ennen kaikkea myönnetyn apurahan käytöstä, mutta joissakin tapauksissa myös laajemmin produktion rahoituksesta. Selvitysten ongelmana on kuitenkin niiden yhteismitattomuus. Kos-

-
- 1 Harkinnanvaraisella tuella tarkoitetaan tukea, joka on myönnetty hakemuksesta tiettyyn tarkoitukseen ja myönnetyn avustuksen määrä perustuu asiantuntijaelinten jäsenten harkintaan. Harkinnanvaraisen taidetuen lisäksi on olemassa lakisääteisiä avustuksia, joiden käyttötarkoituksesta, perusteista ja määrästä eduskunta on säätänyt erikseen lailla. (Oesch 2004:8–9.)
 - 2 Tähän mennessä projektin yhteydessä on julkaistu Pekka Oeschin tutkimus *Kulttuuriyhteisöjen harkinnanvarainen tuki* (2004) sekä Sari Karttusen *Suomalainen valokuvakirja* (2005). Oeschin julkaisu tarkastelee opetusministeriön hallinnonalan kulttuurille ja taiteelle jakaman harkinnanvaraisen tuen määrää ja kohdentumista sekä 1990-luvun taloudellisten muutosten vaikutusta tukeen. Karttusen tutkimuksessa selvitetään valokuvan laatutuen vaikutuksia suomalaiseen valokuvakirjallisuuteen. Tätä kirjoitettaessa ovat meneillään selvitykset lastenkulttuurista tukikohteena sekä taide-toimikuntien tuen monikulttuurisuudesta.
 - 3 Taiteen keskustoimikunnan lomake: selvitys valtionavustuksen käytöstä.

ka valtionavustusten käytöstä annettavien selvitysten tarkoituksena on tehdä selkoa vain produktiotuen käytöstä, niiden avulla ei ole (aina) mahdollista tarkastella produktioiden talousarvioita laajemmin, eikä myöskään tanssiproduktion toteutumista esimerkiksi valmisteluajan, yleisömäärän ja esityskertojen osalta. Joistakin selvityksistä edellä mainitut tiedot löytyvät, mutta vain sattumanvaraisesti, sillä selvityslomakkeet ovat kaikille taiteenaloille yhteisiä ja perustuvat valtionavustuslakiin, joka ei edellytä kyseisten tietojen selvittämistä. Osin selvitysaineiston puutteiden vuoksi tutkimuksen yhteydessä päätettiin koota myös kyselyaineisto, jonka avulla haettiin tietoa mm. produktioiden kokonaisbudjetista, esityskerroista, henkilöstön määrästä ja niin edelleen. Lisäksi haluttiin kartoittaa tuen hakijoiden mielipiteitä tukimuodosta ja hakuprosessista. Kysely osoitettiin tanssin produktiotukea vuosina 2005 ja 2006 hakeneille ja se toteutettiin sähköpostikyselynä touko–elokuun 2007 välisenä aikana. Kaikkiaan kyseisinä vuosina oli hakijoita (yksityishenkilöitä, työryhmiä, yhteisöjä) 156 ja vastauksia saatiin 72 (vastausprosentti 46 %) ⁴.

Muina tutkimuksen tietolähteinä on käytetty valtion tanssitaide toimikunnan asiakirjoja sekä Tanssin Tiedotuskeskuksen julkaisemia tilastoja ja TANKA-tietokantaa ⁵. Tutkimusta varten on myös haastateltu tanssitaide toimikunnan nykyistä ja aikaisempia puheenjohtajia. Niin ikään tanssialan tilanteen taustoittamisessa ovat olleet hyödyksi aiemmin julkaistut selvitykset ja dokumentit. Näistä mainittakoon opetusministeriön asettaman tanssitaidepoliittisen työryhmän muistio *Tanssin tila ja tulevaisuus* vuodelta 1999 sekä tanssin vapaan kentän ⁶ kehittämishankkeen loppuraportti *Askel tulevaisuuteen* (Koskela – Rekola 2003). Varsinaisesti tanssiproduktioiden käytännön toteutusta ja rahoitusta on aiemmin tutkittu varsin vähän, pääasiassa yksittäisten tapausten kautta. Edellä mainitussa *Askel tulevaisuuteen* -julkaisussa sekä vuonna 2004 ilmestyneessä Suomen Tanssitaiteilijain liiton jäsenkyselyssä (Lakso 2004) on tarkasteltu produktioiden toteuttamista ja vapaiden tanssiryhmien taloutta.

4 Tarkempi kuvaus kyselyn toteuttamisesta sekä tuloksista sivuilla 37–61.

5 TANKA-tietokanta on Tanssin Tiedotuskeskuksen ylläpitämä tietokanta, joka sisältää tietoja suomalaisista tanssitaiteilijoista, tanssiryhmistä sekä esitetyistä tanssiteoksista. Ks. <http://extra.danceinfo.fi/tanka>.

6 Tanssin vapaalla kentällä tarkoitetaan teatteri- ja orkesterilain ulkopuolella toimivia tanssiryhmiä ja yksittäisiä tanssitaiteilijoita.

Tanssin tuotanto ja tekijät

Alan rakenne ja tuotantojen määrä

Suomessa tuotetaan nykyisin enemmän tanssiteoksia kuin koskaan aiemmin ja myös tanssiteosten lajijakauma on viime vuosina monipuolistunut. Esimerkiksi uusi kansantanssi ja jossain määrin myös flamenco, showtanssi ja itämainen tanssi ovat muuttuneet harrastelajeista osaksi esittävää tanssitaidetta. Pääosa Suomessa esitettävistä tanssiteoksista edustaa kuitenkin lajityypiltään nykytanssia, jonka tukemiseen myös tässä julkaisussa käsiteltävä tukimuoto on ensisijaisesti kohdistunut.⁷

Suomalaisen tanssin tuotantokenttä on yleisesti jaettu neljään ryhmään: 1) ns. suuret teatterit eli Kansallisbaletti ja Helsingin kaupunginteatterin tanssiryhmä, 2) valtionosuuden piirissä olevat eli ns. vos-tanssiteatterit, 3) vapaat ryhmät 4) yksittäisten tanssitaiteilijoiden produktiot (ks. jaottelusta esim. Jännes 1998:63, Auvinen 2006:10). Tätä jaottelua käytetään myös Tanssin Tiedotuskeskuksen tilastoinnissa. Edellä mainittujen tahojen lisäksi tanssiteoksia tuottavat myös tanssin aluekeskukset sekä tanssifestiivaalit ja muut kulttuuritapahtumat.

Tanssin aluekeskukset, joita on kaikkiaan viisi⁸, ovat vuodesta 2004 lähtien vaikuttaneet uutena tuotantorakenteena tanssin kentällä. Opetusministeriö käynnisti aluekeskustoiminnan kyseisenä vuonna sen jälkeen kun tanssitaidetoimikunta ja muut tanssin kentän toimijat olivat vuosien ajan esittäneet tanssin alueellisten rakenteiden luomista ja asiasta oli valmistunut opetusministeriön teettämä selvitys. Aluekeskusten perustamisella pyrittiin mm. ”lisäämään alueellisten kulttuuripalvelujen saatavuutta sekä vahvistamaan tanssin alan rakenteita”. (Tanssin aluekeskustoiminta 2004.)

Aluekeskukset tukevat tanssituotantoja erityisesti tuotantotukien, osatuotantotukien tai kiertuetukien avulla. Organisatorisesti aluekeskukset ovat hyvin heterogeenisia ja termi ”keskus” voi tarkoittaa myös useiden jo aiemmin vakiintuneiden tanssiryhmien yhteenliittymää. Esimerkiksi Pohjoinen tanssin aluekeskus on Routa ry:n, Pyhäsalmen tanssi ry:n, JoJo –

7 Tässä yhteydessä ei ole mahdollisuutta paneutua laajemmin genremääritelmien problematiikkaan. Julkaisussa käytetään seuraavaa lajimäärittelyä: nykytanssi, uusi kansantanssi, flamenco, step/showtanssi, baletti. Tanssin Tiedotuskeskuksen tietokannassa esimerkiksi esittävä flamenco ryhmitellään nykytanssiin, mutta tämän tutkimuksen yhteydessä on pidetty tarkoituksenmukaisempaan tehdä hieman yksityiskohtaisempi jaottelu. Tanssin lajityypeistä ja määritelmistä käydään säännöllisin väliajoin keskustelua, viimeisin näistä on koskenut termejä nykytanssi/nykybaletti. Ks. Laakkonen (2006) ja Räsänen (2006).

8 Zodiak – Uuden tanssin keskus/Tanssin aluekeskus Helsinki, Läntinen tanssin aluekeskus, Sisä-Suomen tanssin aluekeskus, Itäinen tanssin aluekeskus ja Pohjoinen tanssin aluekeskus.

Oulun nykytanssikeskuksen sekä Lapin kansantanssiryhmä Rimpparemin yhteisesti muodostama organisaatio ja myös tuotantotuet jakautuvat pääosin näiden kesken. Toisaalta taas Etelä-Suomen tanssin aluekeskukseksi toimii Zodiak – Uuden tanssin keskus, jonka toiminta nykytanssin tuottajana on aluekeskustoiminnan ulkopuolellakin erittäin laajaa ja joka saa myös teatteri- ja orkesterilain mukaista valtionosuutta. Tähän mennessä (vuosina 2004–2007) aluekeskukset ovat tukeneet erityyppisillä tuilla keskimäärin lähes 60 tanssiteosta vuodessa. Parin viime vuoden aikana tuettujen teosten määrä on ollut yli 80 vuodessa. Tukisummat vaihtelevat muutamasta sadasta eurosta yli 10 000 euron tukeen. Aluekeskusten keskimääräinen tukisumma oli esimerkiksi vuonna 2007 runsaat 3 000 euroa. Keskuksien välillä on ollut myös yhteistoimintaa, toisen keskuksen (osa)tuottama teos on saattanut vierailta toisen keskuksen alueella vierailutuella jne. (Tanssin aluekeskukset 2007.) Opetusministeriö tulee arvioimaan aluekeskusten toimintaa vuonna 2009.

Erilaiset tanssifestivaalit ja kulttuuritapahtumat ovat myös työllistymisväylä tanssiryhmille ja koreografeille sekä kanava tanssiteosten yleisöpohjan laajentamiseen. Vuonna 2007 Suomessa järjestettiin kaikkiaan 25 festivaalia, jotka olivat joko kokonaan tai osin keskittyneet tanssiin. Näistä varsinaisia nykytanssiin keskittyviä festivaaleja oli 14 (Finnish Dance in Focus 2007–2008). Viimeksi mainituissa tanssiteosten esitysmäärät ovat melko pieniä, joten alan ammattilaisten kannalta niiden taloudellinen merkitys jää vähäiseksi vaikka näkyvyyttä tulisikin. Festivaalit työllistävät koreografeja muun muassa tilaamalla tanssiteoksia ja toisaalta mahdollistamalla lisäesitykset aiemmin harjoitetuille teoksille.

Kaikkiaan kaudella 2006/2007 edellä mainitut tanssin kentän toimijat järjestivät Suomessa runsaat 3 000 tanssiesitystä (taulukko 1). Näistä suurimman osuuden (noin kolmanneksen) toteuttivat valtionosuuden piirissä olevat tanssiteatterit ja -ryhmät. Sekä vapaiden tanssiryhmien että festivaalien toteuttama esitysmäärä oli noin 500–700 esitystä.

Nykyisin tanssin kantaesityksiä tuotetaan Suomessa vuosittain runsaat 200. Pääosan näistä tuottavat ns. vapaat tanssiryhmät, joita Suomessa toimii Tanssin Tiedotuskeskuksen tilastojen mukaan tällä hetkellä (2007) noin 20. Lukumäärä lienee kasvussa ainakin tanssitaidetoimikunnalle tulneiden hakemusten perusteella, sillä esimerkiksi vuonna 2007 toimintaavustusta haki 33 vapaata tanssiryhmää. Itsenäisesti (myös) ryhmien ulkopuolella toimivia koreografeja vuonna 2006 oli 35. Viimeisen kymmenen vuoden aikana tanssin kantaesitysten määrä on kaksinkertaistunut. (Kuvio 1.)

Taulukko 1. Tanssin tuotantokenttä ja esitykset 2006/2007

	Lukumäärä	Esityksiä
Yksittäiset koreografit*	41	397
Vapaat tanssiryhmät*	24	650
Valtionosuuslain piirissä olevat tanssiteatterit	11	1340
Suuret teatterit**	2	131
Tanssifestivaalit***	25	~500
Tanssin aluekeskukset*	5	444
Yhteensä	108	~3 000

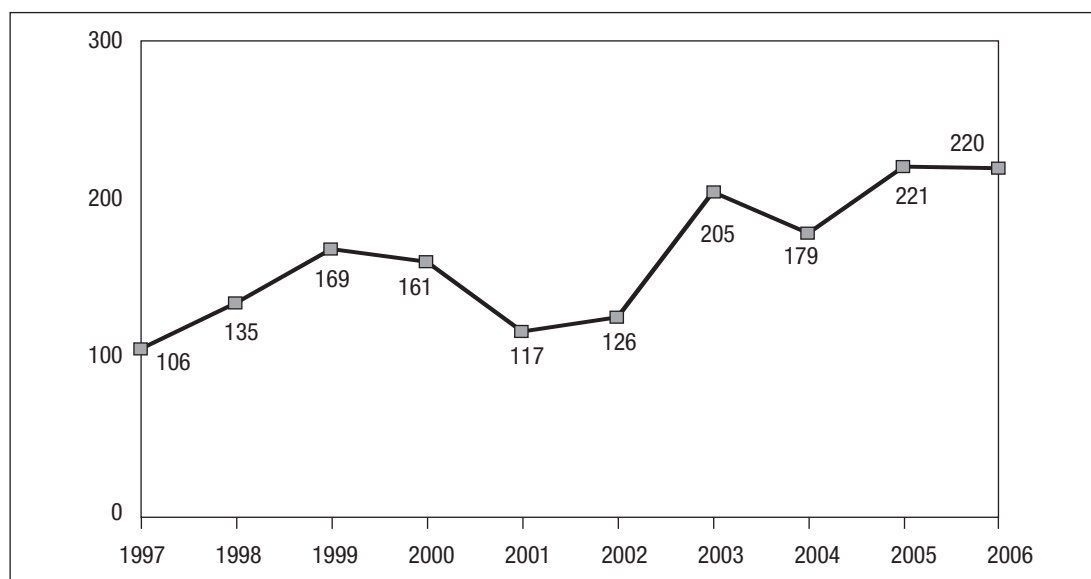
* Vuonna 2006 kantaesityksiä tuottaneet.

** Suomen Kansallisbaletti ja Helsingin kaupunginteatterin tanssiryhmä.

*** Tiedot vuodelta 2007, mukaan on laskettu myös ns. yleisfestivaaleja (esim. ANTI-festivaali, Helsingin juhla-
viikot), joiden ohjelmaan sisältyy tanssia. Varsinaisia nykytanssifestivaaleja on 14. Festivaalien tiedot on esitetty ar-
viona, sillä osa niiden esityksistä on päällekkäisiä tilastoissa esitettyjen koreografien ja tanssiryhmien esitysten
kanssa.

Lähde: Tanssin Tiedotuskeskus, kulttuuritapahtumien verkkosivut.

Kuvio 1. Tanssin kantaesitysten määrä vuosina 1997–2006*

* Tanssin Tiedotuskeskuksen tilastointi alkaa vuodesta 1997.

Lähde: Tanssin Tiedotuskeskus.

Taulukossa 2 esitetään kotimaisten tanssiteattereiden ja ryhmien esityskerto-
tojen määrä ryhmiteltynä alaryhmän mukaan kymmenen viime vuoden
ajalta. Taulukosta käy ilmi, että ns. suurten teattereiden esityskertojen
määrä on hieman laskenut. Vos-tanssiteattereiden esityskerrat ovat lisää-
ntyneet vuosittain keskimäärin 4 prosenttia, vapaiden ryhmien keskimäärin
7 prosenttia ja yksittäisten koreografien esityskerrat keskimäärin 42 pro-
senttia. Vuosien 1997 ja 2006 välillä viimeksi mainittujen tuottamat esitys-
kerrat ovat viisinkertaistuneet. Vertailun vuoksi voi todeta, että vuonna

1990 tanssiesityksiä oli kaikkiaan 453 (valtion tanssiteatetoimikunta 1996). Parinkymmenen vuoden aikana Suomessa toteutettujen tanssin esityskertojen määrä on siis noin viisinkertaistunut.

Taulukko 2. Kotimaisten tanssiteattereiden ja ryhmien esityskerrat⁹ 1997–2006

	<i>Suuret teatterit</i>	<i>Vos-teatterit</i>	<i>Vapaat ryhmät</i>	<i>Koreografit</i>	<i>Yhteensä*</i>
1997	170	985	459	69	1 683
1998	140	956	469	224	1 789
1999	127	1 157	683	224	2 191
2000	133	1 357	771	220	2 481
2001	159	1 377	480	77	2 093
2002	128	1 350	374	121	1 973
2003	135	1 363	555	225	2 278
2004	113	1 355	556	214	2 236
2005	139	1 314	567	365	2 366
2006	131	1 340	650	397	2 473
Keskimäärin	138	1 255	556	214	2 156
Keskimääräinen vuosikasvu 1997–06	–2 %	4 %	7 %	42 %	5 %
Osuus % v. 2006	5 %	54 %	26 %	16 %	100 %

* Summa ei ole välttämättä sama kuin sarakkeiden yhteissumma, sillä Tanssin Tiedotuskeskuksen tilastoissa esityskertojen loppusummista on vähennetty keskinäiset vierailuesitykset.

Lähde: Tanssin Tiedotuskeskus.

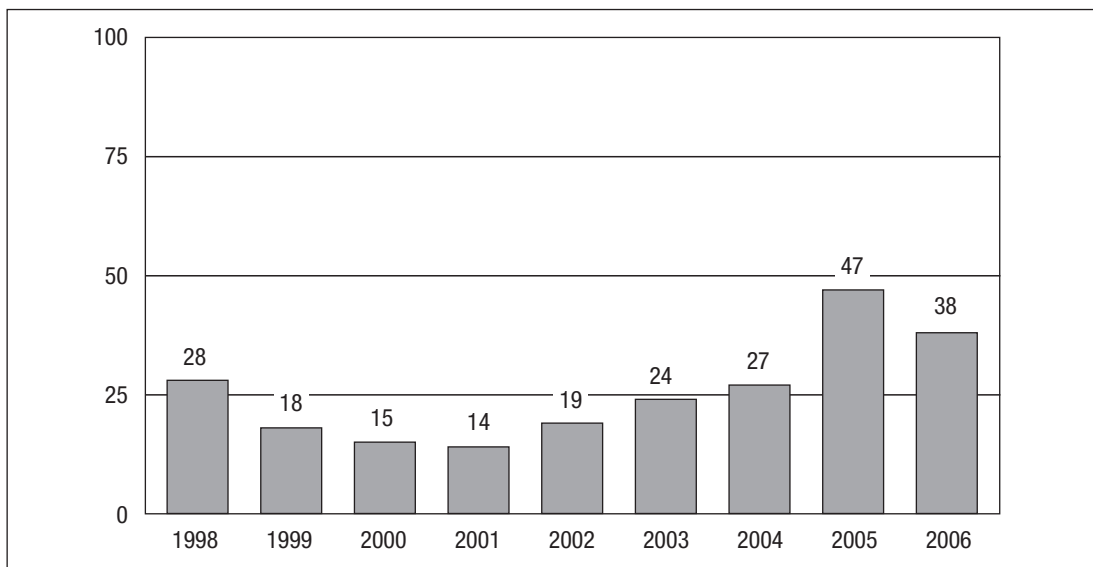
Lisääntynyt tanssiesitysten tarjonta on yhteydessä sekä alan ammattilaisten määrän kasvuun että esitysmahdollisuuksien lisääntymiseen. Yksittäisten tanssiteoksia tuottavien koreografien määrä on myös lisääntynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana, vaikkakin siinä on ollut vaihtelua tarkasteluvuosina. (Kuvio 2.) Koreografien määrän lisääntyminen voi liittyä myös siihen, että enenevässä määrin myös tanssijat tekevät omia soolokoreografioita ja koreografioiden tekemisen kynnyks on madaltunut (Suhonen 2007).

Nykytanssin tuotanto on Suomessa pääosin freelancetuotantoa. Vakinaisia kiinnityksiä on alalla hyvin vähän, koska muiden esittävien taiteiden kaltainen työllistävä instituutioverkosto puuttuu. Valtionosuuden piirissä toimivat tanssiteatterit (11 kpl) työskentelevät vakiintuneesti, mutta niiden henkilöstö on pientä ja esitykset toteutetaan pääasiassa freelancepohjalta ja vierailijoilla. Kaikkiaan (tanssi)taiteellista henkilökuntaa vos-tanssiteattereissa on tällä hetkellä (2008) alle 40 henkilöä. Lisäksi Kansallisbaletti-

9 Tanssin Tiedotuskeskuksen tilastoissa esimerkiksi tanssiryhmän esitys, jossa esitetään useampi kuin kaksi teosta, lasketaan yhdeksi ryhmän esitykseksi.

sa työskentelee noin 80 henkilöä tanssijan tehtävissä ja Helsingin kaupunginteatterissa 11 henkilöä. Kaikkiaan edellä mainituissa on siis noin 130 työntekijää/työpaikkaa. Mainittakoon, että runsaat kymmenen vuotta aiemmin, vuonna 1995, tanssitaiteilijoiden päätoimisia työpaikkoja oli kaikkiaan 117 (valtion tanssitaide-toimikunta 1996). Kymmenessä vuodessa tanssitaiteilijoiden päätoimiset/vakinaiset työpaikat eivät siis ole lisääntyneet – eivät tosin vähentyneetkään. Vierailumahdollisuuksien määrä on kuitenkin kasvanut, sillä tuotanto-organisaatioita ja festivaaleja on perustettu ja myös teosten ja esitysten määrä on kymmenessä vuodessa kasvanut. Toinen asia – ja oman tutkimuksensa aihe – on se, mikä merkitys kasvaneella esitysmäärällä on tanssitaiteilijoiden toimeentulon kannalta.

Kuvio 2. Tanssiteoksia vuosittain tuottaneiden yksittäisten koreografien määrä 1998–2006

Lähde: Tanssin Tiedotuskeskus.

Koska teostuotanto on freelancepohjaista, on ongelmaksi muodostunut teosten markkinointi ja rahoituksen hankkiminen sekä muu produktioiden käytännön organisointi. Tuottajien käyttäminen on nähty yhdeksi ratkaisuksi mm. tanssi- ja musiikkituotantojen elinkaaren pidentämiseen ja yleisöpohjan lisäämiseen sekä ylipäänsä ammattimaiseen tuotantoon. Esimerkiksi Tanssin tuottajat ry:n¹⁰ toimintasuunnitelmassa vuodelle 2006 todetaan, että ”suomalainen nykytanssi tarvitsee menestyäkseen myös vahvaa tuotannollista osaamista eli tanssin kentälle sitoutuneita ammattitaitoisia tuottajia” (www.tanssintuottajat.fi/toimintas.html).

Käsitteenä ”tuottaja” voi sisältää hyvin monimuotoista toimintaa. Se voi olla lähes instituution tapaan toimivan tuotanto-organisaation toimintaa tarkoin suunnitellun vuosiohjelman puitteissa, tai yksittäisen henkilön toimia tanssiteoksen käytännön toteutuksen, esimerkiksi rahoituksen,

¹⁰ Tanssintuottajien järjestö on perustettu vuonna 2004 ja sillä oli vuonna 2006 jäseninä 26 tuottajaa.

osalta. Yksittäiset tuottajat hakevat esimerkiksi apurahoja työryhmän nimissä. Tanssitaiteelle suunnattujen apurahahakemusten joukossa tuottajien osuus hakijoista on ollut muutaman prosentin luokkaa viimeisen viiden vuoden aikana (keskimäärin kymmenen henkilöä vuosittain). Apurahahakijoiden joukossa tuottajien määrän mahdollinen kasvu ei siis juurikaan näy.

Tuotanto-organisaatiot, joita alalle on syntynyt pääasiassa tämän vuosikymmenen aikana, tarjoavat tuotantopalveluja ”omien” tanssijoidensa lisäksi myös ulkopuolisille tanssitaiteilijoille. Ensimmäinen näistä tuotanto-organisaatioista oli jo vuonna 1987 perustettu Zodiak – Uuden tanssin keskus. Uudemmissa organisaatioista voi mainita esimerkiksi Nomadi ry:n ja JoJo – Oulun tanssin keskuksen.

Tanssitaiteilijoiden määrä

Suomalaisten tanssituottajien määrän kasvu liittyy osittain myös tanssin ammattilaisten määrän kasvuun. Tosin huolimatta siitä, että tanssin ammattilaisten (tanssijat, koreografit, pedagogit) määrä on kasvanut parin viime vuosikymmenen aikana, voidaan edelleen puhua melko pienestä alasta moniin muihin taiteenaloihin verrattuna.

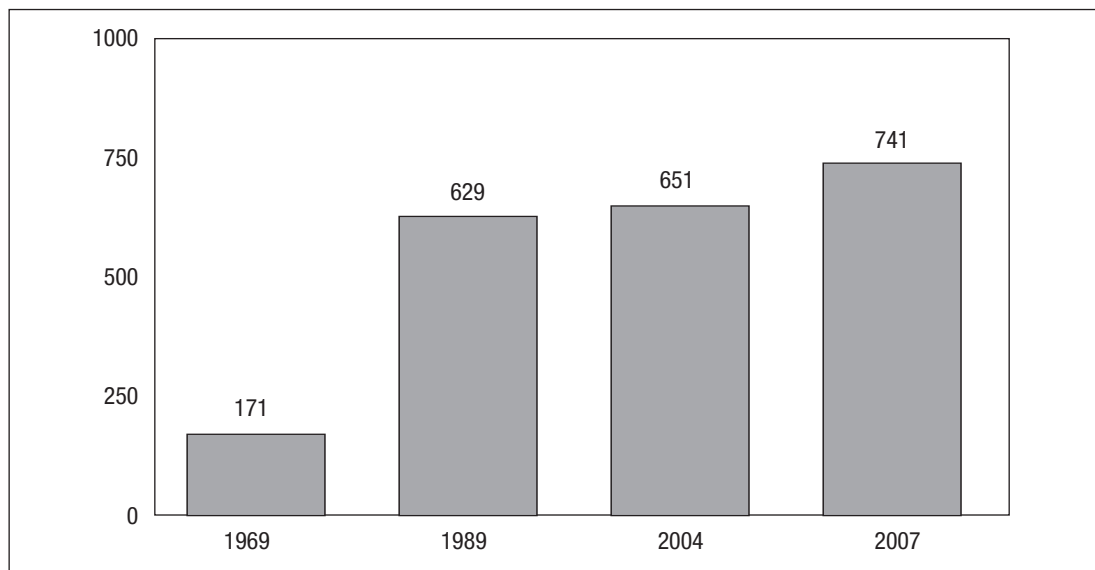
Tanssitaiteilijoiden lukumäärän kehitystä voidaan tarkastella useiden lähteiden avulla. Yleisimmät näistä ovat väestölaskennan/työssäkäyntitilaston¹¹ tiedot alan ammattilaisista sekä alan järjestöjen jäsenmäärä. Väestölaskennan tietojen käyttöön liittyy taiteilijoiden osalta monia ongelmia, jotka vaikuttavat tietojen luotettavuuteen. Yksi näistä on se, että väestölaskenta ei Suomessa perustu kyselyyn vaan tiedot pohjautuvat eri rekistereihin. Rekisteripohjaiset tiedot henkilöiden toiminnasta perustuvat vuoden viimeisen viikon tilanteeseen ja ammatilla niissä tarkoitetaan toimintaa, josta henkilö saa tuloa. Näin ollen esimerkiksi tanssitaiteilija voi väestölaskennassa tulla luokitelluksi jonkin muun alan ammattilaiseksi, mikäli hän saa toimeentulonsa tanssialan ulkopuolisesta työstä (ko. viikolla). Tämä luonnollisesti vaikuttaa esimerkiksi taiteilijoiden lukumäärää koskeviin tietoihin. Viimeisimmän, vuoden 2000 väestölaskennan mukaan Suomessa oli 542 tanssitaiteilijaa ja viimeisimmän työssäkäyntitilaston (2005) mukaan 606 tanssitaiteilijaa. (Rensujeff 2005:9, 20, Karttunen 2001:6,10, 25, Tilastokeskus 2005.)

Taiteenalan ammattijärjestöön kuuluvien jäsenien määrä on myös yksi tapa hahmottaa tietyn alan ammattilaisten määrää ja kentän laajuutta. Tähtänkin määrittelytapaan sisältyy ongelmia. Suomessa ei ole järjestäytymispakkoa, joten kenenkään ei välttämättä tarvitse liittyä alansa ammattijärjes-

11 Viimeisimmät varsinaiset väestölaskennan tiedot ovat vuodelta 2000. Työssäkäyntitilastoja (työllinen työvoima) tehdään vuosittain samalla menetelmällä.

tön jäseneksi. Esittävässä taiteissa järjestäytymisaste on perinteisesti ollut korkea ja tästä syystä voidaan arvioida, että ainakaan kovin suuri joukko esimerkiksi tanssialan ammattilaisia ei ole järjestöjen jäsenyyden ulkopuolella. Toisaalta järjestön jäsenyyden käyttäminen taiteilijoiden määrän mittarina voi vääristää tilannetta toiseen suuntaan, sillä järjestöissä on mm. eläkeläisjäseniä sekä muuten alalla toimimattomia. Joka tapauksessa alan suuruusluokka hahmottuu myös taiteilijajärjestön, tässä tapauksessa Suomen Tanssitaiteilijain liiton, jäsenmäärän kautta. Kuten kuvio 3 osoittaa, Suomen Tanssitaiteilijain liiton jäsenmäärän kasvu on viimeisen parinkymmenen vuoden ajan ollut jatkuvaa, mutta maltillista. Kasvuprosentti vuosien 1989 ja 2007 jäsenmäärien välillä on 18 prosenttia¹².

Kuvio 3. Suomen Tanssitaiteilijain liiton jäsenmäärä 1969–2007

Lukuihin sisältyvät eläkeläiset ja vapaaajaset, joita vuonna 2007 oli 50. Suomen Tanssitaiteilijain liittoon kuuluu myös sirkustaiteilijoita, joiden määrä vuonna 2007 oli runsas 30, nämä eivät sisälly kuvion lukuihin. Myöskään Suomen Kansallisbaletin tanssijat eivät sisälly lukuihin, sillä he kuuluvat Suomen Muusikkojen Liittoon (Kansallisbaletin tanssijoita oli vuonna 2007 kaikkiaan 83).

Lähteet: Karttunen 2004:32, Lakso 2005:13, Tenhunen 2007.

Niin ikään voidaan kentän laajuutta ja kasvua tarkastella alalle koulutettujen lukumäärän avulla. Tanssialan koulutus on parin viime vuosikymmenen aikana laajentunut ja alalle valmistuneita on huomattavasti enemmän kuin esimerkiksi 1990-luvun alussa. Silti koulutusmäärät ovat edelleen pieniä moniin muihin taideoihin verrattuna. Koko 2000-luvulla eri koulutusasteilta tanssialalle valmistuneiden määrä oli runsaat 200 henkilöä ja vuositasolla noin 40–50 henkilöä, joista osa on valmistunut tanssipedagogeiksi. (Karhunen – Rensujeff 2006:111.)

¹² Mainittakoon, että esimerkiksi vuonna 2000 ero väestölaskennan ja järjestöjen jäsenmäärän välillä oli tanssijoiden osalta 204 henkilöä (Rensujeff 2005:20).

Vuonna 2005 Suomessa oli tanssialan tutkinnon¹³ suorittaneita työikäisiä (15–64-vuotiaita) tilastokeskuksen tietojen mukaan 559 henkilöä. Eniten heissä oli tanssitaiteen maisterin ja tanssialan perustutkinnon (toinen aste) suorittaneita. Luku on tutkinnon suorittaneiden osalta varmasti suuntaa-antava, mutta ei täysin todellisuutta vastaava. Tanssin alalla on ollut melko yleistä, että ammattilaiset ovat suorittaneet tutkintoja ulkomailla, eivätkä nämä tutkinnot näy suomalaisissa tutkintorekistereissä. Esimerkiksi vuoden 2000 tilanteesta tehdyn tutkimuksen mukaan 11 prosenttia tanssitaiteilijoista oli kouluttautunut ulkomailla. Osuus oli kaikkien taitealojen suurin. (Tilastokeskus, sijoittumispalvelu: koulutettu työvoima, Rensujeff 2003:28.)¹⁴

Tanssin kentän kokoa voidaan tarkastella myös toiminnan kautta. Tällaisessa auttavat yleensä esimerkiksi matrikkelit ja vastaavat, joiden avulla voidaan hahmottaa alalla toimivien määrää. Matrikkelia vastaavana voidaan pitää Tanssin Tiedotuskeskuksen ylläpitämää TANKA-tietokantaa, johon on koottu tietoja suomalaisista tanssitaiteilijoista, tanssiryhmistä sekä tanssiteoksista. Kyseisestä tietokannasta voidaan laskea Suomessa olevan kaikkiaan noin 800 sellaista tanssitaiteilijaa¹⁵, jotka ovat toimineet 2000-luvulla tanssijana, koreografina tai pedagogina.

Edellä mainittujen lisäksi yksi mittari, jolla alalla toimivien määrää ja esitystoiminnan laajuutta voidaan tarkastella, on alan apurahan hakijoiden määrä. Tämä kertoo lähinnä alalla aktiivisesti teoksia tuottavien ja ilman työsuhdetta toimivien määrästä. Kymmenen viime vuoden aikana (1997–2007) valtion tanssille suuntaamia apurahoja¹⁶ on hakenut vuosittain keskimäärin 220 yksityishenkilöä (ml. työryhmien yhteyshenkilöt).

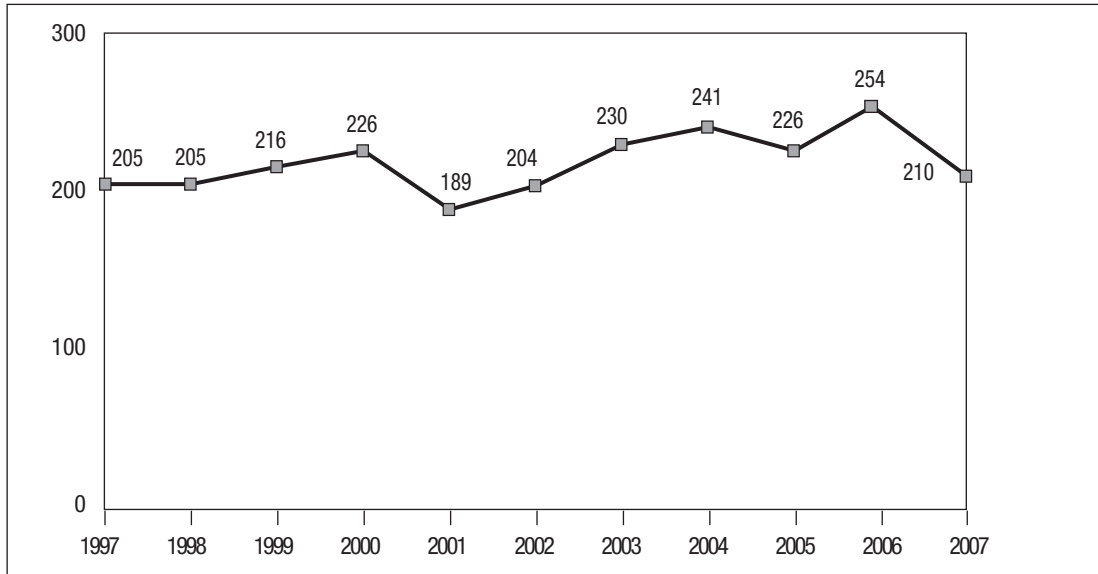
13 Tieto koskee seuraavia tutkintonimikkeitä: Tanssialan perustutkinto (tanssija), Tanssinopettaja, Tanssitaiteilija, Tanssinopettaja (AMK), Tanssitaiteen kandidaatti, Tanssitaiteen maisteri, Muu tai tuntematon teatteri- ja tanssialan peruskoulutus.

14 Esimerkiksi Suomen Tanssinopettajien liiton jäsenistöstä yli puolet (57 %) on suorittanut ulkomaisen tutkinnon. Osa jäsenistä on suorittanut tutkinnon sekä kotimaassa että ulkomailla. (Antikainen 2008.)

15 Pois lukien ulkomaiset vierailijat.

16 Apurahoista tarkemmin esim. Taiteen keskustoimikunnan Tilastotiedote 1/2008 sekä tämän raportin sivut 21–23.

Kuvio 4. Tanssitaiteen apurahoja* hakeneiden yksityishenkilöiden määrä 1997–2007

* Sisältää kaikki tukimuodot, joita tanssitaiteilijat voivat hakea eli 0,5–5-vuotiset työskentelyapurahat, kohdeapurahat, lastenkulttuuriapurahat, matka-apurahat, tanssin produktiotuki, tanssikulttuurin tuki. Päällekkäisyydet poistettu.

Lähde: Taiteen keskustoimikunnan Harava-apuraharekisteri.

Edellä mainittujen lähteiden perusteella voidaan tämänhetkiseksi tanssialan ammattilaisten määräksi arvioida noin 700–800 henkilöä. Käytettävissä olevien lähteiden mukaan alan ammattilaisten määrän kasvu on 2000-luvulla ollut maltillista, mutta verrattuna alan (vakinaisten) työpaikkojen määrään (ks. sivu 14), ammattilaisten määrä on suuri. Kokonaisuudessaan tanssin kenttä on kooltaan pieni ja sen toiminta pohjautuu pääosin julkiseen tukeen. Kaupallisia markkinoita nykytanssilla ei Suomen kaltaisessa maassa juurikaan ole.

Tanssitaide valtion taidehallinnossa

Valtion tanssitaide-toimikunta

Tanssilla on ollut itsenäinen paikkansa valtion taidehallinnossa vuodesta 1983 lähtien, jolloin ala sai oman taidetoimikunnan. Tätä ennen (vuosina 1968–1982) tanssin apurahahakemuksia käsiteltiin valtion näyttämötaidetoimikunnassa, jonka jäsenistä yksi edusti tanssitaidetta.

Tanssitaide-toimikunnan tehtävät – kuten muidenkin taiteenalo-kohtais-ten toimikuntien – liittyvät pääasiassa alalle kohdennettujen määrärahojen jakamiseen apurahoina ja avustuksina. Lisäksi lain mukaan (Laki taiteen edistämisen järjestelystä 328/1967) valtion taidetoimikuntien tehtävänä on muun muassa edistää alansa taiteellista työtä sekä toimia valtion asiantun- tijaelimenä kyseisen taiteen alalla. Taidetoimikuntia nimitettäessä on huo- lehdittava siitä, että kyseisen taiteen eri lajit tulevat edustetuiksi ja lisäksi otettava huomioon alueelliset ja kielelliset näkökohdat. Taidetoimikunnan puheenjohtajan ja jäsenet määrää valtioneuvosto taiteenalan keskeisiä jär- jestöjä ja laitoksia kuultuaan. Jäsenten tulee olla asianomaisen alan ansioi- tuneita harjoittajia tai tuntijoita¹⁷.

Määrärahasuunnitelmiansa puitteissa ja alan kehitystä seuraavana eli- menä valtion tanssitaide-toimikunta on vuosittain kirjannut tavoitteensa ja painopistealueensa niin valtion talousarviota koskeviin ehdotuksiin kuin pitemmän aikavälin toiminta- ja taloussuunnitelmiin (TTS). Näiden sekä muiden tanssitaide-toimikunnan asiakirjojen perusteella voidaan tarkastel- la, millaisia painopisteitä toimikunnat ovat vuosien mittaan toiminnalleen asettaneet.

Kaikkien tähän saakka toimineiden tanssitaide-toimikuntien keskeisenä tavoitteena on ollut erityisesti suomalaisten tanssiryhmien toiminnan vah- vistaminen ja tanssialan ammattilaisten tukeminen. Tämän lisäksi eri toi- mikunnilla on ollut tavoitellut myös muita tanssialaan keskeisesti vaikuttavia tavoitteita. Ensimmäinen tanssitaide-toimikunta (1983–1985) asetti tavoitteekseen muun muassa Tanssin Tiedotuskeskuksen aikaansaai- misen, alan taiteilijaprofessorin viran perustamisen ja valtionpalkinnon saamisen alalle. Lisäksi toimikunta kirjasi tavoitteekseen tanssin perus-

17 Nykyistä tanssitaide-toimikuntaa nimitettäessä pyydettiin ehdotukset yhdeksältä tanssin alan toimijalta: Fin- lands Svenska Folkdansring rf, Suomalaisen Kansantanssin Ystävät ry, Suomen Kansallisoopperan säätiö, Suomen Tanssinopettajain Liitto ry, Suomen Tanssitaiteilijain Liitto ry, Suomen Tanssiurheiluliitto ry, Tanssin Tiedotuskeskus, Teatterikeskus ry, Teatterikorkeakoulu.

koulutuksen käynnistämisen sekä tanssille omistetun rakennuksen saamisen pääkaupunkiin. Viimeksi mainittua lukuun ottamatta kaikki ensimmäisen tanssitaide-toimikunnan asettamat tavoitteet ovat toteutuneet. Tanssin talo odottaa kuitenkin edelleen toteutumistaan.

Tanssitaide-toimikunnan dokumenteissa toistuu säännöllisesti huoli alan määrärahojen riittämättömyydestä. Vaikka määrärahat ovat kasvaneet, ovat toimikunnan lausunnot säilyneet lähes samansisältöisinä. Tämä johtune siitä, että taide-toimikuntien käytettävissä olevan määrärahan kasvu ei ole vaikuttanut ratkaisevasti tanssin kentän kokonaistilanteeseen. Ennen kaikkea instituutioverkoston puute vaikuttaa siihen, etteivät työllistymismahdollisuudet ja toisaalta yksittäisten tanssiteosten esitysmäärät kasva.

Varsinkin toiminnan alkuvuosina tanssitaide-toimikuntaa puhutti myös rajanveto harrastajien ja ammattilaisten välillä ja 1990-luvun alkuvuosina keskustelua käytiin kansantanssin asemasta tukipolitiikan kohteena. Asia ratkaistiin siten, että tuen kohteeksi katsottiin ammattilaisjohtoinen kansantanssi. Nykyisin ammattimaisesti toteutettu, esittävä (uusi) kansantanssi on selkeästi yksi tanssitaide-toimikunnan tuen kohteista. Niin ikään ammattilaisjohtoiset harrastajavoimin toteutetut hankkeet saavat tanssitaide-toimikunnalta tukea 2000-luvun vaihteessa perustetusta tanssikulttuurin tuki -nimisestä tukimuodosta.

Tanssin kiertuetoiminta on niin ikään ollut yksi tanssitaide-toimikunnan pysyvistä teemoista. Suhtautuminen kiertueiden tukemiseen on kuitenkin hieman vaihdellut eri aikoina. Tanssitaide-toimikunnan aloittaessa 1980-luvun alussa kiertuetoiminnan tuki oli yksi toimikunnan asettamista painopisteistä. Seuraavalla vuosikymmenellä kuitenkin varsinaisesta kiertuetuesta luovuttiin, koska kyseisen toiminnan katsottiin olevan olennainen osa tanssiryhmien toimintaa ja siten sitä tuli rahoittaa toiminta-avustuksista (Ruohonen 2007).

Taulukkoon 3 on koottu valtion tanssitaide-toimikuntien painopisteitä eri vuosikymmeninä. Kuten taulukosta käy ilmi, toistuvat samat teemat joko niiden tärkeyden vuoksi tai siksi, että esimerkiksi riittävää määrärahasoa ei ole saavutettu. 1980-luvulla toimikunnassa nousee esille tanssin tuotantotuki, joka sittemmin realisoituu tässä raportissa käsiteltävänä tanssin produktiotukena. Niin ikään jo 1980-luvulla lausutaan tanssin aluekeskusten syntysanoja asettamalla yhdeksi painopisteeksi tanssin alueteatteritoiminta. 1990-luvulla yksi toimikunnankin keskeisiä tavoitteita oli tanssijoiden uudelleen koulutuksen organisoiminen sekä eläkeasiat. Nämä odotavat edelleen ratkaisuaan. Samoin 1990-luvulla nousee tavoitteeksi kansantanssin tuki sekä kansainvälisen toiminnan tuki. Kansantanssin tukeminen on toteutunut pitkälti tanssikulttuurin tuki -tukimuodon kautta. Sen sijaan erityisesti kansainväliseen toimintaan suunnattua määrärahaa/tukimuotoa ei ole perustettu ja tavoite onkin pysynyt toimikunnan asialistalla. 2000-luvulla tavoitteet määrittävät osin vuonna 1999 julkaistun *Tanssin tila ja tulevaisuus* -raportin mukaan ja esimerkiksi aluekeskusten perustaminen esitetään keskeiseksi tavoitteeksi, mikä toteutettiin vuonna

2004. Muita tukimuotoja koskevia aloitteita ovat olleet kuluvalle vuosikymmenellä muun muassa pienimuotoisten tanssifestivaalien tuki. Uusia tukimuotoja ei kuitenkaan ole perustettu, vaan määrärahan kasvu on sijoitettu lähinnä valtionosuuslain ulkopuolisten tanssiryhmien tukeen¹⁸.

Taulukko 3. Valtion tanssitaide-toimikunnan painopistealueita eri vuosikymmeninä

	<i>Yleiset linjaukset</i>	<i>Tukimuotoja koskevia aloitteita</i>
1980-luku	<ul style="list-style-type: none"> – tanssin peruskoulutuksen järjestäminen – esitys- ja harjoitustilojen järjestäminen (tanssin talo) – tanssin tiedotuskeskuksen perustaminen – tanssin aluetatterit 	<ul style="list-style-type: none"> – apurahojen lisääminen ja valtionpalkinnon perustaminen – tanssiryhmien tuki – kiertuetuki – tanssin tuotantotuki*
1990-luku	<ul style="list-style-type: none"> – tanssin peruskoulutuksen järjestäminen – esitys- ja harjoitustilojen järjestäminen (tanssin talo) – tanssijoiden eläke- ja uudelleenkoulutuskysymykset 	<ul style="list-style-type: none"> – tanssiryhmien tuki – kansantanssin tuki – kansainvälisen toiminnan tuki – produktiotuki – ensemble-tuki
2000-luku	<ul style="list-style-type: none"> – tanssin tila ja tulevaisuus -raportti – tanssitaiteen tarjonnan lisääminen koko maassa → tanssin aluekeskukset – edellytysten luominen kiertuetoimintaan – harjoitus- ja esitystilaresurssien lisääminen – tanssiohjelmistojen eliniän pidentäminen 	<ul style="list-style-type: none"> – pienimuotoinen tanssifestivaalituki – taiteilija-apurahojen lisäys – produktiotuen korotus – kansainvälisen toiminnan tuki

* Toteutui produktiotuen nimellä 1991.

Lähteet: Valtion tanssitaide-toimikunta: toiminta- ja taloussuunnitelmat, toimintakertomukset 1983–2006.

Taidetoimikuntien tuki tanssille

Tanssin ammattilaiset voivat saada taidetoimikuntien¹⁹ kautta monentyyppistä tukea. Keskeisimmät tukimuodot ovat valtion tanssitaide-toimikunnan myöntämät työskentely- ja kohdeapurahat sekä muut taiteenalakohtaiset tukimuodot. Näiden lisäksi tanssitaiteilijat voivat saada lastenkulttuuri-apurahoja ja matka-avustuksia sekä residenssi- ja taiteilijavaihtoon osoitettua tukea. Niin ikään tanssitaiteilijat voivat saada ns. media- sirkus- ja monitaidetukea. Alueelliset taidetoimikunnat myöntävät taiteilija- ja kohdeapurahoja taiteilijoille sekä valtionavustuksia lähinnä harrastusjärjestöille. Taulukosta 4 käyvät ilmi kaikki tukimuodot, joista tanssin ammatti-

18 Taiteenalakohtaisten projektitukien tilanne voi yleisestikin muuttua tulevaisuudessa, sillä Taiteen keskustoimikunnassa virkamiestyönä tehty ehdotus tukimuotojen selkeyttämisestä johtanee tulevaisuudessa siihen, että ns. projektituet yhdistetään ja kukin toimikunta painottaa jatkossa tukea haluamallaan tavalla. (Taiteen keskustoimikunta 2006.)

19 Taidetoimikunnilla tarkoitetaan tässä taiteen keskustoimikuntaa ja sen jaostoja, valtion tanssitaide-toimikuntaa sekä alueellisia taidetoimikuntia.

laiset ovat saaneet tukea valtion ja alueellisten taidetoimikuntien kautta. Vuonna 2007 kaikkiaan 157 tanssitaiteilijaa, ryhmää tai yhteisöä sai tukea taidetoimikunnilta yhteensä 1,4 miljoonaa euroa.

*Taulukko 4. Taidetoimikuntien apurahat ja avustukset tanssille vuonna 2007**

<i>Tukimuoto</i>	<i>Saajien määrä</i>	<i>Summa €</i>
Taiteilija-apurahat (0,5–5-vuotiset)**	28	361 190
Kohdeapurahat	27	70 000
Tanssitaiteen produktiot	27	172 000
Tanssikulttuurin tuki	18	40 000
Rahoituslain ulkopuoliset tanssiteatterit ja -ryhmät	11	432 000
Lastenkulttuurituki	11	35 000
Matka-avustukset ja residenssi- ja taiteilijavaihto	21	37 840
Media- sirkus- ja monitaidetuki	4	15 000
Alueellisten taidetoimikuntien tuki	42	247 400
Yhteensä	189	1 410 430
Päällekkäisyydet poistettu	157	

* Apurahojen ja avustusten lisäksi tanssilla on vuosittain jaettavana valtionpalkinto (suuruudeltaan 15 000 €) sekä viideksi vuodeksi nimitettävän taiteilijaprofessorin virka (vuosipalkka runsaat 35 000 euroa/vuosi). Alueellisilla taidetoimikunnilla oli vuonna 2007 kaikkiaan kolme tanssin läänintaiteilijan virkaa sekä kaksi esittävien taiteiden (ml. tanssi) virkaa. Läänintaiteilijoiden palkka on noin 30 000 euroa vuodessa.

** Kyseessä on vuonna 2007 voimassa olleiden 0,5-5-vuotisten taiteilija-apurahojen määrä. Vuosittain tanssin taiteilija-apurahoja on myönnetty 11–16 kpl. Taulukossa esitetty luku sisältää myös nyttemmin lakkautetut 15-vuotiset apurahat, joita tanssilla oli vielä vuonna 2007 kaikkiaan kolme.

Tanssitaiteen edistämiseen kohdennettu valtion talousarvion momentti²⁰ ei anna kokonaiskuvaava tanssin rahoituksesta, sillä se ei sisällä esimerkiksi taiteilija- ja kohdeapurahoja²¹ eikä opetusministeriön tanssiteattereille myöntämiä valtionosuuksia. Tanssitaiteen edistämisen pääluokkaan kuuluu siis vain tietty valtion tanssitaidetoimikunnan jakama osuus tanssin rahoituksesta. Sama koskee muita taiteenaloja, eikä pelkästään tämän pääluokan käyttäminen tilastoinnissa kerro kyseisen taiteenalan kokonaistilanteesta.

Taidetoimikuntien myöntämän tuen osalta tanssi on ollut yksi nopeimmin kasvavista aloista näyttämötaiteen ohella. Esimerkiksi vuosien 2000 ja 2004 välisenä aikana tanssin taidetoimikunnilta saaman tuen keskimääräinen vuosikasvu oli 10 prosenttia kun se kaikkien alojen osalta oli 5 prosenttia. (Karhunen 2005:3.) Tanssin taidetoimikuntatuen lähtötaso on kuitenkin ollut alhainen. Vuonna 1991 tanssin osuus valtion taidetoimikuntien

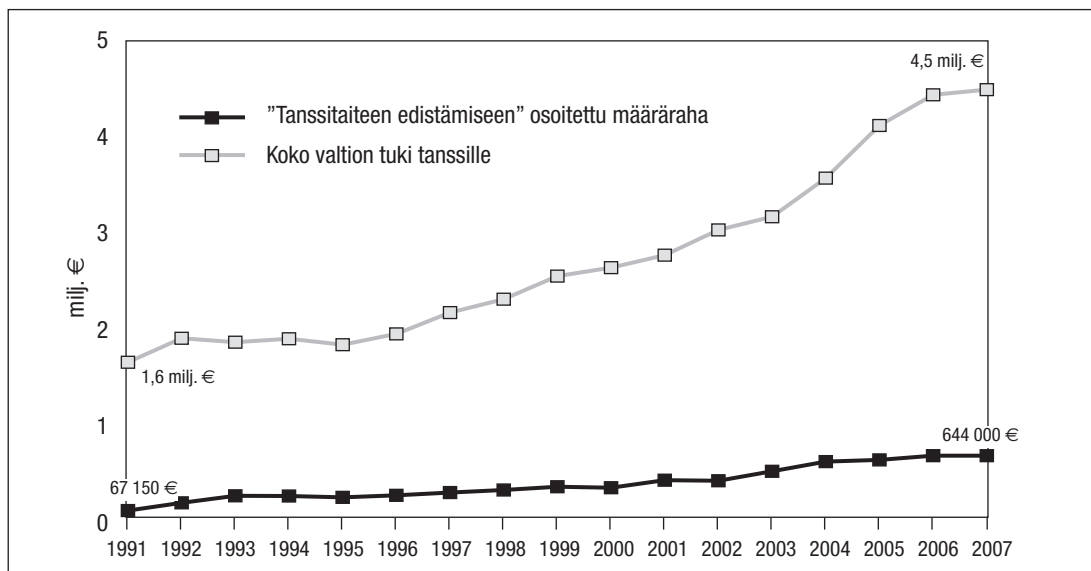
20 Talousarvion momentti 29.80.52.10 (veikkausvoittovarot tanssitaiteen edistämiseen).

21 Valtion kohdeapurahat ovat kaikille taiteenaloille tarkoitettuja, tietyn työsuunnitelman toteuttamiseen, työ kustannusten korvaamiseen, esitys-, esittely- ja julkistamiskustannuksiin sekä taiteen piiriin luettavaan tutkimustyöhön suunnattuja apurahoja. Kohdeapurahoja myönnetään vuosittain 50 valtion taiteilija-apurahan suuruisen summan ja taiteen keskustoimikunta päättää vuosittain kunkin taiteenalan kohdeapurahakiintiön. Tanssitaidetoimikunta on viime vuosina jakanut kohdeapurahoina vuosittain n. 70 000–80 000 euroa.

myöntämästä tuesta²² oli 3 prosenttia kun se nykyisin on noin 6 prosenttia eli suurin piirtein samaa luokkaa kuin taideteollisuuden ja valokuvan tuki (Karhunen 2008:3, Rautiainen 2008).

Kuvioon 5 on koottu valtion tanssille osoittama rahallinen tuki vuosina 1991–2007²³. Kuviossa on eroteltu tanssitaiteen edistämisen määrärahat ja koko tanssin tuki. Mukana on myös opetusministeriön myöntämä tuki (vos-teatterit, järjestöt, harrastustoiminta, aluekeskukset jne.). Summat on esitetty indeksoituna elinkustannusindeksin mukaan vuoden 2007 arvoon. Kuvio osoittaa, että tanssin kokonaistuki oli varsin vaatimatonta vuonna 1991, jolloin tanssitaiteen produktiokokeiluihin tarkoitettu määräraha perustettiin. Nykyarvossaan tanssia tuettiin tuolloin kaiken kaikkiaan noin 1,6 miljoonalla eurolla. Vuonna 2007 valtion tanssille osoittama tuki oli 4,5 miljoonaa euroa eli se on runsaassa viidessätoista vuodessa lähes kolminkertaistunut. Keskimääräinen tuen vuosikasvu ko. vuosina on ollut 6 prosenttia. Kuluvalla vuosikymmenellä (vuodesta 2000 vuoteen 2007) tuki on kasvanut 70 prosenttia.

Kuvio 5. Valtion tuki tanssille 1991–2007*

* Summat indeksoitu vuoden 2007 arvoon ja muutettu euroiksi (1991–2001). Luvut eivät sisällä Suomen Kansallisbaletin määrärahoja (eivät ole eroteltavissa), eivätkä valtakunnallisia kulttuuritapahtumia, joista tanssin osuus 2000-luvulla on ollut keskimäärin 207 000 euroa. Luvuista tarkemmin, ks. liite 2.

Lähteet: Taiteen keskustoimikunta/toimintakertomukset, Teatteritilastot, Harava-tietokanta.

22 Kyse on niiden tukimuotojen osuudesta, joita valtion taidetoimikunnat tällä hetkellä jakavat. Vuonna 1991 osa näistä oli vielä opetusministeriön jaettavana.

23 Vuosirajaus perustuu tanssin produktiotuen alkamisvuoteen.

Tanssin produktiotuki

Tausta ja tukimuodon tavoitteet

Tanssiproduktioihin kohdistettu tukimuoto nousee valtion tanssitaide-toimikunnan dokumenteissa esiin ensimmäisen kerran vuonna 1987. Tuolloin tukimuodosta käytettiin nimitystä tuotantotuki. Tällaista tukea katsottiin tarvittavan mm. siksi, että ”produktioiden peruskustannukset ovat täysin ylivoimaisia koreografeille” (Laine 1987). Varsinaisesti produktiotuen nimellä kulkeva tukimuoto mainittiin ensimmäisen kerran vuonna 1990, jolloin tanssitaide-toimikunta ehdotti kyseistä määrärahaa seuraavan vuoden budjettiin²⁴. Niin ikään vuonna 1990 esitettiin toimikunnan itsenäisen päätösvallan lisäämistä siten, ettei sillä enää olisi yhteisiä määrärahoja näyttämötaiteen kanssa kuten siihen asti²⁵. Samalla esitettiin uudistuksia määrärahojen nimikkeisiin ja käyttötarkoituksiin, jotka olivat osin vielä perua näyttämötaide-toimikunnan ajoilta. Esimerkiksi kiertuetoiminnan tuki esitettiin siirrettäväksi säännöllisesti toimivien tanssiryhmien tukemiseen, koska toimikunta ei pitänyt tarpeellisena kiertuetoiminnan tukemista erillisestä määrärahasta (Ruuhonen 2007).

Opetusministeriö antoi ohjeet tanssitaiteen produktiokokeiluja varten myönnettävistä valtionavustuksista maaliskuussa 1991. Ohjeiden mukaan avustusta voitiin myöntää tanssialan ammattitaiteilijalle, taiteilijaryhmälle tai teatterille kokeellisen esityksen valmistamista varten. (Opetusministeriön kirje DNro 8/042/91.) Vaikka tuen myönsi tanssitaide-toimikunta, asian esittelijänä toimi kuitenkin muutaman vuoden ajan opetusministeriön virkamies. Vuonna 1994 produktiotuen käsittely siirtyi yksinomaan tanssitaide-toimikunnalle.

Opetusministeriön laatimien ohjeiden mukaan produktiotuki oli siis kohdennettu ”kokeellisen esityksen valmistamista varten”. Toimikunnan silloisen puheenjohtajan Risto Ruuhosen mukaan tämä rajaus tarkoitti tanssitaide-toimikunnan näkökulmasta ennen kaikkea tuotantomallia. Lähtökohta oli, että tanssituotantoja voitiin toteuttaa muuallakin kuin ”kiinteissä” tanssiteattereissa. Määrärahan avulla haluttiin erityisesti avata väylä instituutioiden ulkopuolella tapahtuvalle tuottamiselle. (Ruuhonen 2007.)

24 Ehdotettu summa oli 200 000 mk ja toteutunut 170 000 mk (35 670 euroa).

25 Näyttämötaide-toimikunnalla oli jo tuolloin produktiokokeilumääräraha, josta myös tanssin produktioiden oli ollut mahdollista saada tukea.

Aluksi produktiotukea myönnettiin joko toiminta-avustuksena ryhmän/ tanssiteatterin eri tuotantojen toteuttamiseen (”toimintaan”) tai yksittäisen tuotannon toteuttamiseen. Nykyisen hakuohjeen mukaan tuki myönnetään produktioiden valmistuskuluihin tanssialan ammattitaiteilijoille, taiteilijaryhmille ja yhteisöille. Toiminta-avustukset ovat nykyisin eriytyneet myönnettäviksi määrärahasta, joka on osoitettu valtionosuuslain ulkopuolisille tanssiteattereille ja -ryhmille. Yhdistykset²⁶ voivat hakea ja saada produktiotukea useampaan kuin yhteen tuotantoon.

Tukimuodon keskeisenä tavoitteena oli tanssituotantojen määrän kasvattaminen, jonka toivottiin toteutuvan kohdistamalla tuki tuotannoista aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tukimuodon tavoitteiden onnistumista ei ole toimikunnan tai muidenkaan toimesta aiemmin perusteellisemmin arvioitu lukuun ottamatta joitakin yksittäisiä huomioita. Mm. vuosien 1992–1994 tanssitaidetoimikunnan asiakirjassa, jossa evästetään seuraavaa toimikuntaa, todetaan että yksittäisten tuotantojen tukimahdollisuudet ovat produktiotukimäärärahan myötä lisääntyneet. Kuitenkin toimikunta katsoi, ettei se ollut kyennyt merkittävästi lisäämään tanssituotantojen esitysmahdollisuuksia (valtion tanssitaidetoimikunta 1994). 1990-luvun loppuun tanssitaidetoimikunta (1998–2000) toteaa esityksessään määrärahojen korottamiseksi, että suuntaamalla tukea yksittäisiin tanssitaiteen tuotantoihin on ollut mahdollista sekä kannustaa nuoria tanssitaiteilijoita että ottaa alueelliset näkökohdat huomioon (valtion tanssitaidetoimikunta 1998).

Tanssin produktiotuen määrärahat 1991–2008

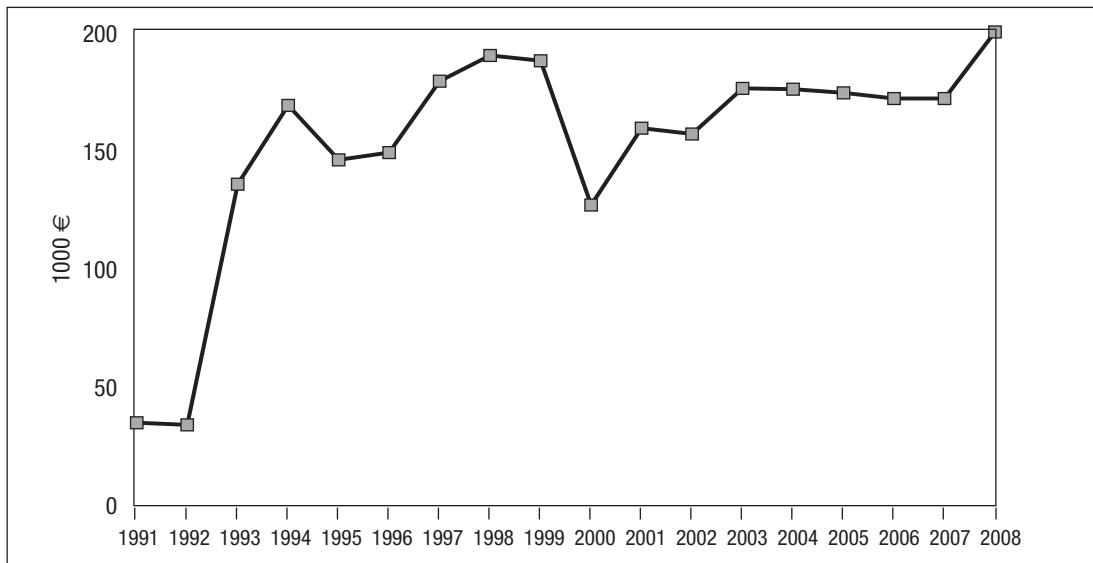
Tanssin produktiotukeen osoitettu määräraha on vaihdellut kuluneen 17 vuoden aikana melko paljon osin siksi, että tanssin edistämiseen kohdennettuja määrärahoja on vuosien mittaan siirretty budjettimomentilta toiselle²⁷. (Kuvio 6.) Erityisesti vuosina 1993 ja 1994 produktiotukeen osoitettu määräraha nousi voimakkaasti. Painopiste oli tuolloin selvästi produktiotuen kehittämisessä, sillä samaan aikaan tanssiteattereiden tukemiseen osoitettu määräraha laski. Vuonna 1995 produktiotukimääräraha laski hieman, mutta samanaikaisesti korotettiin tanssiteattereiden teknisiä laitteita ja perushankintoja varten osoitettua määrärahaa²⁸ sekä valtionosuuslain ulkopuolisten tanssiteattereiden määrärahaa.

26 Yhdistys = tanssiryhmä/tuotanto-organisaatio/osuuskunta, esimerkiksi Nomadi ry, Riemu ry, Taideosuuskunta Piellos jne.

27 Vuosittain opetusministeriö päättää veikkausvoittovarojen jakautumisesta eri taiteenalojen kesken ns. edistämismäärärahojen osalta. Näiden määrärahojen sisällä kullakin taiteenalalla on omat tukimuotonsa. Tanssitaiteen edistämiseen osoitetut määrärahakohdat valtion talousarviossa ovat nykyisin: rahoituslain ulkopuolella olevien tanssiteattereiden ja -ryhmien tukeminen, tanssitaiteen tuki produktioille, tanssikulttuurin edistämiseen.

28 Nämä kaksi tukimuotoa olivat pitkään samalla talousarvion momentilla.

Kuvio 6. Tanssin produktiotuen määrärahan reaaliarvon (€) kehitys vuosina 1991–2008*

* Summat indeksoitu elinkustannusindeksin mukaan vuoden 2007 arvoon. Summat taulukossa 5.

Myös vuonna 2000 produktiotukeen osoitettu määräraha laski, koska tuolin osa tanssin kokonaistuesta kohdennettiin uusiin tukimuotoihin: ensemble-tukeen²⁹ ja tanssikulttuurin³⁰ tukeen (yhteensä 500 000 euroa). Tämän jälkeen 2000-luvulla tukimuodon määräraha-kehitys on ollut vakaa, eikä siihen näytä kohdistuneen suuria intohimoja. Kuten taulukko 5 osoittaa, produktiotuen osuus koko valtion tanssille osoittamasta tuesta on ollut vain muutamia prosentteja. Suurimmillaan osuus oli 1990-luvun puolivälissä, jolloin produktiotuki muodosti noin kymmenesosan koko tanssin tuesta.

Tanssin tila ja tulevaisuus -julkaisussa (1999:54) tanssitaiteen kehitystarpeita pohtinut työryhmä esitti muun muassa produktioavustusten määrän lisäämistä. Produktioavustuksiin kohdistettu summa ei kuitenkaan kasvanut, vaan produktiotukisumma on vasta nyt ylittänyt reaaliarvoltaan vuoden 1999 määrärahan. Tämä on kuitenkin ollut tanssitaide-toimikunnan tahto, sillä omien tanssin edistämiseen suunnattujen määrärahojensa puitteissa toimikunta on voinut painottaa eri tukimuotoja. Esimerkiksi nykyisen toimikunnan puheenjohtaja Johanna Laakkonen toteaa, että prioriteettijärjestys on se, että ensisijaisesti pyritään lisäämään rahoituslain ulkopuolisten tanssiryhmien tukea (Laakkonen 2007). Myös vuosina 1998–2000 puheenjohtajana ja sekä 1990-luvulla että 2000-luvulla tanssitaide-toimikunnan jäsenenä toiminut Tiina Suhonen piti keskeisenä ennen kaik-

29 Ensemble-tuki oli tarkoitettu tanssiryhmille pitempiaikaiseksi tueksi ja se on nykyisin osa rahoituslain ulkopuolisten tanssiteattereiden ja -ryhmien tukea (vuonna 2007 ensemble-tuen osuus 95 000 €). Vuoden 2008 alusta ensemble-tuki -nimityksestä luovuttiin, mutta säilytettiin pitkäaikaisen tuen mahdollisuus siten, että osa valtionosuuslain ulkopuolisten tanssiryhmien tuesta myönnetään kolmivuotisena toiminta-avustuksena. Tuki on harkinnanvaraista ja sitä haetaan ja myönnetään kunakin vuonna erikseen.

30 Tanssikulttuurin tuki on tarkoitettu tanssin alaan kuuluviin hankkeisiin, mm. ammattijohtoiseen tanssinharrastajien esitystoimintaan sekä pienimuotoisiin tanssitapahtumiin ja muihin yhteistyöhankkeisiin.

kea edellä mainitun tanssiryhmien toimintatuen kasvattamista (Suhonen 2007).

Kaiken kaikkiaan tanssin produktiotukeen osoitettu määräraha on vuosien 1991 ja 2008 välillä viisinkertaistunut. Keskimääräinen vuosikasvu kyseisinä vuosina on ollut 20 prosenttia.

Taulukko 5. Tanssin produktiotuki 1991–2008 sekä tuen osuus valtion tanssille myöntämästä tuesta

<i>Vuosi</i>	<i>Käypään hintaan mk/euro</i>	<i>Indeksoituna (€)*</i>	<i>Produktiotuen osuus % koko tanssin tuesta</i>
1991	170 000	35 670	2
1992	170 000	34 790	2
1993	678 400	135 980	7
1994	853 000	169 110	9
1995	745 000	146 210	8
1996	765 000	149 280	8
1997	930 000	179 300	8
1998	1 000 000	190 110	8
1999	1 000 000	187 880	7
2000	700 000	127 220	5
2001	900 000	159 530	6
2002	151 370	157 080	5
2003	171 370	176 260	6
2004	171 370	175 930	5
2005	171 370	174 380	4
2006	172 000	172 000	4
2007	172 000	172 000	4
2008	200 000	200 000	**

* Summat indeksoitu elinkustannusindeksin mukaan vuoden 2007 arvoon ja pyöristetty lähimpään 10 euroon.

** Kaikkea vuoden 2008 tukea ei ole tätä kirjoitettaessa myönnetty.

Tuen hakijat ja saajat 1991–2008

Ensimmäisenä vuonna (1991) tanssin produktiotukea haki kaikkiaan 13 hakijaa ja sitä myönnettiin kolmelle hakijalle. Hakijat olivat yksityisiä ko-reografeja, työryhmiä sekä tanssiteattereita. Hakijoiden määrä nousi parin ensimmäisen vuoden jälkeen ja on kuluneiden vuosien aikana lähes kymmenkertaistunut ja vakiintunut 2000-luvulla noin sataan hakijaan vuodessa. Tukea saaneiden osuus hakijoista on vaihdellut runsaasta viidenneksestä (1991) lähes puoleen (2001). Vuonna 2007 saajien osuus hakijoista putosi alle 30 prosentin, koska tukea myönnettiin harvemmillä hakijoille,

mutta suurempina summina kuin aiemmin³¹. Keskimäärin saajien osuus hakijoista on ollut 38 prosenttia. (Taulukko 6.)

Taulukko 6. Tanssin produktiotuen hakijoiden ja saajien määrä sekä saajien %-osuus hakijoista vuosina 1991–2008

<i>Vuosi</i>	<i>Hakijoita</i>	<i>Saajia</i>	<i>Saajat hakijoista %</i>
1991	13	3	23
1992	16	3	19
1993	36	15	42
1994	42	18	43
1995	57	25	44
1996	78	30	38
1997	92	39	42
1998	98	43	43
1999	100	35	35
2000	89	30	34
2001	77	37	48
2002	94	40	43
2003	114	40	35
2004	112	47	42
2005	91	31	34
2006	101	42	42
2007	94	27	29
2008	113	26	23
Yhteensä	1 417	531	38
Ilman päällekkäisyyksiä	607	267	44

Kaikkiaan produktiotuen hakijoita kuluneen 17 vuoden aikana on ollut yhteensä yli 1 400, mutta yksittäisiä hakijoita vain noin 600, sillä samat hakijat ovat hakeneet tukea useina vuosina. Yksittäinen hakija oli kyseisinä vuosina hakenut produktiotukea keskimäärin 2,3 kertaa. Suurin hakukertojen määrä oli 16 eli nämä hakijat ovat hakeneet produktiotukea lähes kaikkina niinä vuosina, jolloin tuki on ollut haettavissa. Toistuva hakeminen kertoo toisaalta tukimuodon luonteesta (tarkoitettu teoksia tuottaville) ja toisaalta siitä, että monissa tapauksissa etabloituneetkaan alan taiteilijat eivät voi tuottaa teoksia ilman tätä tukea. Monilla vakiintuneilla hakijoilla ainoastaan pidemmän apurahan saaminen on saattanut aiheuttaa katkoksen produktiotuen hakemisessa, mutta ei välttämättä sekään, sillä taiteilija-apuraha ei riitä eikä ole tarkoitettukaan tuotannon menoihin vaan taiteelliseen työskentelyyn. Toistuva ha-

31 Myönnettyistä summista tarkemmin, ks. sivu 31.

keminen johtaa useissa tapauksissa myös toistuvaan apurahamyöntöön. Vuosina 1991–2008 produktiotukimyöntöjä on tehty yhteensä yli 500, mutta yksittäisiä tuen saajia on päällekkäisyyksien vuoksi kaikkiaan 267.

Uusia hakijoita tukimuodon piirissä on vuosittain ollut keskimäärin 35 eli hieman alle puolet vuosittaisesta hakijamäärästä. Ensimmäisellä hakukerralla produktiotukea saaneita on ollut vuosittain keskimäärin 27 prosenttia uusista hakijoista. Enemmistön on siis täytynyt hakea tukea useampaan kertaan ennen myönteistä tukipäätöstä. Osa vuosien mittaan tukea hakeneista on ollut satunnaishakijoita eli sellaisia, jotka eivät välttämättä toimi pysyvästi tanssin kentällä vaan ovat olleet mukana tietyssä produktiossa. Tällaisia hakijoita (so. hakenut vain kerran tukimuodon olemassaolon ajan) on ollut kaikkiaan 335 (55 %) kaikista hakijoista³². Heistä runsas viidennes on saanut produktiotukea. Kaiken kaikkiaan noin 270 henkilöä/työryhmää/yhdistystä on sellaisia, jotka ovat tuottaneet tanssiteoksia läpi vuosien ja myös hakeneet tukea useimpina vuosina. Kahdeksan hakijaa on hakenut produktiotukea yli kymmenenä vuonna ja saanut tukea keskimäärin seitsemänä vuonna.

Enemmistö tanssin produktiotuen hakijoista on koko tukimuodon olemassaolon ajan ollut yksityishenkilöitä, vaikka yhdistysten määrä kasvoiikin väliaikaisesti 1990-luvun jälkipuoliskolla. Yhdistysten osuus tukimuodon hakijoista on ollut vuosina 1991–2008 keskimäärin 35 prosenttia ja saajista runsaat 40 prosenttia. Alkuvuosina yhdistysten osuus oli selkeästi suurempi, mutta erityisesti vuoden 2000 jälkeen tilanne on muuttunut. Tuolloin perustettiin tanssikulttuurin tuki -niminen tukimuoto, johon yhdistysten hakemukset ovat osin ohjautuneet ja siten produktiotukea on voitu kohdentaa enemmän yksittäisten koreografien ja työryhmien tukemiseen. Samoin monet yhdistykset (tanssiryhmät) ovat päässeet mukaan joko valtiosuuslain tai valtiosuuslain ulkopuolisille tanssiryhmille myönnettävän tuen piiriin eivätkä enää hae tukea tästä määrärahasta. Toimikunta on myös ohjeistanut hakijoita siten, että tanssiproduktioihin osoitettu määräraha on tarkoitettu nimenomaan ”hankkeisiin”, ei varsinaiseen toimintaan (valtion tanssitaide-toimikunta 2008). (Taulukko 7.)

32 Nämä ns. satunnaishakijat ovat hakeneet esimerkiksi kertaluonteiseen tapahtumaan, monitaiteelliseen hankkeeseen jne.

Taulukko 7. Yhdistysten osuus (%) tanssin produktiotuen hakijoista ja saajista vuosina 1991–2008

<i>Vuosi</i>	<i>Yhdistykset hakijoista %</i>	<i>Yhdistykset saajista %</i>
1991	62	67
1992	50	100
1993	45	59
1994	47	45
1995	54	52
1996	41	40
1997	47	69
1998	47	58
1999	36	43
2000	29	23
2001	25	24
2002	21	33
2003	22	25
2004	15	28
2005	25	32
2006	22	17
2007	19	19
2008	16	27
Keskimäärin	35	42

Produktiotukea, kuten muitakin tukimuotoja, haetaan yleensä suurempina summina kuin määrärahojen puitteissa on mahdollista myöntää. Haetut summat ovat 2000-luvulla olleet yleisimmin 8 000–10 000 euron välillä ja myönnetyt summat noin 4 000–5 000 euroa (lukuun ottamatta paria viime vuotta). Myönnöt ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana olleet pääosin 40–50 prosenttia haetusta summasta. Selkeä muutos näyttää tapahtuneen nykyisen toimikunnan aikana eli vuosien 2007 ja 2008 myönnöissä, jolloin ensimmäistä kertaa myönnettiin suurempia summia. (Taulukko 8.)

Taulukko 8. Keskimääräiset haetut ja myönnetyt produktiotukisummat vuosina 1991–2008*

<i>Vuosi</i>	<i>Hakusumma keskiarvo (mk/euro)</i>	<i>Myöntö keskiarvo (mk/euro)</i>	<i>Myöntö keskimäärin % haetusta</i>
1991	70 870	56 670	63
1992	76 600	56 670	56
1993	69 420	45 230	67
1994	55 850	41 830	58
1995	67 490	26 000	47
1996	55 950	24 680	57
1997	66 290	23 250	48
1998	76 760	21 740	38
1999	62 320	25 000	46
2000	61 270	21 860	52
2001	10 490	3 980	50
2002	10 490	3 780	43
2003	10 380	3 990	42
2004	9 450	3 430	46
2005	10 390	5 190	53
2006	8 820	4 100	49
2007	7 630	6 370	78
2008	9 200	7 690	71

* Vuodesta 2001 lähtien summat euroina.

Tanssitaide on vahvasti pääkaupunkiseudulle sijoittunut taidemuoto. Kaikista tanssille kohdistettujen tukimuotojen hakijoista enemmistö (60 % vuonna 2007) on pääkaupunkiseudulta. Myös tanssin produktiotuen hakijoista ja saajista pääosa (hakijoista 64 %, saajista 66 %) on ollut pääkaupunkiseudulta.

Tanssitaiteilijoiden suuri enemmistö on naisia, mikä luonnollisesti näkyy myös apurahan hakijoiden ja saajien sukupuolijakaumassa. Produktiotuen hakijoista sekä saajista naisten osuus on ollut keskimäärin 75 prosenttia.

Produktiotuen hakijoita ja saajia voidaan tarkastella myös tukikohteen mukaan. Taulukoissa 9 ja 10 tuen hakijat ja saajat on ryhmitelty sen mukaan, onko kyseessä tanssiteos, tapahtuma, vai jokin muu (esimerkiksi tanssielokuva tai poikkitaiteellinen produktio). Kuten käy ilmi, enemmistö on hakenut ja saanut tukea nimenomaan tanssiteoksen valmistamiseen. 1990-luvun puolivälin paikkeilla hakijoiden (ja saajien) joukossa oli hie- man tavallista enemmän sekä tapahtumia että tässä raportissa ryhmään muu luokiteltuja hankkeita. Kyseessä ovat olleet esimerkiksi poikkitaiteel- liset tapahtumat, tanssivideot jne. Niin ikään 1990-luvun puolivälissä ja loppupuolella tanssiteoksista muiden kuin nykytanssin osuus on keski-

määräistä suurempi. Tähän vaikutti mm. vuonna 1995 vietetty kansantanssin juhlavuosi ja toisaalta flamencoteosten nousu juuri noina vuosina hakijakuntaan. 2000-luvulla voidaan sanoa tuen vakiintuneen tanssiteosten ja erityisesti nykytanssiteosten tukijaksi. Lisäksi voidaan todeta, että tukea saaneiden jakauma vastaa melko pitkälle myös hakijoiden jakaumaa eli alaryhmän osuus hakijoista vastaa kyseisen ryhmän prosenttiosuutta saajista. Ainoastaan vuonna 1994 tanssiteokset ovat saaneet hakijaosuuttaan pienemmän tuen kun taas vuonna 1998 tilanne on päinvastainen eli hakijoiden joukossa oli tanssiteoksia pienempi osuus kuin saajien joukossa.

Taulukko 9. Produktiotuen hakijat tukikohteen mukaan vuosina 1991–2008

	<i>Tanssiteos</i>	<i>Tanssiteoksista muuta kuin nykytanssia</i>	<i>Tapahtuma</i>	<i>Muu**</i>	<i>N (kpl)</i>
	<i>%</i>	<i>%*</i>	<i>%</i>	<i>%</i>	
1991	85	..	–	..	13
1992	94	27	–	..	16
1993	78	11	11	11	36
1994	79	21	9	12	42
1995	72	32	12	16	57
1996	80	18	6	14	71
1997	77	30	10	13	92
1998	81	26	6	13	99
1999	90	21	4	6	101
2000	94	11	1	4	89
2001	95	8	1	4	77
2002	95	9	1	4	94
2003	95	10	3	3	114
2004	93	4	2	5	112
2005	96	5	–	4	91
2006	92	9	1	7	101
2007	96	7	–	4	94
2008	88	13	–	12	113
Keskimäärin	88	15	4	8	

* Muu kuin nykytanssi = kansantanssi, flamenco, step/show, baletti.

** Poikkitaiteelliset produktiot, tanssivideot ja -elokuvat.

Myönnetty produktiotuki on suuntautunut pääasiassa nykytanssiteoksille, joita suurin osa hakemuksistakin on edustanut. 1990-luvun puolivälissä kansantanssiproduktioiden osuus myönnoistä oli melko suuri, esimerkiksi vuosina 1991–1999 tuetuista produktioista (227) kansantanssin osuus oli 22 prosenttia, mutta 2000-luvulla vain muutama prosentti. Hakemusten väheneminen ei sinänsä kerro tällaisen tuen tarpeen vähenemisestä, sillä

ne ohjataan nykyisin tanssikulttuurin tukeen osoitetusta määrärahasta haettavaksi. Produktiotukea ei sen sijaan ole juurikaan myönnetty klassiselle baletille, eikä tämän lajin hakemuksiakaan ole ollut kuin muutamia yksittäisiä tapauksia. Pääasiassa ne ovat olleet balettikoulujen näytöksiin haettua tukea. Baletin osalta linjaus on useissa tanssitaideoimikunnissa ollut se, että jos hakija on vakinaisella kiinnityksellä Kansallisbaletissa, tukea ei myönnetä. Joillekin balettiproduktioille, joiden tekijät ovat jääneet freelanceriksi, tukea on myönnetty. (Tyyri-Pohjonen 2007.) Flamencohakemuksia alkoi tukimuotoon kohdistua 1990-luvun loppupuolella, niiden osuus on kuitenkin edelleen keskimäärin vain pari prosenttia hakijoista ja saajista. Kansantanssihakemuksia on ollut keskimäärin 13 prosenttia kyseisten vuosien hakijoista ja 11 prosenttia tukea saaneista. Tuetuista produktioista sooloteoksia on ollut runsas kymmenesosa (14 %).

Taulukko 10. Produktiotuen saajat tukikohteen mukaan vuosina 1991–2008

	<i>Tanssiteos</i>	<i>Tanssiteoksista muuta kuin nykytanssia</i>	<i>Tapahtuma</i>	<i>Muu**</i>	<i>N (kpl)</i>
	%	%*	%	%	
1991	100	..	–	–	3
1992	100	–	–	–	3
1993	73	..	27	–	15
1994	56	..	22	22	18
1995	72	33	20	..	25
1996	77	22	6	17	30
1997	85	45	13	..	39
1998	90	33	10	–	43
1999	89	29	9	3	35
2000	97	3	–	3	30
2001	95	9	–	5	37
2002	95	5	3	3	40
2003	100	5	–	–	40
2004	94	5	4	2	47
2005	100	3	–	–	31
2006	98	2	–	2	42
2007	100	7	–	–	27
2008	100	..	–	–	26
Keskimäärin	90	15	6	4	

* Muu kuin nykytanssi = kansantanssi, flamenco, step/show, baletti.

** Poikkitaiteelliset produktiot, tanssivideot ja -elokuvat.

Kaikkiaan vuosien 1991–2007 välisenä aikana on tanssin produktiolla tuettu yli 400 tanssiteosta ja muutamaa kymmentä tanssitapahtumaa tai

muuta hanketta. Useimmissa tapauksissa tukea on myönnetty production valmistuskustannuksiin, mutta myös aiemmin valmistuneen teoksen uudelleenharjoittamiseen tai siihen liittyvä kiertueeseen.

Taulukko 11. Tanssin produktiotuen hakijat, saajat ja tuetut produktiot 1991–2008

	<i>Kpl</i>
Hakijoita yhteensä	1 415
Yksittäisiä hakijoita (ilman päällekkäisyyksiä)	607
Myöntöjä yhteensä	535
Yksittäisiä tuen saajia (ilman päällekkäisyyksiä)	267
Tuettuja tanssiteoksia	488
Tuettuja muita hankkeita	49

Tuettujen produktioiden määrä on kasvanut tasaisesti määrärahojen kasvassa. Tukimuodon alkuvuosina tukea myönnettiin vain muutamille tuotannoille. 2000-luvulla tukea on myönnetty keskimäärin 40 tuotannolle vuosittain³³.

Taulukko 12. Vapaiden tanssiryhmien ja itsenäisten koreografien kantaesitykset vuosina 1997–2006 sekä tanssin produktiotukea saaneiden esitysten osuus (%)*

<i>Vuosi</i>	<i>Vapaiden tanssiryhmien & koreografien kantaesityksiä</i>	<i>Tanssin produktiotukea saaneita tuotantoja (kpl)</i>	<i>%</i>
1997	44	19	43
1998	84	34	40
1999	108	29	27
2000	104	32	31
2001	58	37	64
2002	60	40	67
2003	118	40	34
2004	113	47	42
2005	151	31	21
2006	156	42	27
Keskimäärin	109	38	41

* Tiedot kyseisiltä vuosilta sillä Tanssin Tiedotuskeskuksen tilastot eivät kata aiempia vuosia. Mukana ovat myös sellaiset produktiotukea saaneet ryhmät, jotka ovat anoneet tukea ”toimintaan”, eivät yksittäiseen tanssiteokseen. Lähteet: Tanssin Tiedotuskeskus/tanssilastot, Taiteen keskustoimikunnan apuraharekisteri.

33 Tuotantoja voi olla useampia kuin tuen saajia, sillä esimerkiksi yhdistykset saavat tukea ko. vuoden tuotantoihin, joita voi olla kaksi tai kolme, joskus enemmänkin.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana vapaat tanssiryhmät ja yksittäiset ko-reografit ovat toteuttaneet lähes tuhat kantaesitystä. Näinä vuosina osittain produktiotuella rahoitettujen esitysten osuus on vaihdellut viidenneksestä yli kahteen kolmasosaan. Keskimäärin hieman alle puolet valmistuneista esityksistä on toteutettu osin valtion tanssitaide-toimikunnan myöntämällä produktiotuella. (Taulukko 12.)

Kielteisen produktiotukipäätöksen saaneita on vuosien 1996–2008 välillä ollut keskimäärin vajaat 60 hakijaa vuodessa, joista keskimäärin 18 prosenttia on saanut muuta tukea taidetoimikunnilta kyseisenä vuonna. (Taulukko 13.). Lisäksi kielteisen päätöksen saaneet hakijat ovat saattaneet saada säätiöiden tai kuntien tukea ja viime vuosina myös tanssin aluekeskusten tukea. Vuosina 2005–2007 kielteisen produktiotukipäätöksen saaneista keskimäärin kymmenen hakijaa oli saanut aluekeskuksen tukea.

*Taulukko 13. Kielteisen produktiotukipäätöksen saaneiden muu tuki taidetoimikunnilta vuosina 1996–2008**

<i>Vuosi</i>	<i>Kielteinen tukipäätös kpl</i>	<i>Joista muuta taidetoimikuntien tukea** ko. vuonna saaneita %</i>
1996	48	33
1997	53	9
1998	56	7
1999	60	5
2000	58	12
2001	42	17
2002	55	18
2003	74	19
2004	65	14
2005	60	22
2006	59	22
2007	67	18
2008	87	33
Keskimäärin	60	18

* Kaikkina tukivuosina (1991–2008) kielteisiä päätöksiä on kohdistunut noin 900 hakemukseen. Taulukossa käsitellään vuodet 1996–2008 koska apurahatietokannassa on niiden osalta käytettävissä tietoja muusta tuesta kyseisenä vuonna.

** Ei sisällä alueellisten taidetoimikuntien tukea.

Tyypillisesti tukea haetaan samaan produktion monesta eri lähteestä. Itse asiassa kaikki erityiseen kohteeseen suunnatut tukimuodot (kohdeapurahat, tanssiproduktioiden tuki, tanssikulttuurin tuki) ovat sellaisia, joista haetaan ja myönnetään tukea melko samantyyppisiin kohteisiin. Esimerkiksi 2000-luvulla tanssin kohdeapurahahakemuksista keskimäärin 74 prosenttia on kohdistunut tanssiteoksen tuottamiseen eli käytännössä sa-

maan kohteeseen kuin tanssin produktiotuki. Kohdeapurahoja ko. vuosina hakeneista keskimäärin 41 prosenttia haki samana vuonna myös tanssin produktiotukea³⁴. Myös tanssikulttuurin tukeen osoitetusta määrärahasta on sekä haettu että myös myönnetty tukea tanssituotantoihin vaikka tukimuoto onkin pääasiassa tarkoitettu ammattilaisjohtoiseen harrastustoimintaan, pienimuotoisiin tanssitapahtumiin ja muihin tanssin alan yhteistyöhankkeisiin.

34 Tukea kuitenkin myönnetään vain yhdestä tukimuodosta.

Kysely tanssin produktiotukea hakeneille

Kyselyn toteuttaminen

Tutkimusprojektin yhteydessä toteutetun kyselyn tavoitteena oli toisaalta saada tietoa käsiteltävää tukimuotoa koskevista näkemyksistä ja kehittämistarpeista ja toisaalta selvittää, kuinka hakijoiden produktiot on käytännössä toteutettu ja rahoitettu. Kysely päätettiin osoittaa kahden edeltävän vuoden (2005 ja 2006) aikana tukea hakeneille (N = 156), sillä pelkästään yhden vuoden hakijoiden tarkastelu olisi sisältänyt liian pienen joukon ja ollut liian satunnainen. Toisaalta taas pidemmän ajanjakson tarkastelua ei pidetty toteuttamiskelpoisena, koska vastaajilla oletettiin olevan vaikeuksia muistaa aiempien vuosien produktioiden yksityiskohtia. Kyselyn kohdejoukkoa voidaan pitää kattavana, sillä erityisesti tässä tukimuodossa hakijat ovat hyvin vakiintuneita ja mukana olevat ovat hakeneet produktiotukea myös muina vuosina. Kysely kohdistettiin kaikille produktiotukea kyseisinä vuosina hakeneille, ei pelkästään tukea saaneille³⁵.

Kyselylomake laadittiin yhteistyössä valtion tanssitaidetoimikunnan kanssa, jonka jäsenet koetäyttivät lomakkeen. Lomakkeita oli kaikkiaan kolme hieman eri tavalla muotoiltua: myönteisen päätöksen saaneille yksityishenkilöille osoitettu (yhtä produktiota koskeva), ja myönteisen päätöksen saaneille yhdistyksille osoitettu (useita produktioita koskeva). Kielteisen päätöksen saaneiden lomake erosi edellä mainituista niiltä osin, ettei se sisältänyt produktioiden rahoituksen osalta yksityiskohtaisia kysymyksiä. Rahoitusta koskevat kohdat oli myönteisen päätöksen saaneiden lomakkeissa esitätetty apurahan selvityslomakkeessa olleiden tietojen perusteella³⁶.

Koska hakijoista osa hakee produktiotukea säännöllisesti, oli myös kyseisinä vuosina tapauksia, joissa hakija oli saanut molempina vuosina joko kielteisen tai myönteisen päätöksen tai toisena vuonna kielteisen ja toisena myönteisen. Viimeksi mainittuja tapauksia oli kaikkiaan kymmenen. Molempina vuosina myönteisen tukipäätöksen saaneita oli kyselyn kohdejoukosta kaikkiaan kuusi ja molempina vuosina kielteisen päätöksen saaneita

35 Osa kielteisen tukipäätöksen ko. vuosina saaneista on saanut tukea muina vuosina ja muutama myös kyselyn toisena kohdevuonna.

36 Liitteessä 3 myönteisen päätöksen saaneille yksityishenkilöille kohdistettu lomake kokonaisuudessaan.

samoin kuusi hakijaa. Taulukoissa ”kielteisten” ryhmään on laskettu vain ne, jotka ovat ko. vuosina saaneet ainoastaan kielteisen päätöksen.

Kysely lähetettiin sähköpostitse kolme kertaa toukokuun ja elokuun 2007 välisenä aikana. Vastaajien sähköpostiosoitteet saatiin apurahatietokannasta, mutta sähköpostiosoitteita jouduttiin täydentämään mm. eritietokantojen ja verkkohakujen avulla. Kahta hakijaa lukuun ottamatta kaikilla oli apuraharekisterissä tieto sähköpostiosoitteesta. Näille kysely lähetettiin postitse, samoin kuin muutamille muille, jotka sitä erikseen pyysivät tai joiden sähköposti osoittautui virheelliseksi eikä uutta löydetty.

Täytettyjä lomakkeita palautettiin kaikkiaan 72 kappaletta, jolloin kokonaisuudessaan kyselyn kohdejoukon vastausprosentiksi saatiin 46 prosenttia. Tulosta ei voida pitää erityisen hyvänä, ja on valitettavaa, etteivät tutkimuodon hakijat olleet halukkaita laajemmin vastaamaan. Myönteisen tukipäätöksen saaneiden vastausprosentti oli kuitenkin hyvä (62 %) ja myös yhdistyksistä puolet vastasi kyselyyn. Sen sijaan yksityishenkilöiden ja kielteisen tukipäätöksen saaneiden keskuudessa vastausten määrä jäi epätyytyttävän alhaiseksi. (Taulukko 14.) Kun kyselyn kohdejoukosta yli puolet jätti vastaamatta, on tuloksia luonnollisesti syytä pitää suunta-antavina. Siinä mielessä kyselyn tuloksia voidaan kuitenkin pitää luotettavina, että käytettävissä oleva muu lähdeaineisto on yhdenmukainen tästä kyselystä saatujen tulosten kanssa. Nykytanssin kenttä (jota kyselyn kohdejoukko pääasiassa edustaa) on melko pieni ja homogeeninen, eikä ole viitteitä siitä, että kyselyyn vastanneiden joukko olisi jollakin tavalla vääristynyt suhteessa tämän tutkimuodon hakijajoukkoon.

Taulukko 14. Kyselyn perusjoukko ja vastanneet

	<i>Osuus %</i>	<i>Vastanneita %</i>	<i>Ryhmän vastausprosentti</i>
Hakenut 2005	40	39	45
Hakenut 2006	47	51	51
Hakenut molempina vuosina	13	10	33
Myönteinen tukipäätös	42	56	62
Kielteinen tukipäätös	58	44	35
Yksityisiä/työryhmien yhteyshenkilöitä	79	76	45
Yhdistyksiä	21	24	52
N (kpl)	156	72	46 %

Vastaajien määrä vaihtelee kysymyskohtaisesti, sillä vastanneet eivät välttämättä täyttäneet lomakkeen kaikkia kohtia. Erityisesti tämä koski produktioita käsitteleviä kysymyksiä. Vastauksia analysoitaessa prosentit on laskettu kuhunkin kysymykseen vastanneiden määrästä.

Vastaajien näkemyksiä tanssin produktiotuesta

Lomakkeen kysymysten avulla pyrittiin kartoittamaan mm. sitä, onko tukimuodon hakemisesta ja päätöksenteosta riittävästi tietoa hakijoiden keskuudessa ja miten merkittävänä vastaajat tätä tukimuotoa pitävät oman toimintansa kannalta. Niin ikään selvitettiin vastaajien mahdollisia tukimuodon kehittämisehdotuksia sekä yleisemmin heidän mielestään tanssin kannalta tarkoituksenmukaisia tukimuotoja.

Tulosten perusteella voi todeta, että produktiotuen hakemisesta on tarjolla riittävästi tietoa, sillä enemmistö vastaajista oli tarjolla olevista vaihtoehtoista valinnut tämän (taulukko 15). Ne, joiden mielestä tietoa tuen hakemisesta ei ole ollut riittävästi saatavilla (14 %), toivoivat lähinnä käytännön ohjeita lomakkeen täytöstä, kustannusarvion esittämisestä jne.³⁷ Vastauksissa oli kuitenkin jonkin verran eroja sen mukaan, olivatko vastaajat yksityishenkilöitä vai yhdistyksiä sekä toisaalta oliko tukipäätös ollut kielteinen vai myönteinen. Yksityishenkilöiden ja kielteisen päätöksen saaneiden joukossa oli vähemmän kuin yhdistysten ja myönteisen päätöksen saaneiden keskuudessa niitä, jotka katsoivat tietoa olevan riittävästi. Kielteisen päätöksen saaneissa peräti lähes neljännes oli sellaisia, joiden mukaan tietoa ei ole käytettävissä riittävästi. Onkin mahdollista, että joissakin tapauksissa kielteinen tukipäätös yhdistetään siihen, ettei hakija ole mielestään osannut hakea ”oikein”. Eräs vastaaja esimerkiksi pohti: ”Onko aiemmin saaduista apurahoista hyötyä vai haittaa? Miten kuuluisa pitää olla valtakunnallisesti saadakseen rahoitusta? Onko virkavapaa tai itse aiheutettu työttömyys apurahan saantia helpottava tekijä?” Yhdistyksistä yhtä lukuun ottamatta kaikki pitivät tarjolla olevaa hakutietoa riittävänä, kun yksityishenkilöissä tällaisia oli 76 prosenttia. Myönteisen päätöksen saaneista 87 prosenttia katsoi, että hakemisesta on riittävästi tarjolla tietoa.

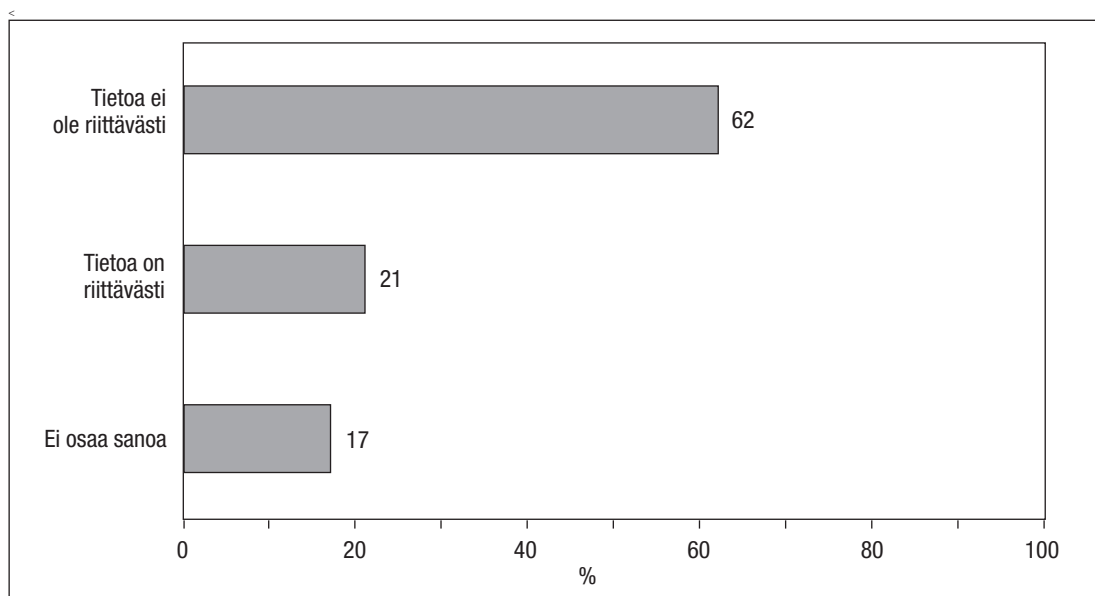
Taulukko 15. Produktiotuen hakemisesta saatavilla olevan tiedon riittävyys, vastaajien osuus %

	<i>Yksityishenkilöt</i> %	<i>Yhdistykset</i> %	<i>Myönteinen tuki-</i> <i>päätös %</i>	<i>Kielteinen tuki-</i> <i>päätös %</i>	<i>Kaikki</i> %
Tietoa on riittävästi	76	93	87	71	80
Tietoa ei ole riittävästi	16	..	8	23	14
Ei osaa sanoa	8	–	5	6	6
Yhteensä	100	100	100	100	100
N	55	14	38	31	69

37 Kaikki avovastaukset ovat luettavissa nimettöminä kokonaisuudessaan liitteessä 4.

Päinvastoin kuin produktiotuen hakemisesta, sen myöntämisen perusteista oli vastaajien mielestä tarjolla liian vähän tietoa. Vain runsas viidennes katsoi, että tietoa on riittävästi, kun taas enemmistö oli sitä mieltä, että myöntöperusteiden tiedottamisessa on puutteita. Vastaajat toivoivat, että tanssitaide toimikunta julkistaisi painopistealueita tai muita päätöksenteon pohjana olevia kriteereitä. Erään vastaajan mukaan: ”Voisi olla läpinäkyvämpi prosessi ja mahdollisuus saada palautetta, esim. jos on hakenut tukea useana vuonna eikä ole koskaan saanut.” Vastauksista kävi myös ilmi kentällä vallitsevia käsityksiä myöntöperusteista. Jotkut vastaajat katsoivat, että vain pääkaupunkiseudulta olevat hakijat tai ennestään tutut, ”samat” saavat tukea. ”Millä perusteilla tanssitaide tuetaan yli 50 % pääkaupunkiseudun tanssintekijöille? Täytyykö koulutuksen pohjautua korkeakoulututkintoon? Miksi?”, pohti yksi vastaaja. Käsitykset saajien ominaisuuksista pitävät osin paikkansa, mutta liittyvät ennen kaikkea siihen, että myös hakijat ovat pääosin pääkaupunkiseudulta ja ”samoja”, kuten aiemmasta luvusta kävi ilmi. Eri alaryhmien (myönteiset/kielteiset, yksityiset/yhdistykset) välillä ei ollut tässä vastauksessa merkittäviä eroja.

Kuvio 7. Produktiotuen myöntöperusteista saatavilla olevan tiedon riittävyys, vastaajien osuus % (N = 70)

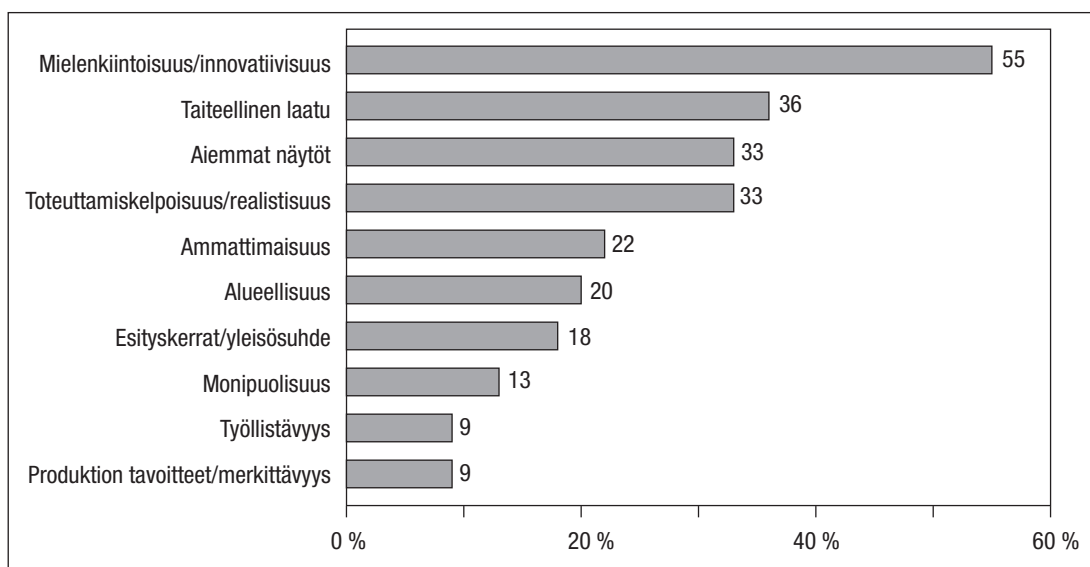

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, mitkä olisivat heidän mielestään ne tuen myöntämisen kriteerit, joita produktiotuen myöntöpäätöksiä tehtäessä tulisi noudattaa. Vastaajien näkemyksen mukaan keskeisiä tuen myöntämisen kriteereitä tulisi olla mm. teoksen mielenkiintoisuus tai innovatiivisuus. Niin ikään taiteellinen laatu sekä tekijöiden aiempi toiminta tulisi ottaa huomioon tuesta päätettäessä. Näiden lisäksi vastauksissa mainittiin toivottuina myöntökriteereinä mm. hankkeen realistisuus (hakemuksen taso), alueellinen kattavuus sekä teoksen esityskertojen määrä. (Kuvio 8.)

Eräs vastaaja kirjoitti: ”Tukea tulisi antaa tanssitaideita eri lähtökohdista, näkemyksistä ja tanssityyleistä tekeville taiteilijoille. Moniäänisyyden olisi hyvä kuulua taiteeseen. Tuen on kohdistuttava ammattitaiteilijoille ja tanssitaideoimikunnan olisi syytä tarkistaa kriteerinsä ammattilaisuudesta.” Toinen taas piti tärkeänä pohtia sitä, ”onko teoksella mm. laajempaa merkitystä yhteiskunnassa kuin vain viihdearvo tai samojen tanssijoiden työllistäminen.”

Myönteisen ja kielteisen tukipäätöksen saaneiden vastauksissa oli joitakin painotuseroja toivotuissa myöntökriteereissä vaikka erot eivät olleetkaan suuria. Myönteisen päätöksen saaneet painottivat enemmän hankkeen innovatiivisuutta, taiteellista laatua sekä aiempia näyttöjä. Niin ikään ammattimaisuus ja produktion esityskerrat korostuivat myönteisen tukipäätöksen saaneiden vastauksissa kielteisen päätöksen saaneita enemmän. Sen sijaan kielteisen päätöksen saaneet korostivat vastauksissaan enemmän alueellisuutta ja produktion työllistävyttä. Myös yksityishenkilöiden ja yhdistysten vastauksissa painotettiin hieman eri asioita. Yksityishenkilöt pitivät hankkeen mielenkiintoisuutta ja innovatiivisuutta tärkeämpänä kuin yhdistykset, kun taas ammattimaisuus, alueellisuus ja esityskertojen määrä korostui yhdistysten vastauksissa enemmän.

Kuvio 8. Vastaajien toivotat produktiotuen myöntöperusteet, mainintoja % * (N = 55)

* Kyseessä oli avokysymys (lomakkeen kysymys nro 3), johon annetut vastaukset on luokiteltu kuviossa näkyviin ryhmiin. Kaikki vastaukset ovat luettavissa liitteestä 4.

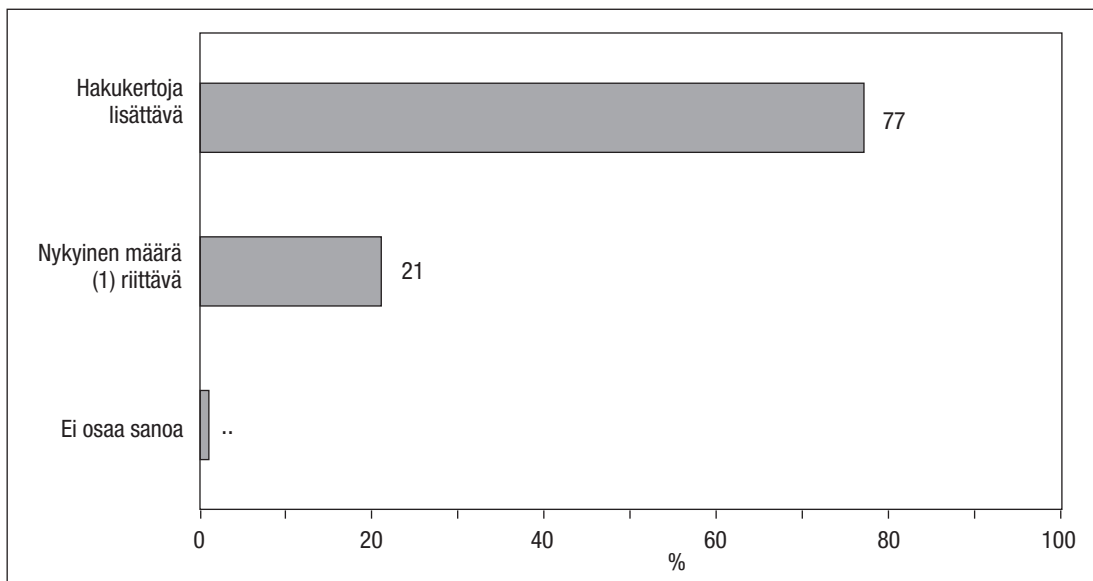
Tanssin produktiotuki on nykyisin haettavissa kerran vuodessa. Hakuaika on marraskuun lopussa ja avustukset myönnetään seuraavan vuoden alussa. Aiemmin (vuoteen 2004 saakka) tukea saattoi hakea kaksi kertaa vuodessa. Hakukertojen ihanteellisesta määrästä kysyttäessä vastaajien enemmistö (77 %) toivoi, että aikaisempaan käytäntöön palattaisiin ja produktiotuen hakukertoja lisättäisiin. (Kuvio 9.) Vastaajat perustelivat toivettaan

mm. sillä, että useammat hakukerrat mahdollistaisivat nopeamman reagoimisen ja useamman tuotteen tekemisen vuoden aikana: ”Yhdellä hakukerralla pitää ennakoita jo vuoden puolelta päähän, jolloin hakemuksen kirjoittaminen on hankalaa useista epävarmuustekijöistä johtuen”. Toinen vastaaja näki molemmissa vaihtoehdoissa hyviä puolia: ”Kerran vuodessa pakottaa pitkäjänteisyyteen, mikä tietysti on hyvä. Kaksi kertaa vuodessa mahdollistaa ideoiden toteuttamisen myös työryhmille, joilla ei ole jatkuvaa, yhteistä esitystoimintaa.”

Tarkasteltaessa yhteisöjä ja yksityisiä erikseen, yhteisöistä lähes puolet (43 %) piti nykyistä hakukertojen määrää riittävänä, kun yksityisistä vastaajista tätä mieltä oli vain 15 prosenttia. Ilmeisesti nimenomaan yksittäiselle koreografille tuen hakemisen mahdollisuus useamman kerran vuodessa on tärkeää. Kielteisen ja myönteisen tukipäätöksen saaneiden välillä ei ollut vastauksissa merkittäviä eroja.

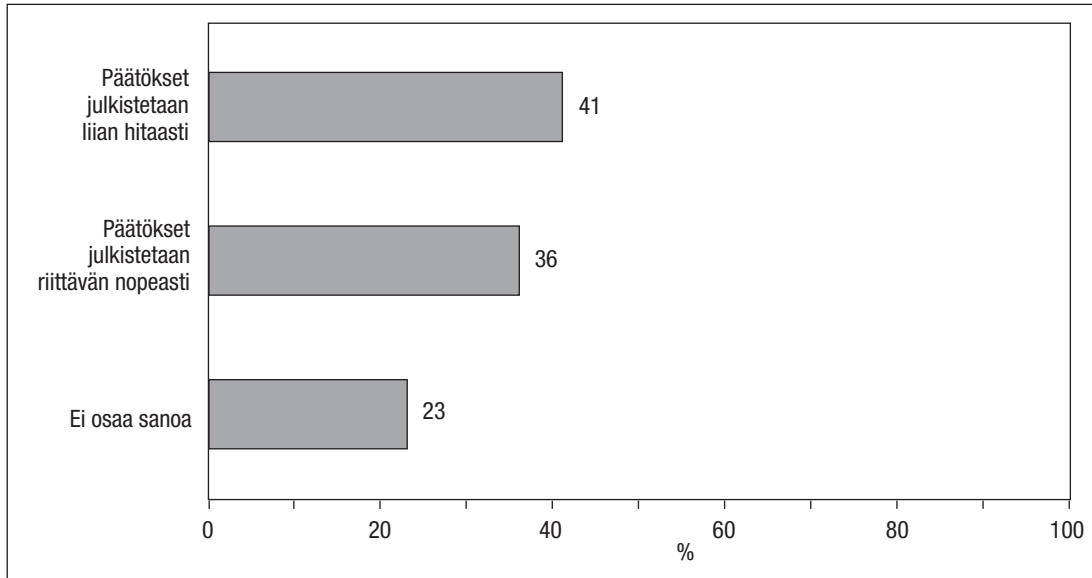
Niistä vastaajista, jotka toivoivat hakukertojen lisäämistä, suurin osa toivoi kahta hakumahdollisuutta vuodessa. Viidennes oli sitä mieltä, että hakukertoja tulisi olla tätäkin useammin.

Kuvio 9. Vastaajien näkemys tuen hakukertojen riittävydestä, vastaajien osuus % (N = 69)

Päätökset myönnettyistä produktioista julkistetaan noin parin kuukauden kuluttua hakemisesta. Rungas kolmannes vastaajista piti tätä aikataulua sopivana, mutta 41 prosenttia katsoi sen olevan liian hidas (kuvio 10). Melko suuri osa, runsas viidennes, ei osannut ottaa kantaa päätösaikatauluun. Alaryhmien välillä ei ollut merkittäviä eroja tämän kysymyksen kohdalla.

Kuvio 10. Vastaajien arvio päätöksenteon aikataulusta, vastaajien osuus % (N = 69)

Produktiotuen käytöstä tanssitaide-toimikunnalle annettavaa selvityslomaketta³⁸ piti toimivana 72 prosenttia vastaajista ja vain muutama henkilö katsoi, ettei lomake ole toimiva. Noin neljännes vastaajista ei osannut ottaa kantaa selvityslomakkeen toimivuuteen esimerkiksi siksi, etteivät he olleet kielteisen päätöksen vuoksi joutuneet selvityslomaketta täyttämään³⁹.

Yksittäisille hakijoille myönnetyt produktiotuet ovat 2000-luvulla vaihdelleet runsaasta tuhannesta eurosta 8 000 euroon. Yleisimmin on myönnetty 3 000 euron suuruista tukea. Nykyinen tanssitaide-toimikunta on myöntänyt aiempaa suurempia summia, mutta vähäisemmälle määrälle hakijoita⁴⁰. Myös kyselyn vastaajat katsoivat, että produktiotukea tulisi myöntää suurempina summina (ja harvemmille hakijoille) (kuvio 11). Tässä kuitenkin erot yhdistysten ja yksityisten vastaajien välillä olivat suuret. Yhdistyksistä enemmistö (71 %) oli sitä mieltä, että tuki tulisi myöntää suurempina summina, kun yksityishenkilöistä tätä mieltä oli alle puolet (44 %), mikä oli kuitenkin suurin osuus eri vaihtoehdoista. Kielteisen ja myönteisen päätöksen saaneiden vastauksissa ei ollut merkittäviä eroja. Eräs vastaaja katsoi, että ”tämä tukimuoto tulisi kokonaisuudessaan varata itsenäisille koreografeille ja niille vapaille tanssiryhmille, jotka eivät saa valtiolta muuta harkinnanvaraista tukea.” Näin on käytännössä jo viime vuosina tapahtunutkin, sillä osa hakijoista on ohjautunut valtiosuoslain ulkopuolisille tanssiryhmille tarkoitetun tuen hakijoiksi ja osa tanssikulttuurituen hakijoiksi.

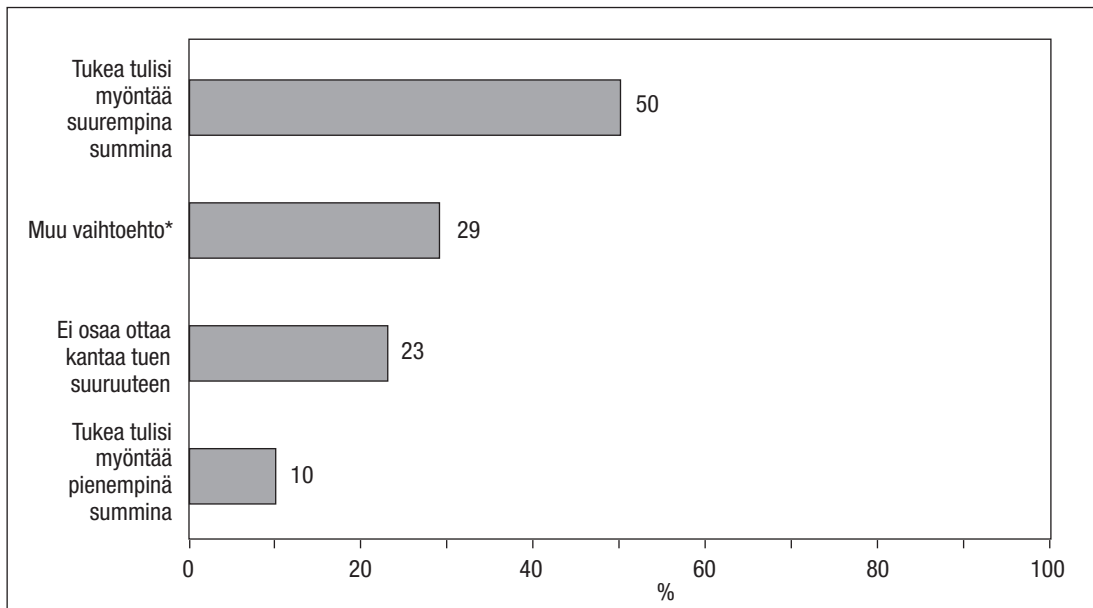
38 Selvityslomake on kaikille taidetoimikuntien myöntämille valtionavustustyyppisille tukimuodoille yhteinen ja siinä pyydetään selvitystä myönnetyn avustuksen käytöstä kuitteineen.

39 Kuitenkin osa kielteisenkin päätöksen saaneista on joskus täyttänyt selvityslomakkeen, sillä he ovat saaneet tukea aiempina vuosina.

40 Vuosien 2007–2009 tanssitaide-toimikunta on myöntänyt tätä kirjoitettaessa produktiotukea kaksi kertaa.

Toisaalta myönnettävien tukisummien pohdintaa ei pidetty vastaajien keskuudessa kovin relevanttina: ”On turha lähteä vastaamaan tähän kysymykseen, koska ne summat mitä Tanssitaide-toimikunta jakaa ovat naurettavan pieniä, johtuen tietysti siitä mitä valtio antaa.” Asiaa pidettiin vaikeana ja monitahoisena. ”Isot tuet yhdelle produktiolle on tietysti oikein mukavaa tuen saajan mielestä ja aiheuttaa sitten pahaa verta muiden joukossa. Tanssitaide-toimikunnalla olisi tässä vaihtoehdossa hieno mahdollisuus toimia koko kansan makutuomarina ja päättää, mikä on hyvää taidetta ja mikä ei. Suomalaisen tanssin kentällä demokratiolla ja tasa-arvolla on toisaalta erittäin suuri painoarvo. Vaikea kysymys.”

Kuvio 11. Vastaajien näkemykset produktiotuen suuruudesta, mainintoja % (N = 70)

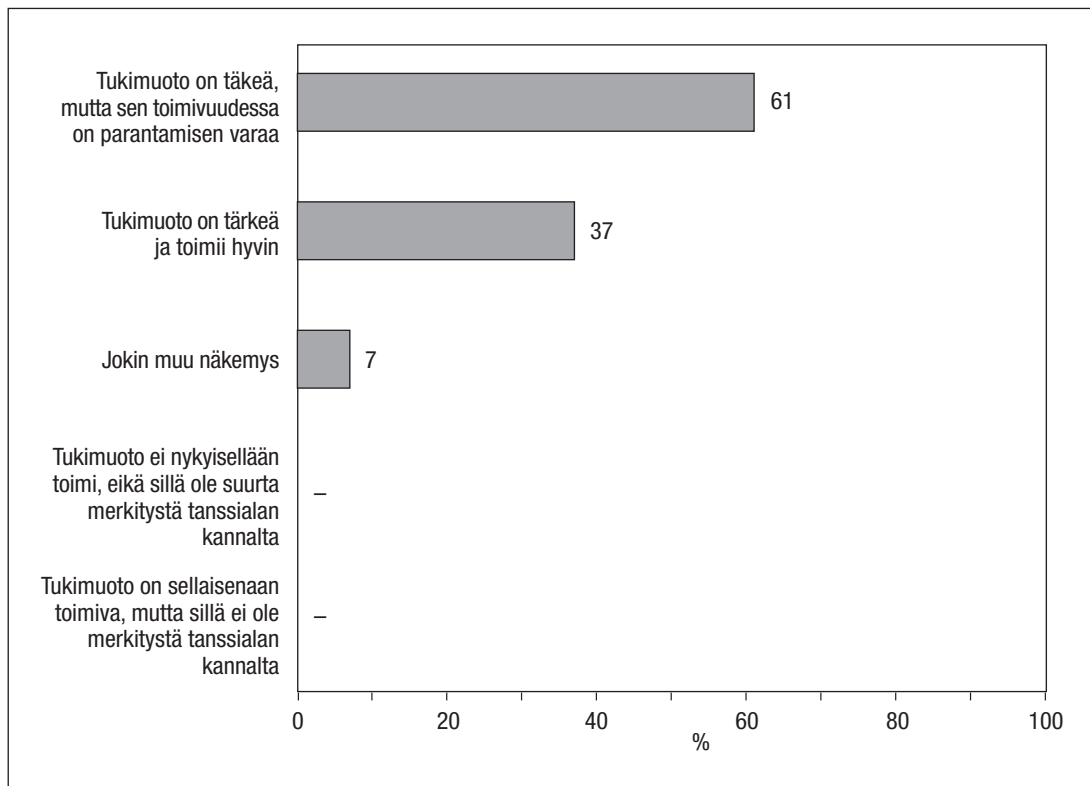
Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja.

* Osa vaihtoehdon muu valinneista kannatti tuen jakamista sekä pieninä että suurempina summina (sekä että, keskitie jne.). Kaikki avovastaukset liitteessä 4.

Lomakkeessa pyydettiin myös vastaajia arvioimaan yleisesti tanssin produktiotukea ja sen merkitystä sekä toimivuutta. Valmiiksi annetuista vaihtoehtoista enemmistö (61 %) valitsi vaihtoehdon ”tukimuoto on tärkeä, mutta sen toimivuudessa on parantamisen varaa”. Tätä perusteltiin lähinnä sillä, että määräraha on liian pieni. Myös jakoperusteiden selkeyttäminen ja niistä tiedottaminen mainittiin syyksi siihen, ettei tukimuoto toimi toivotulla tavalla: ”Tukimuoto toimii hyvin, mutta kehitettävää olisi --- jakoperusteiden tehokkaammassa tiedottamisessa. Tähän asti mikäli jotain tietoa on aiheesta tullut, se on ollut --- kuulopuheita kentällä. Selkeät kriteerit Tanssitaide-toimikunnan puolelta helpottaisivat tanssitaiteilijoiden elämää sekä varmistaisivat, että myöskään toimikunta ei joudu käyttämään resursseja sellaisten hakemusten käsittelyyn, jotka ovat selkeästi ulkopuolella halutuista jakoperusteista.” Runsas kolmannes piti tukimuotoa sekä tär-

keänä että toimivana. Kukaan ei ollut valinnut vaihtoehtoja, joissa tukea pidettiin tanssialan kannalta merkityksettömänä. Eri alaryhmien välillä ei ollut merkittäviä näkemuseroja. (Kuvio 12.)

Kuvio 12. Vastaajien arviot tanssin produktiosta tukimuotona, mainintoja % (N = 66)

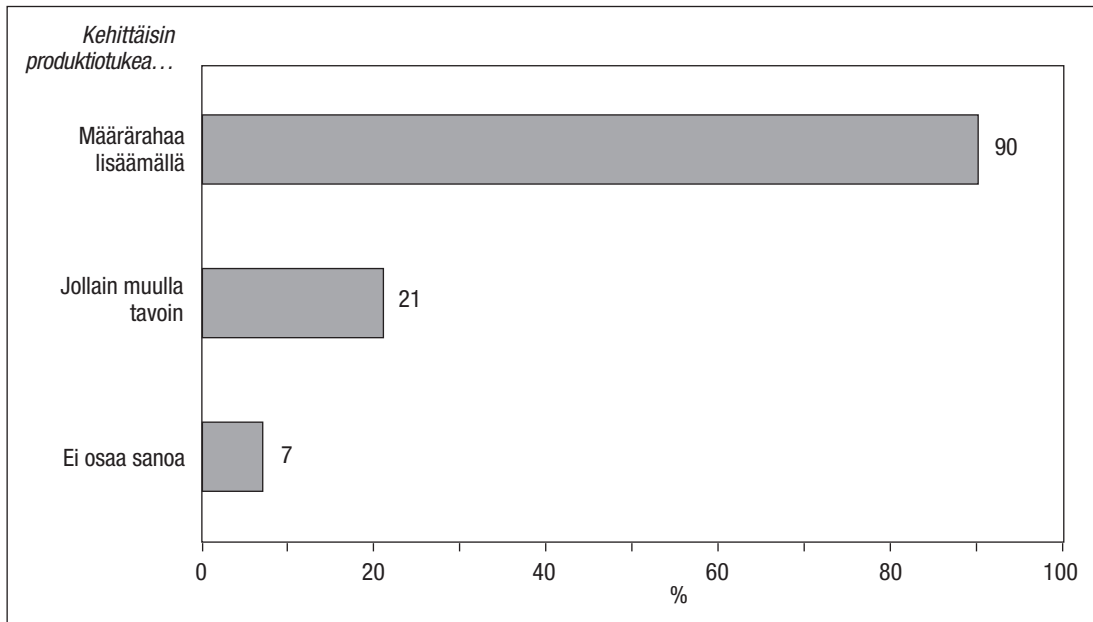
Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja.

Saman kysymyksen yhteydessä vastaajat saattoivat myös esittää tukimuodon kehittämisehdotuksia valmiiksi annettujen vaihtoehtojen mukaisesti (lomakkeen kysymys nro 9). Enemmistö vastaajista kehittäisi tanssin produktiotukea yksinkertaisesti määrärahaa lisäämällä eli tuen kohteen ja perusteiden katsottiin olevan sinänsä kohdallaan, mutta rahaa on liian vähän. Runsas viidennes vastaajista esitti myös muita kehittämisehdotuksia. Näitä olivat mm. jo usein mainittu produktiotuen jakoperusteiden selkeyttäminen, produktioiden linkkaaren seuranta, tuen kohdentaminen erityisesti markkinointiin jne. Eräs vastaaja kirjoitti: ”tuen voisi jakaa eri osiin: 1) Laajemmat produktiot joilla on tukea myös muualta. 2) Pienemmät, enemmän indie-tyyppiset ryhmä- tai sooloteokset joilla ei ole muuta tukea, mutta ovat myös kevyempiä tuottaa. 3) Monimuotoiset kokeilut, tutkimusprojektit, totutusta poikkeavat ryhmittymät ja toteutustavat ym. joiden lopputulos vaikeammin ennalta raamittaa ja siten ”arvaamattomampia”, mutta jotka ovat kentän kehityksen ja uudistuvuuden kannalta elintärkeitä ”sammot”.”

Vastauksissa oli melko selviä eroja kielteisen ja myönteisen päätöksen saaneiden vastaajien välillä. Kielteisen päätöksen saaneista 84 prosenttia

oli sitä mieltä, että tukea on kehitettävä määrärahaa lisäämällä, kun myönteisen päätöksen saaneissa tällaisia oli peräti 95 prosenttia. Niin ikään vaihtoehdon ”jollakin muulla tavoin” oli kielteisen päätöksen saaneista valinnut yli neljännes (28 %) mutta myönteisen päätöksen saaneista alle viidennes (16 %). Kielteisen päätöksen saaneet eivät siis näytä kokevan määrärahan lisäämistä yhtä ensisijaiseksi kehittämiskohteeksi kuin myönteisen päätöksen saaneet. Yksityisten vastaajien ja yhdistysten välillä ei ollut eroja.

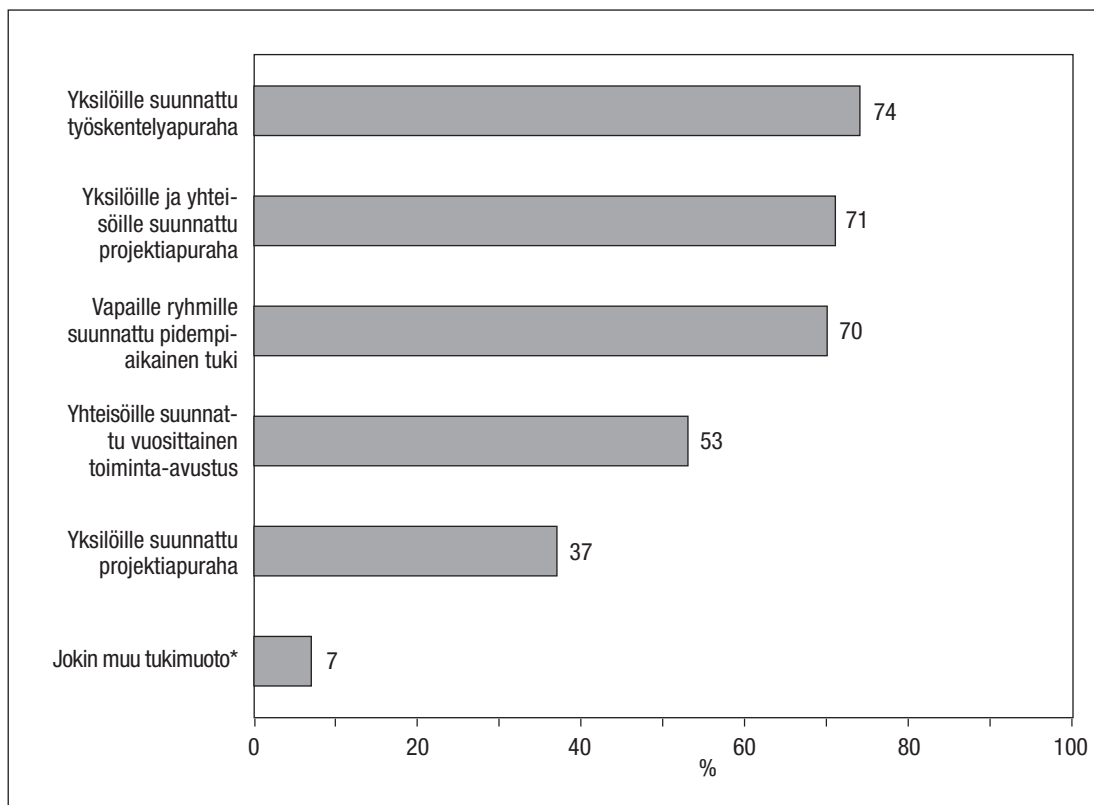
Kuvio 13. Vastaajien kehittämisehdotukset, mainintoja % (N = 70)

Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja.

Tanssituotantojen kannalta ihanteellisimpina tukimuotoina kyselyyn vastanneet pitivät yksilöille suunnattua työskentelyapurahaa (74 %), yksilöille ja yhteisöille suunnattua projektiapurahaa (71 %) sekä vapaille ryhmille suunnattua pidempiaikaista tukea (70 %). Näitä kaikkia kannatti enemmistö yksilövastaajista, mutta yhdistysten vastaukset jakautuivat tasaisemmin eri vaihtoehtoilta. Yhdistysten maininnoista saman osuuden (53 %) saivat yksilöille suunnattu apuraha, yhteisöille suunnattu toiminta-avustus sekä vapaille ryhmille suunnattu tuki. (Kuvio 14.)

Kuvio 14. Vastaajien näkemys tanssituotantojen kannalta ihanteellisimmasta tukimuodosta, mainintoja % (N = 70)

Prosenttien summa ei ole 100, sillä vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja.

* Vastauksissa mainittiin mm. tiedottamiseen suunnattu tuki jne.

Produktioiden toteuttaminen

Tässä luvussa paneudutaan yksityiskohtaisemmin suomalaisten nykytanssiproduktioiden toteuttamisprosessiin ja rahoitukseen vuosien 2005 ja 2006 hakijoille suoritetun kyselyn avulla. Luvussa käsitellään kaikkien vastaajien produktiot, myös kielteisen tukipäätökseen saaneet, sikäli kuin produktio on toteutunut.

Produktiolla voidaan tarkoittaa tanssiteosta, tapahtumaa, video- tai elokuvahanketta jne. Niin ikään, vaikka puhuttaisiinkin produktiosta (nyky)tanssiteoksen synonyymina, on syytä muistaa, että tanssiteos voi tarkoittaa monenlaisia asioita. Se voi olla yhden henkilön toteuttama muutama minuutin sooloteos, koko illan ryhmäteos tai osin harrastajavoimin toteutettu teos. Tanssiteos voi edustaa nykytanssia, (nyky)balettia, kansantanssia, flamencoja jne. Tässä luvussa käsiteltävät produktiot ovat pääasiassa ryhmäteoksina toteutettuja nykytanssiproduktioita.

Yli 40 prosenttia vastaajien produktioista oli toteutunut alkuperäisen suunnitelman mukaan ja jopa kielteisen produktiotukipäätöksen saaneista suurin osuus oli onnistunut toteuttamaan teoksen muun rahoituksen avulla.

Kielteisen tukipäätöksen saaneista lähes 40 prosenttia toteutti tuotantonsa alkuperäisen suunnitelman mukaan ja melkein 70 prosenttia kielteisen produktiotukipäätöksen saaneista produktioista toteutui joko alkuperäisen suunnitelman mukaan tai jossain määrin muokattuna. (Taulukko 16.) Kielteinen produktiotukipäätös ei siis näyttäisi automaattisesti tarkoittavan sitä, ettei suunniteltu hanke toteudu. Syy tähän on useimmiten se, että produktiotukihakemukseensa kielteisen päätöksen saaneista ja tuotannon toteuttaneista vastaajista enemmistö (86 %) sai muuta tukea hankkeeseensa. Useimmiten mainittiin säätiön, kunnan, aluekeskuksen tai valtion myöntämä tuki⁴¹.

Muutoksia produktiota koskeviin alkuperäisiin suunnitelmiin voivat aiheuttaa monet tekijät. Esimerkiksi rahoitusta ei aina saada riittävästi, mikä usein vaikuttaa sekä produktiossa työskentelevien palkkaukseen että esitysten määrään: ”Esityspaikkoja tai esitystilaisuuksia ei saatu niin paljoa, mitä toivottiin” kirjoitti eräs vastaaja kysymykseen siitä, toteutuiko produktio suunnitellulla tavalla. Myös freelancereina toimivien tekijöiden muut sitoumukset saavat vaikuttaa teoksen toteutumistapaan: ”Tekijöiden henkilökohtaiset aikataulut eivät pysyneet suunnitellussa, jolloin projektin tekeminen hidastui ja venyi.”

Myönteisenkin tukipäätöksen saaneiden kohdalla voi käydä niin, ettei produktio toteudu sellaisena kuin se on suunniteltu. ”Aikataulu- ja rahoitusongelma ja näyttämöesitystilan puute vaikuttivat osittain työryhmän kokoonpanoon ja tuotannon aikatauluun. Tanssijoiden määrä väheni yhdellä ja koreografi toimi itse tanssijana. Videotaiteilija joutui jättäytymään projektista osittain rahoitusongelman vuoksi pois. Teos muokkautui esitystilan myötä huomattavasti.” Vaikka tukea olisi saatu, voi odotettua pienempi tukisumma myös vaikuttaa lopulliseen toteutukseen: ”Harjoitusperiodi lyhennettiin minimiin, jotta tanssijoille ja koreografeille voitiin maksaa palkka tehdystä työstä. Päätimme kylmästi ettei ilmaista työtä tehdä. Kokeilu onnistui varsin hyvin, mutta vaati --- hyvää ennakkosuunnittelua ja tietysti muokkasi -- harjoitusprosessia ---- Tanssijoilta lyhyt harjoitusperiodi vaati heittäytymistä, hyvää muistia, nopeaa oppimiskykyä ja paineensietokykyä.”

Kyselyyn vastanneiden toteutuneita tuotantoja vuosina 2005 ja 2006 on kaikkiaan 79. Näistä viisi on osin harrastajavoimin toteutettuja tuotantoja ja ne on jätetty produktioita koskevista taulukoista pois.⁴² Käsiteltävien produktioiden toteuttajina oli kaikkiaan 56 yksittäistä koreografia, työryhmää tai yhdistystä. Tuotannot olivat jakautuneet eri ryhmiin siten, että varsinaisia tanssiteoksia oli 89 prosenttia tuotannoista, loput olivat tapahtumia, juhlaesityksiä jne. Pääosin vastaajien tanssiteokset edustivat nykytanssia, mutta mukana oli myös muutamia kansantanssiesityksiä, flamen-

41 Kaikki eivät yksilöineet saamaansa tukea, vaan vastasivat vain ”apuraha”.

42 Harrastajavoimin (esimerkiksi nuorisoseuran tanssiryhmät) toteutetut produktiot eroavat mm. henkilöstö- ja esitysmääriltään sekä palkkaukseltaan varsinaisista ammattimaisista produktioista siinä määrin, että niiden mukanaolo vääristäisi esimerkiksi keskiarvoja.

coa, steppiä sekä pari poikkitaiteellista produktiota. Esityskertoja oli keskimäärin yhdeksän ja produktioista 38 prosenttia oli sellaisia, joilla oli myös kiertue-esityksiä. Ulkomaisia esityksiä oli 26 prosentilla vastaajien esityksistä.

Taulukko 16. Vastaajien produktioiden toteutuminen

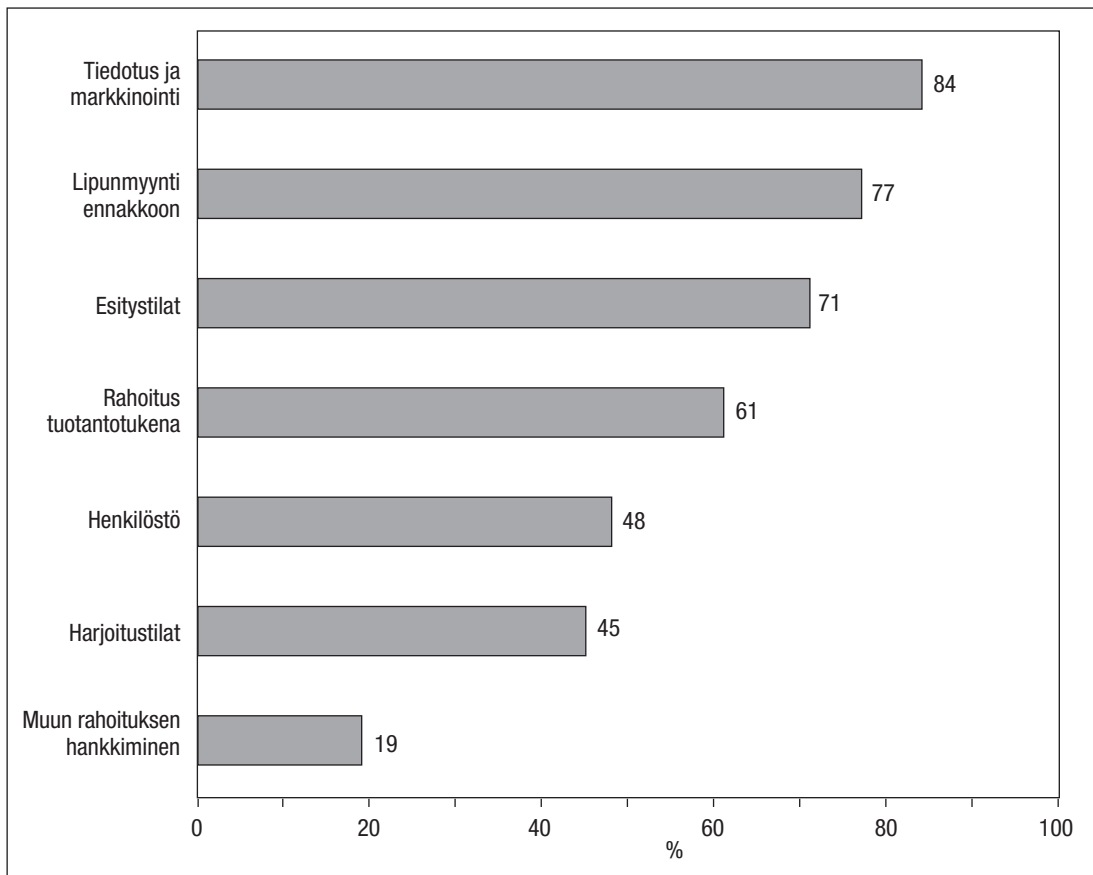
	<i>Produktiotukea saaneet %</i>	<i>Ei produktiotukea %</i>	<i>Kaikki %</i>
Toteutui alkuperäisen suunnitelman mukaan	46	39	43
Ei toteutunut alkuperäisen suunnitelman mukaan	..	30*	19
Toteutui osittain suunnitelman mukaan	46	30	38
Yhteensä	100	100	100
N	37	33	70

*Näistä suurin osa ei toteutunut lainkaan.

Ulkopuolisen tuottajaorganisaation mukanaolo tanssituotannoissa on yleistynyt 2000-luvulla. Kaikkiaan yksityisten vastaajien toteuttamista produktioista (N= 56⁴³) yli puolessa (55 %) oli mukana ulkopuolinen tuottajaorganisaatio. Ulkopuolinen tuottajaorganisaatio toteutti tehtäviä, jotka liittyivät useimmissa tapauksissa tuotannon tiedotukseen ja markkinointiin. Myös lippujen ennakkomyynti ja esitystilojen antaminen tuotannon käyttöön mainittiin usein. Ulkopuolinen tuottajaorganisaatio tarjosi myös henkilökuntaa. (Kuvio 15.)

43 Kysymystä ulkopuolisesta tuottajaorganisaatiosta ei esitetty yhdistyksille, sillä yleensä ne toimivat itse tuottajaorganisaationa.

Kuvio 15. Ulkopuolisen tuottajaorganisaation eri tehtävät (osuus %) vastaajien produktioissa (N = 31*)

Prosenttien summa ei ole 100, koska vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja.

* Niiden määrä, joissa ulkopuolisia tuottajaorganisaatioita oli käytetty.

Vaikka tanssiteosten tuotanto on edelleen pitkälti monitaitoisten koreografien vastuulla, on useissa ammattimaisissa produktioissa tarvetta myös muiden (taiteellisten) ammattiryhmien panokselle. Myös kyselyyn vastanneiden produktioissa on useimmissa tapauksissa ollut ainakin erillinen valosuunnittelija ja/tai tuottaja. Vähiten produktioissa on käytetty erillisiä puvustajia ja maskeeraajia. Hyvin monissa tuotannoissa eri ammattitehtäviä kuitenkin edelleen hoitaa sama henkilö, usein koreografi itse: ”Koreografi-tanssija-tuottaja-äänisuunnittelija-esitystallentaja eli minä, joka esim. oman alun soolon jälkeen juoksin lehtereille ajamaan ääntä ja tallentamaan dvd:lle...”

Yli puolet produktioista (51 %) oli sellaisia, joissa koreografien tehtäviin yhdistyi jokin muu ammattitehtävä. Useimmiten vastauksissa mainitut ”monialatehtävät” olivat koreografien tehtävään yhdistyvät tuottajan tehtävät ja valaistuksen tai lavastuksen tekeminen. Kaikkiaan 82 prosenttia vastaajien produktioista oli sellaisia, joissa osa henkilöstöstä hoiti useampia kuin yhden ammattilaisen tehtäviä. Taulukosta 17 käy ilmi produktioissa hoidettujen erillisten ammattitehtävien osuus. Valosuunnittelijan, tuottajan

ja pukusuunnittelijan tehtäviä oli tuotannoissa hoidettu eniten koreografian ja tanssijan tehtävien jälkeen.

Taulukko 17. Vastaajien produktioissa hoidetut erilliset ammattitehtävät* (N = 74)

Ammattiryhmä	Osuus produktioista %
Valosuunnittelija	82
Tuottaja **	76
Pukusuunnittelija	63
Äänisuunnittelija	54
Tekninen henkilöstö **	34
Lavastaja	34
Muusikko	23
Säveltäjä	22
Puvustaja	16
Maskeeraaja	13
Muu***	54

* Mukana ovat ne ammattiryhmät, joita vastauksissa mainittiin olevan produktiossa niissäkin tapauksissa, että kyseistä ammattitehtävää hoitivat samat ihmiset. Tanssijoiden ja koreografien ryhmä on jätetty pois koska heitä oli jokaisessa produktiossa.

** Näitä ammattiryhmiä on todellisuudessa enemmän, sillä osassa produktioissa tuotanto-organisaatio tarjosi näiden ammattilaisten palvelut.

*** Näitä olivat esimerkiksi graafikko, valokuvaaja, videokuvaaja, avustavat esiintyjät jne.

Eri ammattitehtäviä voivat produktiossa hoitaa muutkin kuin kyseisen alan ammattilaiset ja näin usein tapahtuukin, kuten edellinen taulukko osoittaa. Kuitenkin myös eri alojen varsinaisia ammattilaisia käytetään tanssi- ja koreografiaproduktioissa. Taulukko 18 kuvaa niiden ammattilaisten osuutta toteutuneista produktioista, jotka hoitivat pelkästään kyseistä tehtävää tuotannossa. Myös tämä tarkastelu osoittaa, että useimmiten käytetyt muiden alojen ammattilaiset ovat valosuunnittelijoita, tuottajia ja pukusuunnittelijoita. Myös ryhmän ”muu” eli lähinnä valokuvaajien ja graafikoiden osuus oli melko suuri.

Joitakin poikkeuksia – lähinnä harrastajien kanssa toteutettuja – lukuun ottamatta suomalainen tanssiteos toteutetaan melko pienellä tanssijamäärällä. Myös enemmistö vastaajien tanssi- ja koreografiaproduktioista oli toteutettu enintään viidellä tanssijalla (taulukko 19). Sooloteoksia oli vastaajien toteutuneista produktioista neljännes. Yli kymmenen tanssijan produktioita oli vain muutama.

Taulukko 18. Vastaajien produktioissa käytetyt erilliset ammattiryhmät (N = 74)*

<i>Ammattiryhmä</i>	<i>Osuus produktioista %</i>
Valosuunnittelija	58
Tuottaja (joko erillinen tai tuotanto-organisaatio)	51
Pukusuunnittelija (sis. puvustaja)	47
Äänisuunnittelija	34
Tekninen henkilöstö	31
Lavastaja	20
Säveltäjä	13
Muusikko	15
Maskeeraaja	9
Muu**	53

* Mukaan on laskettu vain sellaiset ammattilaiset, jotka eivät produktiossa hoitaneet mitään muita tehtäviä.

** Esimerkiksi graafikko, valokuvaaja, videokuvaaja, avustavat esiintyjät jne.

Taulukko 19. Vastaajien produktioihin osallistuneiden tanssijoiden määrä (N = 71)

<i>Tanssijoiden määrä/produktio</i>	<i>Osuus produktioista %</i>
1 tanssija/soolo	25
2–5 tanssijaa	54
6–10 tanssijaa	18
Yli 10 tanssijaa	..
Yhteensä	100

Myös kokonaishenkilöstön määrä on suomalaisissa tanssiproduktioissa pieni silloinkin kun mukana on muita ammattilaisia koreografin ja tanssijoiden lisäksi. Enemmistö tässä käsiteltävistä produktioista oli toteutettu alle 10 hengen kokonaishenkilöstöllä. Keskimäärin vastaajien produktioissa työskenteli 10 henkilöä kaikki ammattiryhmät mukaan lukien.

Taulukko 20. Vastaajien produktioiden henkilöstömäärä yhteensä (N = 73)

<i>Henkilöstön määrä/produktio</i>	<i>Osuus produktioista %</i>
Alle 5 henkilöä	11
6–10 henkilöä	54
Yli 10 henkilöä	35
Yhteensä	100

Lähes puolet (45 %) vastaajien produktioista on valmisteltu alle puolessa vuodessa. Valmistelulla tarkoitetaan tässä koko tuotannon suunnittelua, ei

pelkästään tanssiosuuden harjoittelua. Kolmannes vastaajien produktioista oli toteutettu 6–12 kuukauden kokonaisvalmistelulla ja runsas viidennes yli vuoden valmistelulla. Yksityisten koreografien ja yhdistysten välillä ei ollut vastauksissa merkittävää eroa. Myöskään kielteisen ja myönteisen tukipäätöksen saaneet produktiot eivät merkittävästi eronneet valmisteluajaltaan. Tosin yli 12 kuukautta produktion valmisteluun oli kielteisen päätöksen saaneista käyttänyt vain 17 prosenttia kun myönteisen päätöksen saaneilla osuus oli 26 prosenttia. On kuitenkin liian pitkälle menevää tulkita, että produktiotuki mahdollistaisi pidemmän harjoitteluajan. Syitä harjoitteluajojen vaihteluun voi olla monia ja ne liittyvät mm. työryhmän jäsenten muihin sitoumuksiin.

Taulukko 21. Vastaajien produktioiden toteutukseen käytetty valmistelu-aika (N = 67)

<i>Valmistelu-aika</i>	<i>Osuus produktioista %</i>
Alle 6 kk	47
6–12 kk	31
Yli 12 kk	22
Yhteensä	100

Varsinaisen tanssiosuuden harjoitteluun käytetty aika on useimmissa produktioissa ollut alle kolme kuukautta. Vain kymmenesosa tuotannoista oli sellaisia, joiden tanssiosuuden harjoitteluun käytettiin yli puoli vuotta. Pisin mainittu tanssiosuuden harjoittelu-aika oli 12 kuukautta. Sekä kielteisten ja myönteisten että yhdistysten ja yksityisten välillä oli melko suuria eroja harjoitteluun käytetyissä ajoissa. Erityisesti kysymyksiä herättää se, että myönteisen tukipäätöksen saaneiden produktioissa enemmistö oli käyttänyt tanssiosuuden harjoitteluun alle kolme kuukautta, kun kielteisen päätöksen saaneissa tällaisia oli alle puolet. Tätä voidaan mahdollisesti tulkita siten, että kielteinen tukipäätös on hidastuttanut projektia ja siksi myös tanssiosuuteen on käytetty enemmän aikaa. Niin ikään yksityisten ja yhdistysten välinen ero näyttäyty melko suurena. Yksi tulkintamahdollisuus tässä on se, että yhdistyksillä on ollut mahdollisuus käyttää yksityisiä enemmän aikaa varsinaiseen tanssiosuuden harjoitteluun. Toisaalta tukipäätöksen vaikutus ei välttämättä ole ratkaiseva, sillä useat kielteisenkin päätöksen saaneet saivat produktiolleen muuta tukea, kuten edellä on todettu.

Noin puolet vastaajien produktioista (49 %) oli toteutettu alle viiden tunnin päivittäisellä harjoittelulla. Runsas kolmannes oli sellaisia, joiden harjoitteluun oli käytetty päivittäin suurin piirtein kokopäivätyötä (n. 7–8 tuntia) vastaava työaika. Eri alaryhmien välillä ei ollut harjoitteluun käytettävän ajan osalta merkittäviä eroja.

Taulukko 22. Produktioiden tanssiosuuteen käytetty harjoitteluaika, osuus produktioista %

	<i>Yksityiset %</i>	<i>Yhdistykset %</i>	<i>Kielteiset %</i>	<i>Myönteiset %</i>	<i>Kaikki %</i>
Alle 3 kk	77	59	56	80	71
3–5 kk	19	32	44	11	23
Yli 5 kk	–	9	6
Yhteensä	100	100	100	100	100
N	47	22	25	44	69

Taulukko 23. Harjoitteluun käytetty päivittäinen työaika (N = 72)

	<i>Osuus produktioista %</i>
Alle 5 tuntia	49
5–8 tuntia	37
Jokin muu aika*	7
Päivittäistä työaika ei pysty arvioimaan	7
Yhteensä	100

* Tämän vaihtoehdon valinneet kertoivat mm. että harjoituksia oli ollut tiettyinä viikonloppuina tms.

Tanssituotantojen työnantajana (so. vastaa työnantajamaksuista) toimii yleisimmin koreografi, työryhmä tai taustalla oleva yhdistys. Vajaa puolet vastaajien produktioista oli toteutettu näin. Tuottajaorganisaatio toimi työnantajana neljänneksessä tässä käsiteltävistä produktioista. Samoin noin neljännes vastaajien toteuttamista produktioista oli sellaisia, joissa ei vastaajien ilmoituksen mukaan ollut lainkaan virallista työnantajaa, vaan tuotanto toteutettiin apurahamuotoisilla palkkioilla. Alaryhmien (kielteiset/myönteiset, yksityiset/yhdistykset) välillä ei ollut merkittäviä eroja.

Taulukko 24. Vastaajien produktioiden työnantajamaksuista vastanneet (N = 74)

	<i>Osuus produktioista %</i>
Koreografi	14
Yhdistys	34
Tuottajaorganisaatio	30
Muu*	7
Ei kukaan/ei vastausta**	23

Prosenttien yhteenlaskettu summa ei ole 100, sillä vastaajat saattoivat valita useita vaihtoehtoja.

* Mm. alueellinen taidetoimikunta, kaupunki, jokin erityinen kulttuurihanke.

** Vastaamatta jättäneet on tässä tulkittu sellaisiksi, joilla ei ole ollut virallista työnantajaa.

Tanssialalla on pitkään ollut keskustelunaiheena sekä ilmaistyön suuri osuus produktioissa että palkkojen määräytyminen muutoin kuin alan työehtosopimuksen mukaan. Esimerkiksi vuonna 2004 ilmestyneen Suomen Tanssitaiteilijain liiton jäsentutkimuksen mukaan 70 prosenttia tanssijoiden ja koreografien työsuhteista toteutettiin alle työehtosopimusten tariffien (Lakso 2004:40). Tämän kyselyn tulos on yhdenmukainen em. tiedon kanssa, vaikkakin kysymyksenasettelu on hieman toinen – puhutaan produktioista, ei työsuhteista – eikä palkkojen suuruutta tässä kyselyssä tiedusteltu. Kyselyn tulokset vahvistavat sen melko yleisesti tunnetun tosiasian, että ilmaisen (palkattoman) työn tekeminen on hyvin yleistä suomalaisissa nykytanssiproduktioissa. Samaa osoittavat myös aiemmat suomalaiset selvitykset, eikä tilanne näytä poikkeavan muissakaan maissa⁴⁴.

Pelkästään tanssialan työehtosopimuksen mukaista palkkaa maksettiin vain vajaassa kymmenesosassa vastaajien produktioista. Työehtosopimusta kuitenkin pyritään noudattamaan ainakin jossain määrin, sillä yli puolet oli sellaisia produktioita, joissa osa tuotannosta oli toteutettu työehtosopimuksen mukaisilla palkoilla ja osa muulla perusteella. Kyselyssä ei tiedusteltu oliko sama henkilö saanut sekä työehtosopimuksen mukaista että muulla perusteella maksettua palkkaa, vai oliko osa työryhmästä saanut työehtosopimuksen mukaista ja osa muulla tavoin määriteltyä palkkaa.

Taulukko 25. Vastaajien produktioiden palkkojen määräytymisperusteet (N = 67)

<i>Palkka määräytyi...</i>	<i>Osuus produktioista %</i>
Tanssialan työehtosopimuksen mukaan	9
Muulla perusteella	39
Sekä TES:n että muulla perusteella	52
Yhteensä	100

Suurin osa (78 %) vastaajien vuosina 2005 ja 2006 toteuttamista produktioista on toteutettu osittain palkattoman työn avulla. Sen sijaan pääasiassa ilman palkkaa toteutettuja produktioita oli ”vain” runsas kymmenesosa produktioista. Samoin kymmenesosa produktioista oli sellaisia, joissa palkatonta työtä ei tehty lainkaan.

44 Esimerkiksi Lakso (2004), Rekola – Koskela (2003) sekä Resourcing dance (2004).

Taulukko 26. Työn tekeminen ilman palkkaa/palkkiota vastaajien produktioissa (N = 72)

	Osuus produktioista %
Työtä ei tehty lainkaan ilman palkkaa/palkkiota	10
Osa produktiosta tehtiin palkattomana	78
Produktio toteutettiin pääasiassa palkattomana	12
Yhteensä	100

Useimmissa tapauksissa ääni/valosuunnittelijalle ja tuottajalle sekä muulle henkilökunnalle maksettiin palkkaa. Palkatonta työtä tanssi- ja musiikkiprojektioissa tekevät siis pääasiassa tanssin ammattilaiset. Kaikkiaan produktioista oli 67 sellaista, joissa tehtiin palkatonta työtä joko osin tai pääosa tuotannosta. Näistä yli 64 prosenttia oli sellaisia, joissa palkatonta työtä tekivät tanssijat kuitenkin pääasiassa siten, että osa produktiosta oli palkaton. Vain muutamassa produktiossa tanssija työskenteli koko tuotannon ajan palkatta.

Taulukko 27. Niiden ammattiryhmien osuus (%), jotka tekivät palkatonta työtä

	Osa produktiosta %	Koko produktio %	N*
Koreografi	55	8	74
Tanssija/t	49	5	74
Lavastaja/pukusuunnittelija	4	..	40
Ääni/valosuunnittelija	24	8	50
Muusikko/säveltäjä	38	..	16
Tuottaja	24	–	37
Muu**	23	10	39

*Prosentit laskettu niistä produktioista, joissa kyseisiä (erillisiä) ammattiryhmiä oli.

** Esim. graafikko, valokuvaaja, videokuvaaja, avustavat esiintyjät jne.

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan palkattoman työn osuutta tuotantoon käytetystä kokonaistyöajasta. Produktioista, joissa palkatonta työtä tehtiin, lähes 40 prosenttia oli sellaisia, joissa palkattoman työn osuus oli alle puolet työajasta. Noin kymmenesosa produktioista oli toteutettu tekemällä lähes koko produktio palkatta. Eri alaryhmien välillä oli kuitenkin melko suuria eroja palkattoman työn osuudessa. Yksityisten koreografien toteuttamista produktioista 30 prosenttia oli sellaisia, joissa palkatonta työtä tehtiin alle puolet työajasta, mutta yhdistysten produktioista tällaisia oli peräti 60 prosenttia. Yksityisistä vastaajista enemmistö oli niitä, joilla palkattoman työn osuus muodosti puolet tai enemmän tuotannon kokonaistyöajasta. Vertailua ja tulosten analyysia kuitenkin vaikeuttaa se, että

yksityisissä vastaajissa oli melko paljon (lähes viidennes) sellaisia, jotka eivät osanneet arvioida palkattoman työn osuutta.

Taulukko 28. Palkattoman työn osuus vastaajien produktioiden kokonaistyöajasta, mainintoja %

	<i>Yksityiset %</i>	<i>Yhdistykset %</i>	<i>Kielteiset %</i>	<i>Myönteiset %</i>	<i>Kaikki %</i>
Alle puolet	26	56	21	41	34
Noin puolet	14	..	21	13	16
Yli puolet	24	–	26	13	17
Lähes koko aika	14	–	26	..	11
Osuutta ei voi arvioida	22	25	..	31	22
Yhteensä	100	100	100	100	100
N*	42	16	19	39	58

* Kaikkiaan palkatonta työtä tehtiin 70 produktiossa, mutta kaikki eivät olleet vastanneet tähän kysymykseen.

Produktion toteuttamisen ilman palkkaa on mahdollistanut joissakin tapauksissa se, että jollakulla tuotantoon osallistuvalla on ollut jokin (muu kuin produktiotuki) apuraha, jonka turvin teos on ollut mahdollista toteuttaa. Tässä käsitellyistä produktioista noin kolmannes (34 %) toteutettiin osin jonkin työryhmän jäsenen henkilökohtaisen apurahan avulla. Useimmissa tapauksissa kyseessä oli koreografille tai tanssijalle myönnetty työskentelyapuraha taidetoimikunnalta.

Produktioiden rahoitus

Kyselyn tuottamien vastauksien ja produktiotuen selvityslomakkeiden perusteella voitiin lähemmin tarkastella kaikkiaan 70 vuosina 2005 ja 2006 toteutetun produktion rahoitusta⁴⁵. Sitä, muodostavatko nämä kattavan tai edustavan kuvan Suomessa toteutetuista tanssituotannoista ei voida täsmällisesti tämän aineiston perusteella päätellä. Kyseisinä vuosina valmistui Suomessa kaikkiaan yli 300 vapaiden ryhmien ja yksityisten koreografien toteuttamaa kantaesitystä. Tässä käsitellyt vastaajien produktiot edustavat runsasta viidennestä niistä.

Enemmistö käsiteltävistä produktioista (71 %) oli saanut tuotantoon myös muuta tukea kuin tanssitaide-toimikunnan myöntämää produktiotu-

45 Kielteisen päätöksen saaneilta ei tiedusteltu mahdollisesti toteutuneen produktion budjettia ja rahoituksen yksityiskohtia, koska näiden osalta lomaketta ei voitu esitää selvitysaineiston puuttuessa. Esitääminen katsottiin tarpeelliseksi, koska muutoin budjettien yksityiskohtien raportoiminen olisi osoittautunut vastaajille työlääksi. Sellaiseksi se osoittautui myös myönteisen päätöksen saaneiden osalta ja vastaajat kommentoivat lomakkeen vaikeimmaksi osuudeksi produktion yksityiskohtia käsittelevät kysymykset, joihin moni olikin jättänyt vastaamatta.

kea. Ainoastaan kuusi produktiota (9 %) ei ilmoita kyselylomakkeessa tai selvityslomakkeessa muita tukia kuin produktiotuen. Usein muu tuki oli myös määrältään suurempi kuin valtion tanssitaidetoimikunnan myöntämä produktiotuki. Tukea olivat myöntäneet mm. kaupungit, säätiöt ja tuotanto-organisaatiot. Tanssin aluekeskusten tukea sai kaikkiaan 37 prosenttia käsiteltävistä produktioista. Osa produktioista sai tukea myös ei-rahallisessa muodossa joko aluekeskuksen tai tuottajaorganisaation tarjoamina tiloina, sponsorin tarjoamana rekvisiittana jne. Yhdistykset (tanssiryhmät) eivät välttämättä toteuta produktioita niin pienellä rahalla kuin vastauksista voisi päätellä, sillä ne saavat useimmissa tapauksissa toimintaansa myös ns. yleisavustusta, jolla osa menoista katetaan, mutta joka ei kaikissa tapauksissa näy vastauksissa tai produktiotukiselvityksissä.

Kaiken kaikkiaan produktioiden rahoituksen kannalta produktiotuki ei ole ollut yhtä merkittävässä rahallisessa roolissa kuin muu käsiteltävien produktioiden saama tuki. Kuten taulukosta 29 käy ilmi, on muiden tukimuotojen osuus kaikissa taulukossa esitetyissä alaryhmissä huomattavasti suurempi kuin produktiotuen. Keskimäärin produktiotuki on muodostanut noin kolmanneksen vastaajien produktioiden tuloista.

Lähes puolet (myönteisen tukipäätöksen saaneiden) vastaajien produktioista oli sellaisia, joissa produktiotuki muodosti alle neljänneksen koko tuotannon tuloista. Ainoastaan muutama produktio oli rahoitettu lähes kokonaan produktiotuella⁴⁶. Tämä viittaa siihen, että pelkän tanssitaidetoimikunnan myöntämän produktiotuen varassa ei tanssituotantoja toteuteta. Tämä johtuu osin siitä, että myönnettyt summat ovat olleet pieniä kattaakseen koko tuotannon menot.

*Taulukko 29. Vastaajien produktioiden tuki keskimäärin ja sen osuus kokonaistuloista (N = 70)**

	<i>Produktiotuen osuus keskimäärin %</i>	<i>Produktiotuki keskimäärin €</i>	<i>Muun tuen osuus keskimäärin %**</i>	<i>Muu tuki keskimäärin €</i>	<i>Kokonaistulot keskimäärin***</i>
2005 toteutetut	34	4 560	51	14 400	27 530
2006 toteutetut	37	3 910	61	11 800	16 180
Yksityisten toteuttamat	38	4 290	64	15 600	18 950
Yhdistysten toteuttamat	23	4 020	40	7 700	27 980
Kaikki	34	4 210	45	14 530	21 530

* Mukana vain myönteisen tukipäätöksen saaneet produktiot koska kielteisistä ei ollut käytettävissä yksityiskohtaisia taloustietoja.

** Muu tuki = esimerkiksi säätiöiden, kaupunkien ja aluekeskusten tuki.

*** Kokonaistuloilla tarkoitetaan kaikkia produktioon saatuja tukia sekä mahdollisia lippu- ja muita tuloja.

46 Valtionavustuslain mukaan yhdistysten ollessa kyseessä tuotantoa ei pääsääntöisesti voida rahoittaa kokonaan valtionavustuksella. Valtionavustuslaki 688/2001.

Suomalaisten tanssiproduktioiden tulot koostuvat pääosin erilaisista yllä käsitellyistä julkisen tuen muodoista. Vain noin kolmannes käsiteltävistä produktioista oli sellaisia, joissa raportoitiin esimerkiksi lipputulosta. Selitys tälle lienee kuitenkin se, että useimmissa tapauksissa lipputulot menivät suoraan tuotanto-organisaatiolle, eivätkä vastaajat joko tiedä lipputulosta tai niitä ei ole laskettu tuotannon tuloihin. Niiden osalta, jotka lipputulosta raportoivat (kaikkiaan 46 % produktioista), keskimääräinen lipputulosten summa oli runsaat 2 000 euroa ja keskimääräinen esityskertojen määrä kotimaassa kahdeksan esitystä. Tanssiteoksen lipputulot esityskertaa kohden jäävät siis useimmissa tapauksissa muutamaan sataan euroon. Syynä pieniin lipputuloihin ovat sekä vähäiset esitysmäärät⁴⁷ että tanssiesitysten käytettävissä olevat pienet katsomot.

Tanssiteosten tulot vaihtelevat paljon, mutta suuriin tuloihin tai sellaisiin, joiden avulla seuraava produktio voitaisiin toteuttaa, ei juuri kukaan yllä. Alla olevassa taulukossa produktioiden tuloista ja menoista mukana ovat vain myönteisen tukipäätöksen saaneet produktiot, sillä kielteisen päätöksen saaneilta ei kysytty budjetin yksityiskohtia, ainoastaan rahoituslähdeä (ks. edellä). Taulukosta ilmenee, että produktioiden tulojen vaihtelu on melko pientä, sillä tuloryhmiin sijoittuvien ryhmien osuudet ovat melko lähellä toisiaan. Sen sijaan produktioiden menoissa on suurempi vaihtelu ja selvästi suurin ryhmä produktioista (40 %) on niitä, joiden menot ovat yli 20 000 euroa.

Suomalaisten tanssituotantojen ehdottomasti suurin menoerä ovat palkat ja palkkiot. Myönteisen produktiotukipäätöksen saaneissa produktioissa palkkoja maksettiin keskimäärin 15 600 €/produktio, pienin maksettu palkkoihin käytetty summa oli 100 euroa ja suurin lähes 70 000 euroa. Enimmillään produktioiden menot olivat yli 100 000 euroa.

Seuraavaksi suurimmat menoerät tanssituotannoissa palkkojen ja palkkioiden jälkeen näyttäisivät olevan materiaalit sekä tässä kyselyssä ryhmäksi ”muut kulut” luokiteltu. Muihin kuluihin on tässä ryhmitelty mm. matkakulut. Kaikkiaan käsiteltävien produktioiden menot olivat keskimäärin 42 520 €/produktio.

Taulukko 30. Vastaajien produktioiden tulot ja menot (N = 47)

	<i>Tulot %</i>	<i>Menot %</i>
Alle 5 000 €	17	..
5 000–10 000 €	30	26
10 000–20 000 €	23	28
Yli 20 000	30	40
Yhteensä	100	100

47 Esitysmäärien pieni määrä taas on kytköksissä esityspaikkojen vähäisyyteen ja tilavuokriin.

Produktiotuen merkitystä kartoitettiin sekä kysymällä vastaajien mielipidettä tuesta että tiedustelemalla olisiko kyseinen produktio voinut toteutua ilman tanssitaide-toimikunnan myöntämää produktiotukea. Runsas kolmannes tukea saaneista oli sitä mieltä, että hanke olisi voinut toteutua ilman produktiotukea, mutta monet lisäsivät varauksia, kuten ”vielä pienemmällä budjetilla ja tinkien palkoista”, tai ”vähemmän tanssijoita, lyhyemmät harjoitusajat”, ja edelleen ”kaikki olisivat tehneet työnsä ilman palkkaa”.

Muuta kyselyn tuottamaa tietoa

Yleisötyö

Tanssin – kuten muidenkin taiteenalojen – alalla yleisötyö on noussut viime vuosina tärkeäksi elementiksi, jonka on toivottu sekä kasvattavan yleisömäärää että yleisön ja tekijöiden välistä vuorovaikutusta. Yleisötyötä tehdään mm. organisoimalla yleisötutkimuksia, järjestämällä keskustelutilaisuuksia, työpajoja, taiteilijatapaamisia jne. (ks. esim. Lehikoinen 2007) Tanssin alalla yleisötyö on keskeisessä asemassa mm. aluekeskusten toiminnassa. Aluekeskuksia perustettaessa se määriteltiin yhdeksi keinoksi lisätä tanssitaiteen saatavuutta ja käyttöä. (Tanssin aluekeskustoiminta 2004:29.)

Produktiotukea hakeneille tehdyssä kyselyssä kartoitettiin yleisötyön laajuutta vastaajien toteuttamien produktioiden yhteydessä. Vastauksista kävi ilmi, että vajaassa puolessa (42 %) vastaajien produktioista oli mukana yleisötyötä. Kuitenkin vain muutamassa produktiossa oli erillinen yleisötyöntekijä, pääasiassa yleisötyöstä vastasi koreografi (56 % niistä produktioista, joissa yleisötyötä oli mukana), tuottaja tai koko työryhmä yhdessä.

Yhdistysten ja yksityisten toteuttamien produktioiden välillä ei yleisötyön tekemisessä ollut juurikaan eroa. Verrattaessa myönteisen (N = 41) ja kielteisen (N = 28) päätöksen saaneiden produktioita eroa on jonkin verran. Produktiotukea saaneista produktioista 51 prosentissa oli mukana yleisötyötä ja ilman produktiotukea hankkeen toteuttaneissa 42 prosentissa tehtiin yleisötyötä. Ero on kuitenkin pieni ja mahdollisesti satunnainen. Vertailukohtaa aiempaan ei ole, joten on vaikea päätellä onko yleisötyön osuus tanssi- ja produktioissa kasvanut vai ei.

Kansainvälisyys produktioissa

Yleisötyön lisäksi haluttiin kyselyn yhteydessä selvittää vastaajien produktioiden kansainvälisiä elementtejä. Näillä tarkoitetaan tässä yhteydessä

sekä esitys- tai kiertuetoimintaa ulkomailla että tuotannossa mukana olleita ei-suomalaisia tekijöitä (esimerkiksi vieraileva koreografi).

Vastaajien produktioista runsas viidennes (27 %) oli sellaisia, joilla oli ollut esityksiä (myös) ulkomailla. Näiden lisäksi muutamilla oli suunnitelmia tai jo sovittuja ulkomaisia esityksiä, jotka eivät olleet vielä kyselyn ajankohtana toteutuneet. Kaikkiaan kyselyn perusteella näyttää siltä, että noin kolmannes tuotannoista vierailee ulkomailla jossain vaiheessa.

Tanssin Tiedotuskeskuksen tietojen mukaan vuonna 2006 yli 20 suomalaista tanssiryhmää esiintyi noin 30 eri maassa. Eniten vierailuja on tehty Ruotsiin, Saksaan ja Ranskaan. Vierailijoista 16 oli yksittäisiä koreografeja tai ryhmiä, jotka eivät saa valtionosuutta ja näistä produktiotukea joko kyseisenä tai edellisenä vuonna saaneita oli puolet ⁴⁸.

Muita kuin suomalaisia ammattilaisia oli mukana yli kolmanneksessa tässä käsitellyistä tuotannoista. Yleisimmin kyse on ollut koreografeista, tanssijoista ja muusta henkilökunnasta kuten muusikoista, pukusuunnittelijoista tai teknisestä henkilökunnasta.

48 Tiedotuskeskuksen tilastoista ei käy ilmi, millä teoksella vierailut on tehty.

Tanssiproduktioiden tuki eräissä maissa

Tanssin asema puhuttaa taidepolitiikan toimijoita säännöllisin väliajoin myös muualla kuin Suomessa. Viime vuosina on useissa maissa tuotettu tanssille omistettuja ohjelmia tai muita kulttuuripoliittisia dokumentteja. Näin on tapahtunut mm. Iso-Britanniassa (UK: Dance Manifesto 2006, Wales: Dance Action Plan 2006, Skotlanti: Dance Strategy 2002), Belgiassa (Canaries in the coal mine 2007), Ruotsissa (Handlingsprogram för professionella dansen 2006) ja Tanskassa (Moderne Dans i Danmark 2003, Hvor danser vi hen? 2007). Tanssia koskevia taidepoliittisia ohjelmia ovat tuottaneet niin hallitukset tai muut valtion toimielimet (esimerkiksi Ruotsissa) tai ne ovat syntyneet tanssin kentän organisaatioiden toimesta (Belgia, Tanska). Näiden taidepoliittisten dokumenttien ensisijainen viesti on useimmissa tapauksissa se, että alan määrärahat ovat pieniä verrattuna tanssituotantojen volyymin ja kansainvälisen merkittävyyden kasvuun. Keskeisiksi ongelmiksi kaikkialla nähdään produktioiden toteuttamisen turvaaminen, kiertueiden mahdollistaminen, yleisöpohjan kasvattaminen ja tanssiteosten linkkaaren pidentäminen. Haasteet ovat siis monille maille yhteisiä.

Tanssia tuetaan eri maissa monin julkisin tukimuodoin, joita ei ole tämän selvityksen puitteissa mahdollisuutta perusteellisesti kartoittaa. Tässä luvussa tarkastellaan lyhyesti erityisesti tanssiproduktioihin kohdistettuja tukia eräissä maissa. Tarkastelun kohteena ovat pohjoismaat, Belgia ja Euroopan ulkopuolisista maista Kanada. Maiden valintaan on vaikuttanut tukijärjestelmien samankaltaisuus tai maantieteellinen läheisyys sekä aineiston saatavuus. Tukimuotoja, niiden volyyymia ja hakuprosesseja on tarkasteltu lähinnä hakijoille tarkoitettujen ohjeiden sekä julkaistujen päätöslis-tojen avulla.

Tanssin – erityisesti nykytanssin – asema käsiteltävissä maissa on melko yhdenmukainen mutta ratkaisevia erojakin löytyy. Useimpien maiden nykytanssin tilannetta yhdistää tanssialan laajeneminen, esitysmäärien kasvu, kansainvälistyminen ja toisaalta kaikkialla esiin nouseva resurssien vähäisyys. Myös aluekeskustyyppisestä toiminnasta käydään parhailaan monissa maissa keskustelua, esimerkiksi Irlannissa tästä tehtiin aloite vuonna 2005. Niin ikään useimmissa maissa näyttää olevan tavoitteena tanssituotantojen tukeminen esimerkiksi produktiotuki -tyyppisellä tuella sekä tanssialan infrastruktuurin luominen tai vahvistaminen. Hyvin mer-

sen kohderyhmästä, mukana olevien ammattilaisten koulutuksesta, palkkauksen pituudesta, produktion taloudesta jne. Tukea myönnetään noin parillekymmenelle produktiolle vuodessa ja tukisumma on yhteensä lähes 250 000 euroa (ks. taulukko 31).

Myös Norjassa tanssitaiteen tuki sijoittuu näyttämötaiteen alle eikä sitä Norsk Kulturrådissa määritellä itsenäiseksi taiteenalaksi. Vuonna 2006 kuitenkin perustettiin tanssille oma ”utvalg” ja samalla tanssi sai näyttämötaiteen sisällä oman määrärahan. Tanssilla on kuitenkin ollut omia tukimuotoja jo aiemmin⁵¹. Esimerkiksi produktiotukea ovat voineet hakea koreografit, tanssijat, tuottajat ja muut ammattimaiset toimijat. Tuki on tarkoitettu produktion, jossa on mukana alan ammattilaisia. Tuki myönnetään joko yksittäiseen produktion tai useampiin rajatuksi ajaksi, korkeintaan neljäksi vuodeksi. Myöntöprosessissa käytetään kokonaisarviointia produktion taiteellisesta tasosta, jolloin otetaan huomioon esitysten määrä, produktion elinkaari sekä sen innovatiivisuus. Tukea voidaan hakea kaksi kertaa vuodessa. Norjassa tukea saavia on kaudella 2006/07 ollut suurin piirtein sama määrä kuin Suomessa ja tukisumma on hieman Suomea pienempi.

Ranskankielisessä Belgiassa Conseil de l’art de la Danse toimii kulttuuriministeriön asiantuntijaelimenä tanssin apurahoja ja avustuksia käsiteltäessä. Lopullisen päätöksen tuen myöntämisestä tekee kuitenkin kulttuuriministeriö. Tanssille myönnetään projektitukea (les aides aux projets), joka on kohdennettu erityisesti koreografian valmisteluun. Tuen myöntämisessä priorisoidaan mm. tuotantoja, joilla tulee olemaan vähintään viisi esitystä kahdella eri paikkakunnalla, eikä lavastuksen, puvustuksen ja materiaalien osuus saa ylittää kolmannesta tuotannon koko budjetista. Erityisesti kiinnitetään huomiota koreografien ja tanssijoiden työllistymiseen hankkeessa. Erillistä tukea voidaan myöntää myös ns. ensimmäiseen tuotantoon aloitteleville koreografeille. Tämä tuki voi vaihdella suuruudeltaan 2 000 ja 7 500 euron välillä. Myös belgialaisten hakulomake on hyvin yksityiskohtainen, siinä pyydetään mm. tietoja taiteellisesta ja eitaiteellisesta henkilökunnasta ammattiryhmittäin sekä heidän palkkamenoistaan.

Kanadassa Canada Council for the Arts myöntää muiden tukien lisäksi myös erillistä tukea tanssiproduktioihin (Production Project Grants in Dance) ja niitä voivat hakea yksityishenkilöt, työryhmät sekä tanssiryhmät. Tukea voidaan myöntää lyhytaikaisena (yhteen produktion joka toteutetaan kokonaisuudessaan yhden vuoden sisällä) tai pitkäaikaisena (2–4 vuotta) laajempaan projektiin, johon saattaa sisältyä useampia teoksia. Kanadan tukimuodoissa on huomattavasti enemmän hakemista koskevia säädöksiä ja rajoituksia kuin Suomessa. Pitkäaikaista tukea hakevan tulee olla henkilö, joka on edeltävän viiden vuoden aikana saanut vähintään kaksi Canada Councilin hakuohjeissaan nimeämää apurahaa. Lisäksi pit-

51 Tässä käsiteltyjen projektitukien ohella Norjassakin on erisuuruisia taiteilija-apurahoja.

käaikaista tukea hakevan tulee olla toteuttanut edeltävän viiden vuoden aikana ammattimaisten palkattujen taiteilijoiden kanssa vähintään kaksi täysimittaista esitystä maksavalle yleisölle. Esimerkiksi yksityishenkilö voi hakea vain joko projektiapurahaa tuotantoon tai tanssin ammattilaisille tarkoitettua apurahaa mutta ei molempia. Hakijat voivat hakea ja saada tästä tukiohjelmasta tukea vain kaksi kertaa peräkkäisinä vuosina, poikkeuksena tästä ovat taiteilijat, jotka työskentelevät kahdella eri taiteenaloilla. Hakulomake, joka koskee tanssin kaikkia tukimuotoja, on parikymmentä sivua pitkä, ja sisältää myös kuvauksen tuen päätöksentekoprosessista sekä siinä käytetyistä kriteereistä.

Yleisesti ottaen näyttää siltä, että käsiteltyjen maiden tuotantotuki on melko samankaltainen kuin Suomessa, mutta kriteeristö on hiukan tiukempi ja hakuohjeisto yksityiskohtaisempi. Yleisempää on myös pyrkimys pitempiaikaisiin (monivuotisiin) tukiiin, joita Suomessa on edustanut aiemmin ensemble-tuen nimellä tunnettu tukimuoto⁵². Tuen hakukerrat vaihtelevat yhdestä kahteen kertaan vuodessa, mutta sen useammin ei ole mahdollista näistä tukimuodoista hakea. Tuen suuruus vaihtelee, samoin kuin saajien määrä. Tukisummat saajaa kohden näyttäisivät olevan Suomessa ja Norjassa muita pienempiä.

Taulukko 31. Tanssin tuotantotuki eräissä maissa

<i>Maa</i>	<i>Kenelle</i>	<i>Saajia 06/07</i>	<i>Summa €</i>	<i>Haettavissa</i>
Belgia	Tanssijat, koreografit, tanssiryhmät	9	90 100	Kaksi kertaa vuodessa
Kanada	Yksityishenkilöt, kollektiivit, tanssiryhmät	39	554 500	Kerran vuodessa
Norja	Koreografit, tanssijat, tuottajat ja muut ammattimaiset toimijat	26	136 700	Kaksi kertaa vuodessa
Ruotsi	Tanssiryhmät, koreografit	19	249 700	Kerran vuodessa
Tanska	Tanssiryhmät ja koreografit	16	909 073	Kerran vuodessa
Suomi	Yksityishenkilöt, työryhmät, yhteisöt	27	172 000	Kerran vuodessa

Lähteet: www.canadacouncil.ca, www.kunst.dk, www.kulturredet.se, www.kulturred.no, www.artscene.cfwb.be

52 Vuoden 2008 alusta kolmivuotinen toiminta-avustus valtiosuuslain ulkopuolella oleville ryhmille.

Yhteenveto ja johtopäätökset

Valtion tanssitaidetoimikunnan vuosittain jakama tuki tanssiproduktioille on yksi niistä taiteenalakohtaisista tiettyihin projekteihin tarkoitetuista tukimuodoista, joita valtion taidetoimikunnat tällä hetkellä jakavat. Vuonna 1991 perustettu tukimuoto on vajaan kahdenkymmenen vuoden aikana vakiintunut suomalaisten tanssiproduktioiden osarahoittajaksi. Kyseistä tukimuotoa perustettaessa sen keskeinen tavoite oli lisätä suomalaisten tanssituotantojen määrää myöntämällä tukea erityisesti tanssituotannoissa mukana olevien palkkakustannuksiin, esitys- ja harjoitustiloista aiheutuviin kuluihin ja muihin tanssiproduktioiden menoihin.

Tanssin produktiotukea on sen perustamisesta lähtien saanut kaikkiaan yli 500 tanssiteosta tai muuta tanssialan produktiota. Produktiotukea saaneiden tuotantojen määrä on kasvanut ensimmäisen vuoden kolmesta produktiosta nykyiseen keskimäärin neljäänkymmeneen produktioon vuodessa. Sinänsä tuotettujen produktioiden määrän kasvu ei kuitenkaan kerro varsinaisesti tuen vaikutuksesta. Ratkaisevampaa on, kuinka suuren osuuden kyseinen tuki on muodostanut ja onko se sellaisenaan mahdollistanut produktion toteuttamisen. Tässä tutkimuksessa läpikäyty aineisto osoittaa, että produktiotuki muodostaa vain osan suomalaisten tanssituotantojen kokonaisbudjetista, eikä tukimuoto näin ollen yksinään riitä turvaamaan teoksen toteutumista. Nykyisen tanssitaidetoimikunnan linjaus aikaisempaa suuremmista myönnoistä saattaa vaikuttaa tulevaisuudessa tilanteeseen. Todellinen vaikutus kuitenkin näkyy vasta jos ja kun suuremmat myöntösummat vakiintuvat. Vaikutukset voivat olla myös ei-toivottuja, sillä tuen saajajoukon mahdollisesti pienentyessä osa joutuu hakemaan rahoitusta muista (kenties epävarmemmista) lähteistä.

Produktiotuen kohdentumisessa ja tavoitteiden muotoilussa selkein muutos alkuvuosista on tapahtunut siinä, että alun perin ”kokeellisten esitysten valmistamista varten” tarkoitettu tuki on muodostunut selkeästi säännölliseksi tanssituotantojen tueksi. Erityisesti näin on tapahtunut sen jälkeen kun perustettiin tanssikulttuurin tuki -niminen tukimuoto, johon osin harrastajavoimin tapahtuvat tuotannot tai erilaiset tanssitapahtumat ovat enimmäkseen ohjautuneet.

Pääasiassa myönnetty tuki on kohdistunut suomalaisiin nykytanssiteoksiin, mutta myös ammattimaista uutta kansantanssia ja flamencoä on tuettu määrärahasa säännöllisesti, viimeksi mainittua erityisesti 2000-luvulla. Ei kuitenkaan voida sanoa, että produktiotuen kautta tuettujen tuotantojen laajakauma olisi laajentunut ratkaisevasti. Pikemminkin on niin,

että viime vuosien aikana tukimuoto on profiloitunut entistä selkeämmin nykytanssituotantojen tukijaksi. Tämä vastaa myös hakijakunnan koostumusta, sillä heistä enemmistö on edustanut nykytanssia.

Tanssin produktiotukeen osoitettu määräraha on kasvanut lähes viisinkertaiseksi lähtötilanteesta (170 000 mk/35 700 € vuonna 1991). Keskimääräinen määrärahan vuosikasvukin on ollut 20 prosenttia huolimatta siitä, että joinakin vuosina määräraha on myös jonkin verran laskenut. Tukimuoto muodostaa tällä hetkellä neljä prosenttia koko valtion tanssille myöntämästä tuesta ja 14 prosenttia valtion tanssitaide-toimikunnan myöntämästä tuesta. Ainoastaan tanssin 0,5–5-vuotisiin työskentelyapurahoihin ja rahoituslain ulkopuolisten tanssiryhmien tukeen vuosittain käytettävä summa on suurempi kuin produktiotuen määräraha. Verrattuna tanssitaiteen kohdeapurahoihin (80 000 € vuonna 2008) produktiotuki on yli puolet suurempi. Produktiotukeen osoitettu tuki on suuruudeltaan keskitasoa myös verrattuna muiden taiteenalojen vastaaviin projektitukiin. Nykyinen 200 000 euron produktiotuki on suurempi kuin esimerkiksi valtion näyttämötaide-toimikunnan myöntämä lyhytaikaisten ammattiteatterituotantojen ja taiteilijavierailujen tuki (175 000 € vuonna 2008) ja valokuvataiteen produktioihin suunnattu tuki (100 000 €), mutta pienempi kuin esimerkiksi muotoilun projektituki (270 000 €).⁵³

Produktiotuen hakijoiden määrä on kasvanut koko kauden (1991–2008) aikana keskimäärin 17 prosenttia vuodessa ja kymmenkertaistunut alkutilanteesta. Viime vuosina tuen hakijoina on ollut keskimäärin 100 yksityishenkilöä, työryhmää tai yhteisöä vuodessa ja tukea on myönnetty 2000-luvulla vuosittain keskimäärin 38 hakijalle. Nykyisen (2007–2009) toimikunnan aikana tuen saajien määrä on vähentynyt alle kolmeenkymmeneen, sillä yksittäisen hakijan saamaa summaa on melko tuntuvasti korotettu, mutta kokonaismääräraha ei ole noussut. Kaikkiaan produktiotuen yksittäisiä hakijoita on 17 vuoden tarkasteluaikana ollut yhteensä noin 600 ja tuen saajia lähes 300. Tukimuodon hakijoiden määrä on tanssin omista tukimuodoista (so. valtionosuuslain ulkopuolisten ryhmien toiminta-avustukset, tanssiproduktioiden tuki, tanssikulttuuri tuki, kohdeapurahat, taiteilija-apurahat) suurin, hieman suurempi kuin esimerkiksi vuosittainen taiteilija-apurahaa hakevien määrä. Produktiotukea hakeneet muodostavat keskimäärin kolmanneksen tanssin eri tukia hakevien määrästä. Tanssin tukimuodoissa hakijoiden määrän prosentuaalinen kasvu on kuitenkin ollut suurinta tanssikulttuurin tuessa (kasvu keskimäärin 20 % vuosina 2000–2007).

Tutkimusta varten toteutetun kyselyn perusteella tuen hakijat pitävät tanssin produktiotukea tarkoituksenmukaisena ja tärkeänä tukimuotona. Tukimuodon puutteena pidetään ensisijaisesti määrärahan riittämättömyyttä, mutta muitakin kehittämistoiveita esitettiin. Näitä olivat mm. hakukerto-

53 Teatterin tuki kokonaisuudessaan on kuitenkin aivan toista luokkaa kuin tanssin sekä tässä esimerkkinä mainittujen valokuvan ja taideteollisuuden tuki.

jen määrän lisääminen, päätöksenteon nopeuttaminen sekä myöntöperusteiden julkistaminen. Vastaajat itse katsoivat, että produktiotuen myöntämisen kriteereinä tulisi olla mm. teoksen mielenkiintoisuus, taiteellinen laatu sekä tekijöiden aiempi toiminta. Niin ikään vastaajien enemmistö toivoi, että produktiotukea myönnettäisiin suurempina summina.

Käsitelty aineisto osoittaa, että suomalainen tanssiproduktio voidaan toteuttaa ilman valtion tanssitaidetoimikunnan myöntämää produktiotukea. Enemmistö niistäkin, jotka eivät olleet saaneet produktiotukea, onnistui toteuttamaan suunnitellun tuotannon tavalla tai toisella. Useimmiten produktiotukihakemukseensa kielteisen päätöksen saaneet olivat saaneet muuta tukea hankkeeseensa. Pääasiallinen syy siihen, ettei produktiotuesta ole muodostunut välttämätöntä edellytystä tuotantojen toteuttamiselle on se, että myönnettyt summat ovat olleet pieniä. Kaiken kaikkiaan produktiotuki muodostaa keskimäärin kolmanneksen tanssituotantojen kokonaisrahoituksesta. Vaikkei tanssin produktiotuki olekaan edellytys tanssituotannon toteuttamiselle, on selvää, että jokin (julkinen) tukimuoto on välttämätön. Viimeisimpänä tukimuotona kuvaan ovat tulleet aluekeskukset, jotka ovat tukeneet myös monia produktiotukea saaneita tuotantoja. Tyypillistä onkin se, että rahoitusta haetaan monesta eri lähteestä, mikä saattaa aiheuttaa sen, että epävarmuus tuotannon toteuttamismahdollisuuksista jatkuu pitkään eri rahoituspäätöksiä odottaessa.

Nykyisen ja aiempien tanssitaidetoimikuntien puheenjohtajien näkemys tukimuodon tärkeydestä oli yhdenmukainen kyselyyn vastanneiden näkemysten kanssa. Tukimuotoa pidetään merkittävänä, mutta samalla nähdään myös tarvetta jonkinasteiseen uudistamiseen. Esimerkiksi nykyisen (2007–2009) tanssitaidetoimikunnan puheenjohtaja Johanna Laakkonen toteaa toimikunnan uudistaneen linjaustaan produktiotuen jakamisessa siten, että tukisummia on selvästi korotettu. Laakkonen näkee tukimuodossa kehittämistä myös siihen suuntaan, että osan tuesta voisi kohdentaa keskitetympin esimerkiksi nuorille koreografeille. (Laakkonen 2007.) Niin ikään vuosikymmenen vaihteessa puheenjohtajana toiminut Tiina Suhonen pohtii, olisiko suurempi remontti tanssin tukimuodoissa tarpeen. Muutoksen tarpeeseen on hänen mukaansa vaikuttanut mm. aluekeskusten perustaminen, sillä myös ne jakavat tanssiryhmille ja koreografeille produktiotukea. Valtion tukea myönnetään nykyisin freelancekentän tuotantoihin usealta taholta ja eri rahoituslähteiden välisen suhteen selvittäminen olisi tarpeen. (Suhonen 2007.)

Yksi kysymys, joka produktiotuen jakamisessa on kautta vuosien puhuttanut, on se, pitäisikö tukea myöntää vuodesta toiseen samoille hakijoille. Erityisesti tälle tukimuodolle on hyvin tyypillistä, että samat hakijat hakevat (ja saavat) tukea säännöllisesti. Toisaalta tämä kertoo tukimuodon toimivuudesta, sillä tuki on nimenomaisesti tarkoitettu aktiivisesti kentällä toimiville koreografeille. Myös tanssitaidetoimikunnassa on todettu, ettei ole oikein katkaista tukea merkittävää työtä tekevältä taiteilijalta, sillä se vaikuttaisi kielteisesti sekä kyseisen koreografin uraan että suomalaisen

tanssitaiteen sisältöön. Tuen kohdentaminen esimerkiksi lahjakkaaseen ja tuotteliaaseen koreografiin nähdään nimenomaisesti laatukriteeriin perustuvana toimintana. (Laakkonen 2007.)

Produktiotukea haetaan nykyisin keskimäärin 7 000–8 000 euron suuruisena ja myönnot ovat viime vuosiin saakka olleet keskimäärin 4 000–5 000 euroa eli myönnetty summa on ollut noin puolet haetusta. Nykyisen tanssitaide-toimikunnan aikana myöntösummia on korotettu ja kahden vuoden (2007 ja 2008) keskimääräinen myöntösumma on ollut lähes 8 000 euroa. Myös aiemmissa toimikunnissa on ollut pyrkimyksenä muutamien päähankkeiden tukeminen suuremmilla summilla, mutta sen toteuttaminen on kuitenkin osoittautunut käytännössä vaikeaksi hakemusten määrän vuoksi (Tyyri-Pohjonen 2007).

Tanssin produktiotuki on tukimuotona siinä mielessä muiden taiteenalojen vastaavista poikkeava, että se käytetään usein muiden alojen ammattilaisten (kuten valo- ja äänisuunnittelijoiden, muusikoiden, lavastajien) palkkaukseen. Eri (taiteellisia) ammattiryhmiä on tanssiteoksissa nykyisin mukana melko paljon. Tutkimuksen yhteydessä toteutettu kysely osoitti, että erityisesti valosuunnittelijan ja tuottajan käyttö on melko yleistä. Näitä ammattilaisia oli mukana yli puolessa tässä raportissa käsitellyistä produktioista. Sinänsä se, kenen palkkaukseen tuki käytetään, ei ole kovin merkityksellinen kysymys, sillä kyseessä oleva tuki on tarkoitettu nimenomaan produktion kustannuksiin, aiheutuivat nuo kustannukset kenen palkkamenoista hyvänsä. Mikäli asia kuitenkin koetaan ongelmallisena, on mahdollista harkita samantyyppisiä linjauksia kuin esimerkiksi Belgiassa, jossa tukea ei myönnetä, mikäli produktion kustannuksista yli kolmannes kohdistuu lavastukseen, puvustukseen ja materiaaleihin. Tällä rajoituksella on ilmeisesti pyritty turvaamaan tuen kohdentuminen pääasiassa tanssijoiden ja koreografien työskentelyyn. Myös Suomessa valtion tanssitaide-toimikunta on joitakin kertoja kohdentanut päätöksissään tuen erityisesti tanssijoiden palkkakuluihin.

Vaikka produktiotuki on selvästi toiminut tarkoitetulla tavalla ja kohdentunut sinne minne se on tarkoitettukin, voidaan myös kysyä, tarvitaanko erillistä nimettyä tukimuotoa tanssiproduktioille. Voitaisiinko kaikki tämän tyyppinen tuki myöntää alan projektiapurahoina ja yhteisöjen erityisavustuksina?⁵⁴ Kohdeapurahat ovat luonteeltaan samantyyppinen yksittäiseen kohteeseen tarkoitettu tukimuoto. Tanssin osalta tämä on usein tarkoittanut sitä, että samat hakijat ovat hakeneet tukea tuotantoihinsa sekä kohdeapurahoista että tanssin produktiotuesta. Esimerkiksi 2000-luvulla tanssin kohdeapurahojen hakijoista keskimäärin 73 prosenttia on hakenut kohdeapurahaa nimenomaan produktion ja keskimäärin 39 prosenttia on samana vuonna hakenut myös produktiotukea, useimmissa tapauksissa samaan hankkeeseen⁵⁵.

54 Taiteen keskustoimikunnassa on vireillä uudistushanke, jonka mukaan nykyinen melko laaja tukimuotojen kirjo jaettaisiin yksityisten hakijoiden osalta vain työskentely- ja projektiapurahoihin ja kukin toimikunta voisi määrärahojensa puitteissa painottaa projektiapurahoja haluamallaan tavalla (Taiteen keskustoimikunta 2006).

55 Tukea ei kuitenkaan myönnetä samaan hankkeeseen eri tukimuodoista.

Nyt raportoitavan tutkimushankkeen yhteydessä kartoitettiin myös suomalaisten tanssituotantojen toteutumisprosessia selvittämällä muun muassa produktioihin käytettyä työaika, eri alojen ammattilaisten määrää, palkkauserusteita, palkattoman työn osuutta ja niin edelleen. Kyselyn tulokset osoittavat, että tanssiproduktioiden toteutus vaihtelee henkilöstön, rahoituksen, esitysmäärien ja myös sisällön osalta. Tästä syystä myös tuotantojen vertailu voi olla vaikeaa, sillä esimerkiksi produktiotuen merkitys saattaa olla aivan toinen muutaman minuutin sooloesityksen tekijälle kuin koko illan ryhmäteoksen tekijälle. Kuitenkin suomalaisista tanssiproduktioista on löydettävissä myös yhteisiä piirteitä. Kyselyn vastausten perusteella näyttää siltä, että tyypillinen Suomessa toteutettu tanssiproduktio on nykytanssiteos, jonka valmistelu-aika on alle puoli vuotta ja tanssiosuuden harjoitteluun käytetty aika alle kolme kuukautta. Päivittäinen työaika on yleisimmin alle viisi tuntia. Tyypillisessä nykytanssiteoksessa esiintyy keskimäärin neljä tanssijaa ja koko henkilökunnan määrä on keskimäärin kymmenen henkilöä. Esityksiä näillä produktioilla on ollut keskimäärin yhdeksän. Tyypillinen piirre on myös se, että tanssitaiteilijat hoitavat useita erilaisia ammattitehtäviä tuotantonsa aikana. Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastanneiden tuotantojen koreografeista 51 prosenttia oli hoitanut jotakin muutakin tehtävää⁵⁶ produktion aikana, parhaimmissa (tai pahimmissa) tapauksissa useita.

Yksi vuosien 2004–2006 valtion tanssitaide-toimikunnan tutkimusehdotuksessa (ks. sivu 8) esitetty tavoite käsillä olevalle tutkimukselle oli tarkastella sitä, kuinka paljon suomalaisissa tanssiproduktioissa tehdään ilmaista työtä. Toteutetussa kyselyssä ilmainen työ määriteltiin nimenomaan palkattomaksi ammattityöksi, talkootyötä ei sellaisenaan otettu lukuun ja sen määrää on – jos mahdollista – vieläkin vaikeampi kartoittaa kuin varsinaisen palkattoman ammattityön. Kyselyn tulokset osoittavat, että suurin osa tanssiproduktioista toteutetaan osin palkatta, mutta palkatonta työtä tehdään harvoin koko produktion ajan. Palkatonta työtä produktiossa tekivät pääasiassa koreografit ja tanssijat. Vähiten palkatonta työtä tekivät lavastajat ja pukusuunnittelijat, joita käytettiin noin runsaassa puolessa tässä raportissa käsiteltävistä produktioista. Kyselystä kävi myös ilmi, että vain kymmenesosa vuosina 2005 ja 2006 toteutetuista produktioista oli sellaisia, joissa palkka maksettiin pelkästään työehtosopimuksen mukaisena. Huolimatta siitä, että vastaajien määrä jäi melko alhaiseksi, voidaan näitä produktioita kuvaavia tuloksia pitää pätevinä, jos niitä verrataan aikaisempiin tietoihin, joita on käytettävissä suomalaisista tanssiproduktioista. Aiemmistakin tutkimuksista tiedetään, että suomalaiset tanssiteokset toteutetaan pienellä kokoonpanolla, teosten elinkaari on lyhyt eikä palkkaa makseta koko tuotannon ajalta. (Jännes 1998:61, 69, Koskela-Rekola 2003:17.) Ongelma ei ole pelkästään suomalainen, myös muualla maailmassa nykytanssille tyypillisiä ilmiöitä ovat sekä alhaiset tulot että palkattoman työn yleisyys (esim. Resourcing dance 2004:20).

56 Osuus ei sisällä tanssijan tehtäviä.

Tanssitaiteen alalla on tapahtunut paljon sen jälkeen kun tanssin produktiotuki perustettiin. Valtionosuusjärjestelmä on perustettu, koulutuspaikkojen määrä on lisääntynyt, tanssin aluekeskukset on perustettu jne. Myös tanssin tuki on kasvanut jopa merkittävästi, joten voidaan arvioida sekä eri tanssitaideoimikuntien että tanssin kentän työn kantaneen tässä suhteessa hedelmää. Alan päätoimiset työpaikat eivät ole kuitenkaan lisääntyneet käytännössä lainkaan. Tosin vierailumahdollisuuksien määrä on kasvanut huomattavasti, sillä tuotanto-organisaatioita ja festivaaleja on perustettu ja myös teosten ja esitysten määrä kasvanut. Kuitenkin voidaan edelleen pohtia, tehdäänkö tanssin kentällä enemmän mutta halvemmalla, sillä normaalista palkkatyöstä ei alalla voida edelleenkään puhua kuin pienen ryhmän kohdalla. Kuten tässä raportoidun kyselyn tulokset osoittavat, tanssiteosten tuottaminen on pääasiassa tappiollista toimintaa.

Tanssiproduktioiden tukeminen tulee olemaan tulevaisuudessakin yksi valtion tanssitaideoimikunnan keskeisistä tehtävistä. Mikäli tukea halutaan kehittää, olisi sekä hakijan että tuen myöntäjän kannalta selkeämpää, että produktioiden ja muiden projektityyppisten apurahojen myöntö tapahtuisi samasta tukimuodosta. Niin ikään näyttäisi edelleen olevan tarvetta myönnettyjen tukisummien kasvattamiselle. Nämä kehittämistoimet luonnollisesti edellyttävät enemmän myönnettävää rahaa, sillä tarkoituksena ei voi olla että tukea saavien osuus pieneneisi nykyisestäään. Tuen kriteereiden tiedottamisessa ja päätöksenteon nopeuttamisessa voisi myös olla parantamisen varaa, kuten kyselyyn vastanneista tuen hakijoista moni toivoi. Viimeksi mainittujen osalta muutoksia on jo tapahtunutkin nykyisen tanssitaideoimikunnan toimikauden aikana. Verrattuna tässä raportissa käsiteltyihin eräiden muiden maiden tukimuotoihin, suomalainen tanssin produktiotuki on kuitenkin melko joustava tukimuoto, eikä hakemiseen liity yksityiskohtaisia ehtoja tai rajoituksia esimerkiksi sille, kuinka monta kertaa tukea voi hakea. Tällaista eivät hakijatkaan toivoneet, vaan pikemminkin selkeämpää ohjeistusta ja läpinäkyvämpää päätöksentekoa.

Suomalaisen nykytanssin elinkelpoisuuden keskeinen edellytys on freelancetuotantojen mahdollistaminen. Ilman julkista tukea ne eivät Suomessa ole mahdollisia. Voidaan hyvällä syyllä arvioida, että tanssin produktiotuki on edesauttanut monien suomalaisten tanssiteosten syntyä, sillä kyseessä on ainoa nimenomaan tanssiproduktioille suunnattu säännöllinen julkinen rahoitusmuoto. Esimerkiksi säätiöiden tuki saattaa olla rahallisesa mielessä merkittävä, mutta se on luonteeltaan satunnaisempaa ja riippuvaista muun muassa siitä, keitä asiantuntijoita säätiöt käyttävät päätöksenteossaan. Rahallisesti valtion tanssitaideoimikunnan myöntämä produktiotuki on muodostanut melko pienen, mutta viime vuosina yhä tarkoitukseenmukaisemman tukimuodon. Keskeistä tanssin tuen kehittämisessä tulevaisuudessa ei kuitenkaan ole se, onko olemassa produktiotueksi erikseen nimetty tukimuoto, vaan se, että tanssiproduktioille suunnattua tukea on ylipäänsä riittävästi tarjolla.

Lähteet

Kirjalliset lähteet

- ACI 2005. *Background discussion paper: Dance*. Arts Council of Ireland. June 2005. http://www.artscouncil.ie/Publications/Dance_final0605.pdf
- Auvinen, E. 2006. *Arkiharha. Nykytanssiteoksen esityskertojen lisääminen tuottajan näkökulmasta*. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kulttuuripalvelujen koulutusohjelma 12/2006. <http://www.kolumbus.fi/ellinoora/opinnaytearkiharha.pdf>
- Canaries in the coal mine* 2007. Master plan for dance in Flanders and Brussels. Vlaams Theater Instituut. <http://en.vti.be/booklet.masterplandance.pdf>
- Dance Action Plan* 2006/07. "Developing a dynamic and creative arts sector". Arts Council of Wales. <http://ccc-acw.org.uk/>
- Dance Manifesto* 2006. Arts Council of England, Dance UK, National Campaign for the Arts. <http://www.dance.uk>
- Dance Strategy 2002–2007*. Scottish Arts Council. <http://www.scottisharts.org.uk>
- Finnish Dance in Focus 2007–2008*. Tanssin tiedotuskeskus. Dance Info Finland.
- Handlingsprogram för den professionella dansen* 2006. Statens Kulturråd. <http://www.kulturradet.se>
- Hvor danser vi hen?* 2007. En vej frem mod 2012 for den moderne dans i Danmark. Udarbejdet 2007 af Fællesrådet for Moderne Dans. <http://www.dansenshus.dk/>
- Jännes, L. 1998. "Tanssiko muka työtä?" *Selvitys tanssitaiteilijoiden työllistymiseen vaikuttavista rakenteellisista tekijöistä*. Teatterikorkeakoulu. Työllistymispalvelut. Täydennyskoulutuskeskus. Helsinki.
- Karhunen, P. 2005. *Valtion taidetoimikuntalaitoksen myöntämä tuki 2000–2004 – Arts Council support 2000–2004*. Tilastotiedote/ Facts about the Arts 2/ 2005 Taiteen keskustoimikunta. Helsinki.
- Karhunen, P. 2008. *Taidetoimikuntien myöntämä tuki 2007 – Support granted by the arts councils*. Tilastotiedote/ Facts about the Arts 1/ 2008 Taiteen keskustoimikunta. Helsinki.
- Karhunen, P. – Rensujeff, K. 2006. *Taidealan koulutus ja työmarkkinat. Ammatillisen koulutuksen määrä ja valmistuneiden sijoittuminen*. Tutkimusyksikön julkaisuja n:o 31. Taiteen keskustoimikunta. Helsinki.
- Karttunen, S. 2001. *Kulttuurityövoima Suomessa 1970–1999. Cultural employment in Finland 1970–1999*. Tilastokeskus. Kulttuuri ja viestintä 2001:2. Helsinki.
- Karttunen, S. 2004. Taiteilijoiden lukumäärän kehitys 1950-luvulta 2000-luvulle – kasvaako työvoima työllisyyttä nopeammin? Teoksessa Robert Arpo (toim.): *Taiteilija Suomessa. Taiteellisen työn muuttuvat edellytykset*. Taiteen keskustoimikunnan julkaisuja n:o 28. Taiteen keskustoimikunta, Helsinki.
- Koskela, S. – Rekola, S. 2003. *Askel tulevaisuuteen. Tanssin vapaan kentän kehittämishankkeen loppuraportti*. Tanssin tiedotuskeskus. Helsinki.
- Laakkonen, J. 2006a. Kuka on nyky? Keskustelua. *Tanssi-lehti* 3/2006.
- Laakkonen, J. 2006b. Nykytanssi on lajitermi. Keskustelua. *Tanssi-lehti* 4/2006.
- Laine, D. 1987. Tanssi tarvitsee tukea. *Arsis* 3/1987. Taiteen keskustoimikunta.
- Laki taiteen edistämisen järjestelystä* 328/1967.
- Lakso, S. 2005. *Kutsumuksen hinta. STTL:n jäsentutkimus 2004*. Tanssitaiteilijain liitto, Helsinki.
- Lehikoinen, K. 2007. *Yleisötyö vaikuttamisen keinona*. <http://www.IADE.fi>
- Moderne dans i Danmark* 2003. Visioner og anbefalinger til en fremtidig politik for moderne dans. Kulturministeriet. <http://www.infokiosk.dk/graphics/kum/downloads/Publikationer/>

- Oesch, P. 2004. *Kulttuuriyhteisöjen harkinnanvarainen tuki. Valtionavustusjärjestelmän muutokset ja yhteisöjen toimintamahdollisuudet*. Tilastotietoa taiteesta nro 32. Taiteen keskustoimikunta. Helsinki.
- Opetusministeriön kirje DNro 8/042/91.
- Rautiainen, P. 2008. Aineisto taidetoimikuntien 40-vuotisjuhlakirjaan. Julkaisematon.
- Rensujeff, K. 2005. *”Uusia mahdollisuuksia ja pieniä läpimurtoja!”*. *Taiteilijat vuoden 2000 kyselytutkimuksessa ja väestölaskennassa*. Työpapereita 42. Taiteen keskustoimikunta. Helsinki.
- Resourcing dance* 2004. An analysis of the subsidised Australian dance sector. February 2004. Australia Council for the Arts.
- Räsänen, A. 2006. Tänäpäin syntynyt on nykytanssia. Keskustelua. *Tanssi-lehti* 4/2006.
- Successful dance policies and programs* 2003. D’Art Topics in Arts Policy, no 11. IFACCA. Sydney.
- Taiteen keskustoimikunta 2006. Sisäinen kehitys -työryhmä /10.11., Dnro 6/612/2006.
- Tanssin aluekeskustoiminta* 2004. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:16. Opetusministeriö, Kulttuuri- liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto. Helsinki.
- Tanssin tila ja tulevaisuus* 1999. Tanssitaidepoliittisen työryhmän muistio. Opetusministeriön työryhmien muistioita 24:1999. Helsinki.
- Teatteritilastot 1991–2006*. Teatterin tiedotuskeskus. Helsinki.
- Tilastokeskus 2005. Työllinen työvoima ammatin, sukupuolen ja iän mukaan 31.12.2005. Työsäkäyntitilasto 2005. <http://tilastokeskus.fi/til/tyokay/tau.html>
- Valtionavustuslaki* 688/2001.
- Valtion tanssitaide-toimikunta. *Toimintakertomukset vuosilta 1983–2006*. Taiteen keskustoimikunta. Helsinki.
- Valtion tanssitaide-toimikunta. *Toiminta- ja taloussuunnitelmat 1992–2006*. Valtion tanssitaide-toimikunnan ja taiteen keskustoimikunnan arkisto.
- Valtion tanssitaide-toimikunta 1994. *Vuosille 1992–1994 nimetyt tanssitaide-toimikunnan toimintaperiaatteista*. Uudelle tanssitaide-toimikunnalle tiedoksi ja toimenpiteitä varten. Helsinki 12.12.1994.
- Valtion tanssitaide-toimikunta 1996. *Aloite kulttuuriministeri Claes Anderssonille tanssitaiteen asemasta ja kehittämiskohteista* 20.9.1996
- Valtion tanssitaide-toimikunta 1998. *Esitys tanssitaiteen määrärahojen korottamiseksi valtion vuoden 1999 talousarviossa: Ensemble-tuki ja suomalaisen tanssin ulkomaanviennin edistäminen*. Helsinki 24.2.1998. Dnro 98/610/14.
- Valtion tanssitaide-toimikunta 2005. *Valtion tanssitaide-toimikunnan esitys Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikölle*. 21.12.2005. Dnro 4/613/2005.
- Valtion tanssitaide-toimikunta 2008. *Päätöskirjeseen liitetty tiedote* 8.2.2008.

Haastattelut ja sähköpostit

- Antikainen Harri 2008. Valtion tanssitaide-toimikunnan jäsen 2007–2009. Sähköposti tekijälle 30.3. 2008.
- Laakkonen, Johanna, valtion tanssitaide-toimikunnan puheenjohtaja 2007–2009. Haastattelu 22.11.2007.
- Ruohonen, Risto 2007. Valtion tanssitaide-toimikunnanpuheenjohtaja 1989–1991 ja 1992–1994. Haastattelu 6.9.2007
- Suhonen, Tiina 2007. Valtion tanssitaide-toimikunnan jäsen 1995–1997 ja 2004–2006, puheenjohtaja 1998–2000. Haastattelu 28.9.2007.
- Tanssin aluekeskukset 2007. Sähköpostitiedot tuetuista produktioista 2004–2007. Sähköpostit tekijälle 8.11.2007, 22.12.2007, 16.1.2008, 17.1.2008, 22.1.2008.
- Tenhunen, Ulla. Suomen Tanssitaiteilijain liitto. Sähköpostiviesti tekijälle 9.8.2007.
- Tyyri-Pohjonen, Sanna 2007. Valtion tanssitaide-toimikunnan jäsen 1992–1994, puheenjohtaja 1995–1997 ja 2004–2006. Haastattelu 8.10.2007.

Facts about the Arts
Publication no 39
Arts Council of Finland
Helsinki 2008

Paula Karhunen

Support and conditions of Finnish dance productions

*Trends in and importance of state grants for dance
productions 1991–2008*

English Summary

Research project

The publication reports the results of the project on the Grants and Subsidies for Dance Productions (GDP)⁵⁷ allocated by the Finnish National Council for Dance (NCD).⁵⁸ The aim of the project was to examine the amount, scope and impact of the GDP. The study is related to a larger project focused on the impact of discretionary support to the arts. This project, carried out by the Research Unit of the Arts Council, has earlier produced two publications⁵⁹.

The research project on the GDP consisted of two parts. The statistical part concentrated on the amount of and trends in appropriations, applicants and recipients of the support scheme in question. The evaluative part of the study examined the importance of the support from the point of view of applicants. This part is based on an e-mail survey directed to those who had applied for a GDP in 2005 and 2006. The survey data also provided infor-

57 The support is allocated in the form of grants to individual artists and in the form of state subsidies to collective bodies (dance companies). Here the reference used is "Grants for Dance Productions" (GDP).

58 The system of Arts Councils comprises the Central Arts Council, nine national, art-form based councils, two grant boards and regional arts councils. Each of the nine national art councils is an expert body subordinate to the Ministry of Education in matters relating to a specific form of art. They are composed of a maximum of 11 members appointed by the Government for a three-year term. National art councils annually award artist and project grants and art-form specific support.

59 Publications on discretionary support to cultural organisations (Oesch 2004) and on the effects of state quality support on photographic literature (Karttunen 2005). At the moment, the projects related to support for children's culture, as well as multicultural elements in artist support are ongoing.

mation about the process of producing a dance production in Finland. The data clarifies factors such as the overall funding of respondents' productions, the share of unpaid work involved and the time used for a production, as well as the number and composition of personnel in dance productions.

The structure and support of the Finnish field of dance

The Finnish dance field is characterised by relatively small size (the number of dance professionals is approximately 700–800 persons), freelance activities and the lack of infrastructure in comparison with other fields of performing arts. In general, the production field of Finnish dance can be divided into four groups: 1) "big" companies, i.e., The Finnish National Ballet and Helsinki Dance Company⁶⁰, 2) dance companies subsidised by law⁶¹, 3) independent dance companies and 4) productions by individual choreographers. In addition, since 2004 five Regional Dance Centres have been producing and supporting dance in their respective regions. The main objectives of the Regional Dance Centres are to further the availability and accessibility of dance as an art form and to increase employment among dancers. Besides the aforementioned, several dance festivals offer dancers and choreographers opportunities for both performances and commissioned works.

Table 1. Actors in the field of Finnish dance and the number of performances in 2006/2007

	<i>N</i>	<i>Performances</i>
Individual choreographers*	41	397
Independent dance companies*	24	650
Dance companies subsidised by law	11	1340
Big companies **	2	131
Dance festivals***	25	~500
Regional dance centres *	5	444
Total	108	~3 000

* Those having produced a premiere in 2006.

** Finnish National Ballet and Helsinki Dance Company.

*** Data from 2007. All festivals whose programme includes dance. The number of dance festivals concentrating solely on contemporary dance is 14.

Source: Dance Information Centre, Regional Dance Centres.

60 Helsinki Dance Company is a part of the Helsinki City Theatre.

61 The Act on the Financing of Education and Culture regulates the amount and share of subsidies for cultural institutions (theatres, orchestras, museums, libraries) by the state and municipalities.

The activeness in the Finnish dance field have increased to a great extent during the past two decades. This is shown, for example, by the number of performances and premieres, as well as by the number of active choreographers and international tours. Presently, about 200 dance premieres are produced annually in Finland. This is double as much as ten years earlier. The majority of these premieres are produced by independent dance groups representing contemporary dance.

The supply of dance performances has also increased over the past ten years being now 50 per cent higher than in 1997. The average annual growth in dance performances has been 5 per cent. Growth in performances by individual choreographers has been even higher, annually over 40 per cent. Over half of the dance performances produced presently are carried out by companies supported by The Act on the Financing of Education and Culture (Table 2).

Table 2. Volume of Finnish dance performances 1997–2006

<i>Year</i>	<i>Big companies</i>	<i>Companies supported by law</i>	<i>Independent groups</i>	<i>Individual choreographers</i>	<i>Total</i>
1997	170	985	459	69	1 683
1998	140	956	469	224	1 789
1999	127	1 157	683	224	2 191
2000	133	1 357	771	220	2 481
2001	159	1 377	480	77	2 093
2002	128	1 350	374	121	1 973
2003	135	1 363	555	225	2 278
2004	113	1 355	556	214	2 236
2005	139	1 314	567	365	2 366
2006	131	1 340	650	397	2 473
Average 1997–06	138	1 255	556	214	2 156
Average annual growth 1997–06	– 2 %	4 %	7 %	42 %	5 %
Proportion % in 2006	5 %	54 %	26 %	16 %	100 %

Source: Dance Information Centre

The support for Finnish dance follows the above-mentioned division of the field. The National Ballet, Helsinki Dance Company and eleven dance companies are financed either according to special appropriations (National Ballet⁶²) or according to the Act on the Financing of Education and Culture, which came into operation in 1993. As for individual choreographers and independent dance groups, the bases of financing are discretionary

62 The National Ballet is a part of the Finnish National Opera, which as a national institution receives over half of its operational expenditure from the government.

subsidies allocated by the Finnish National Council for Dance. Regional Dance Centres as well as dance festivals are financed directly by the Ministry of Education.

Professionals in the field of dance can apply for and receive many types of support from arts councils. The main support schemes are what are called artist grants (working grants for 0.5 to 5 years). Project grants and special art-form based support schemes are directed to certain artistic projects such as performances or education.⁶³ Dance artists can also receive support for projects connected to children's culture as well as travel grants and artist-in-residence grants. Moreover, regional arts councils⁶⁴ allocate artist and project grants to artists, and state subsidies to regional art organisations.

*Table 3. State support for dance in 2007**

<i>Support form</i>	<i>Euro</i>
<i>Allocated by the Arts Council</i>	
Artist grants (0.5–5 years)	390 030
Artist professors**	46 440
Artists-in-residence grants	4 000
Grants and subsidies for dance productions (GDP)	172 000
Project grants	70 000
Project grants for children's culture	35 000
Regional arts councils	247 400
State prizes	15 000
Subsidies for dance theatres outside the scope of the Financing of Education and Culture Act	432 000
Subsidies for the promotion of dance culture	40 000
Travel grants	33 840
	1 485 710
<i>Allocated by the Ministry of Education</i>	
Regional dance centres	600 000
State support for dance theatres by the Financing of Education and Culture Act	2 148 870
Subsidies for dance organisations	257 000
	3 005 870
Total	4 491 580

*The Finnish National Ballet and dance festivals are excluded.

** The Arts Council has eight posts for artist professors who are considered to be particularly competent artists. Artist professors receive a monthly salary for practising creative artistic work in their field.

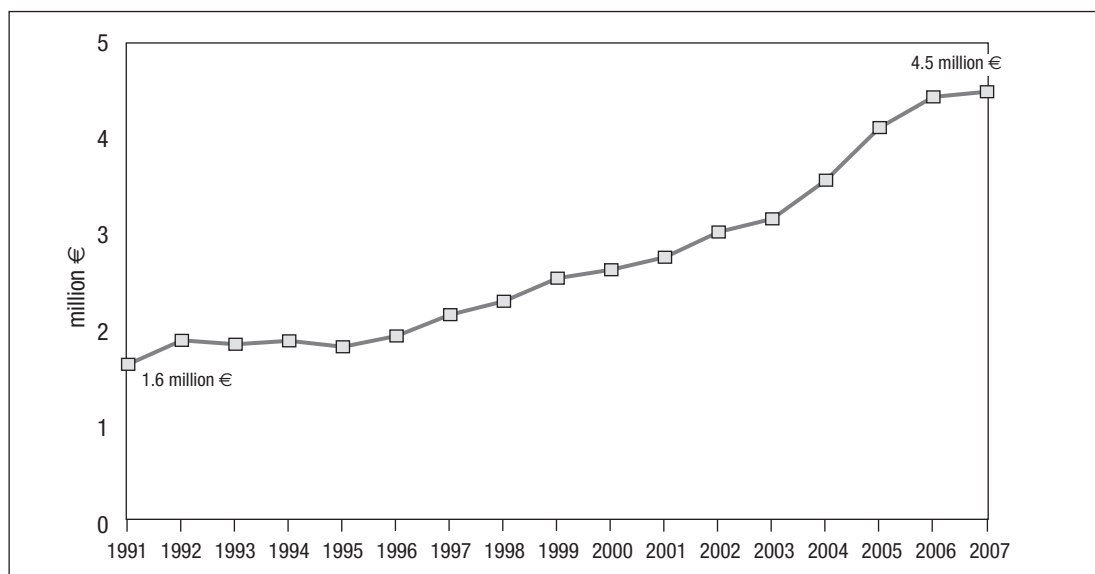
63 At the moment, the following are special support schemes for dance: Grants and Subsidies for Dance Productions, Subsidies for Dance Theatres and Ensembles outside the scope of the Act on the Financing of Education and Culture, Subsidies for the Promotion of Dance Culture.

64 Regional arts councils (13) award grants and subsidies to individuals and organisations in their respective regions.

In 2007, altogether 157 dance artists, working groups or collective bodies received a total of € 1.4 million from arts councils. In addition to this, the Ministry of Education allocates support for dance theatres, regional dance centres, and others. In 2007 the total sum of state support for dance was almost € 4.5 million. (Table 3.)

The growth in support for dance has been quite significant considering that in 1991 the support was € 1.6 million (in real value, converted according to cost-of-living index) (Figure 1.). The annual growth in support has been on average seven per cent. However, dance still receives only a small proportion of the support allocated to the arts, namely, six per cent of the total Arts Council support and one per cent of the government's art and culture budget (2007).

Figure 1. The trend in state support for dance in 1991–2007 *

* In real value (2007). The Finnish National Ballet and cultural festivals are excluded.

Grants for dance productions (GDP) in 1991–2008

The idea of a special support scheme focusing on the costs of dance productions first came up at the end of the 1980s. The reason for the need of special support was that existing support schemes were mainly directed to "artistic work" and not to the expenses of individual productions. At the same time, the NCD emphasised that the key challenge in dance policy was to assist the growth in dance productions and in so doing expand the attendance at dance performances. For this purpose the NCD proposed a special appropriation for the state budget in 1990 and the proposal was put into effect the following year as part of the GDP.

The main objective of the GDP was to increase the number of Finnish dance productions by helping to cover expenses incurred by, for example, salaries, performance spaces and marketing. According to the first distribution instructions by the Ministry of Education the supported productions were obliged to be "experimental" by nature. However, this condition was waived after a few years and in fact it was clear from the beginning that the support form was meant to assist all professional dance activities.

Since the first year of operation (1991), the appropriations directed to dance productions have multiplied and the average annual growth in support has been 20 per cent. However, since the starting level was low (about € 30 000 in real value) the sum allocated for this purpose can still be considered as rather modest. At the moment, the proportion of the GDP is 4 per cent of total state support for dance and 14 per cent of the total support allocated by the NCD.

The total number of applicants for dance support is generally rather low even in the Finnish context (compared to, say, the visual arts). In this context the proportional growth of applicants for dance support appears to be considerable. For instance, the number of GDP applicants is tenfold compared with the starting point in 1991 and the average annual growth has been 17 per cent. In recent years an average of 100 applicants have applied annually for one or more dance productions.⁶⁵ The support has been granted annually on average to 38 applicants. Recently, the awarding policy of the NCD has slightly altered and the number of awarded grants has been higher than earlier, with the result that the number of recipients has been somewhat lower (under 30 persons/collective bodies) (Table 4).

The average amount of GDP applied for has in recent years been € 7 000–8 000, and the awarded grants on average € 4 000–5 000. The present NCD (nominated for 2007–2009) has increased the grant sums to an average of € 8000. With the exception of a few cases, the sums awarded to individual productions over the years have not covered all the costs of the productions. Therefore, other support is required in order to carry out a production.

Public support of some sort is a precondition for contemporary dance professionals to work as artists. As a result, it is typical that applicants apply for support regularly year after year. Especially in this support form it has been common that some applicants submit an application almost every year. The total number of applications during a period of almost two decades has been over 1 400, while the number of different individuals applying (overlapping cases excluded) is about 600. However, every year there are also new applicants (on average almost half of the applicants each year) and some of them receive support, although not often on the first try⁶⁶.

65 Dance companies can apply for and receive grants for "activities", i.e., for more than one production.

66 Of the new applicants each year on average 27 % have received a grant.

Table 4. Applicants, recipients and sums of the GDP in 1991–2008

<i>Year</i>	<i>Applicants</i>	<i>Recipients</i>	<i>Total sum (€)*</i>
1991	13	3	35 670
1992	16	3	34 790
1993	36	15	135 980
1994	42	18	169 110
1995	57	25	146 210
1996	78	30	149 280
1997	92	39	179 300
1998	98	43	190 110
1999	100	35	187 880
2000	89	30	127 220
2001	77	37	159 530
2002	94	40	157 080
2003	114	40	176 260
2004	112	47	175 930
2005	91	31	174 380
2006	101	42	172 000
2007	94	27	172 000
2008	113	26	200 000
Average	79	30	152 370
Total	1 417	531	2 742 730
Excl. overlapping cases	607	267	–

* In real value (2007).

During the past 17 years over 500 dance performances and other projects have been supported by the GDP. The number of annually supported productions has grown from three (3) to an average of 40 productions. The main recipients of the support have been individual choreographers with dance works representing contemporary dance.

The types of target groups of support have slightly changed during the years examined. In the 1990s the proportion of amateur activities (i.e. folk dance) was higher, although it has never made up a significant part of the support. From the beginning of the 2000s the share of productions (and applications) representing flamenco dance and other ethnic or folklore type dance productions has risen, but they are still a rather small part of the supported productions. All in all, the main target groups have always been productions of contemporary dance, and their share has actually increased over the last couple of years.

Dance productions and the GDP

When assessing the role of the GDP in relation to dance productions, information about the total budget of the production is vital. Since the grant report⁶⁷ does not provide data on the total budget, an e-mail survey was carried out in order to get more information about the productions of applicants using this form of support. An additional aim of the survey was to map out opinions concerning the support scheme and the process of application. The survey data also provided information on issues such as the working time used in productions, the variety and number of occupational groups used, grounds of payments and the proportion of unpaid work.

The survey was directed to those who had applied for the GDP in 2005 and/or 2006 (N = 156). The response rate was 46 per cent. The rates for certain subgroups were, however, better. For example, of the dance companies, 52 per cent answered the questionnaire, and of those who had received a GDP, 62 per cent filled in the questionnaire. In contrast to these, those who had applied but not received a grant were not eager to answer since the response rate among them was only 35 per cent. All in all, the results should be interpreted as indicative although there are no indications of bias.

Table 5. The research population and respondents

	<i>Research population</i> %	<i>Respondents</i> %	<i>Response rate</i> %
Applied in 2005	40	39	45
Applied in 2006	47	51	51
Applied both years	13	10	33
GDP awarded	42	56	62
No GDP awarded	58	44	35
Individuals	79	76	45
Collective bodies	21	24	52
N	156	72	46 %

According to the survey, applicants were rather satisfied with the support scheme and the application process as such. However, the level of distributable grants, the duration of decision making and the lack of transparency in the criteria of awarding grants were criticised. The majority of respondents wished for larger grants in order to cover the costs as much as possible. Also, faster decision making was called for. Further, there seemed to

⁶⁷ All GDP recipients must fill in a grant report within a year after receiving the grant. The obligatory part of the report includes only information and receipts about the use of GDP, not the whole financing of the production.

be confusion about the criteria on which the decision making is based. Respondents pondered whether the decisions are made according to artistic qualifications of the production or on the basis of other criteria, such as residence, education level, reputation or personal relationships.⁶⁸

Respondents considered the support scheme as important and functional with regard to their productions. However, most of them reported that the production most likely would have taken place without the GDP but with (even) lower salaries and smaller personnel than was the case when the support was granted. Still, the majority (60 %) of those who did not receive the GDP were able to carry out the production in one way or another. The reason for this in most cases was that they received other (public) support for the production. Over 80 per cent of those who did not receive the GDP but carried out a production reported another form of support.

One of the characteristics of contemporary dance productions is that in many cases the choreographers take care of many things. Besides making a choreography and probably also dancing, they carry out other duties as well. In over half of the respondents' productions the choreographer also had other professional duties. In most cases these were the work of a producer, light designer or stage designer. All in all, in over 80 per cent of the respondents' productions (N = 74), some of the personnel handled more than one professional task.

The number of personnel in the productions proved to be small. Over half of the productions were carried out with a total personnel of 6 to 10. The number of dancers was also relatively small. One fourth of the productions were solo performances and 54 per cent were produced with 2 to 5 dancers.

A widely known problem in contemporary dance is low attendance. This is partly due to the low number of performance venues, as well as to the lack of resources for having more than just a few performances. This situation was also confirmed by the survey on GDP applicants' productions. For example, the average number of performances was nine and earnings from ticket sales in most cases were very low or almost non-existent.

One of the objectives of the study was to examine the amount of unpaid work in professional dance productions. It has been common knowledge that unpaid work is more the rule than the exception in the field of (contemporary) dance. The results of the survey confirm that the majority of dance productions are carried out partly with unsalaried work. However, it was not common that the whole production would have been executed without salaries. "Only" one tenth of the respondents' productions (N = 72) were carried out completely without salary (work was in some cases compensated by in the form of a grant).

68 The NCD has recently made public certain criteria, such as artistic quality and importance of the project, regional equality and a realistic and balanced budget.

The unpaid work was mostly done by dance professionals (dancers and choreographers). The lowest share of unsalaried work was reported among stage designers and costume designers. This seems paradoxical: in a dance production, supported by allocations for dance, professionals from other (art) fields⁶⁹ are more likely to be paid for their work than dance professionals. On the other hand, one consideration is that the money is at least targeted in the right direction if it has made a dance production possible.

In cases where salary was paid it was generally under the level of the collective labour agreement in the field. The salary was determined exclusively according to the collective labour agreement in only ten per cent of the respondents' productions. In the majority (52 %) of productions the basis for salary was both the labour agreement and other grounds.

Conclusions

The data examined in the research project showed that the GDP is a functional support form fulfilling its objectives. However, the importance of the GDP in monetary value is not so essential since it makes up only a part of the total budgets of Finnish dance productions and the support scheme as such is not enough to guarantee the execution of the production. According to the research data, the proportion of the GDP was on average one third of the total budget of dance productions. However, the policy definitions of the present NCD concerning higher grants for individual productions might change the situation in the future.

The research data also verified that it is possible to carry out a dance production without the GDP but the conditions would then be even more difficult in terms of preparation time, monetary compensations and so on. Once again, although it is possible to carry out a production without the GDP it became evident that public support of some sort is a prerequisite for producing a dance production in Finland. Even dance artists and companies with international reputations and a relatively large audience cannot work without regular public support. As for the GDP, it seems clear that it has helped the realisation of many dance works. Even though the support has been rather modest in monetary terms, it has fulfilled its objectives especially during this decade by concentrating on (contemporary) dance productions.

The research project mapped out development needs and opinions concerning the support form in question. Some suggestions concerning improvement of the support scheme were made. These were, among others, a faster and more transparent decision-making process. Also, more application possibilities during the year were suggested (at the moment applica-

69 Such as photographers, light designers, sound designers, musicians.

tions can be submitted only once a year). However, the most important and often mentioned demand was an increase in the money awarded as GDP.

Finnish dance productions have several common features which were distinguished through the data examined. In short, a typical dance production is a contemporary dance work which has been prepared in less than half a year and rehearsed for less than three months. Daily working time has usually been under five hours. A typical dance work there has an average of four dancers and a personnel of ten. The average number of performances is nine.

The study confirms the well-known fact that an essential prerequisite of the viability of Finnish contemporary dance is the promotion of freelance productions. This is not possible without public support. One can rightly assess that the special support scheme (GDP) which represents the only regularly awarded public grant directed specifically towards dance productions has worked favourably to create many Finnish contemporary dance works.

Liite 1. Valtion tanssitaide-toimikunnat 1983–2009

Tanssitaide-toimikunta 1983–1985

Puheenjohtaja	ensitanssijatar	Doris Laine
Varapuheenjohtaja	koreografi	Pirjo Viitanen
Jäsen	liikunnanopettaja	Stina Hahnsson
Jäsen	koreografi	Marjo Kuusela-Kitti
Jäsen	solistitanssija	Tarja Ranta-Silvennoinen
Jäsen	järjestösihteeri	Markku Sivonen
Jäsen	tanssija	Marita Strömberg-Linkola
Jäsen	tanssipedagogi	Sonja Tammela-Ruuskanen
Jäsen	toiminnanjohtaja	Urpo Vihervaara
Sihteeri	varatuomari	Leena Laurinen

Tanssitaide-toimikunta 1986–1988

Puheenjohtaja	baletinjohtaja	Doris Laine-Almi
Varapuheenjohtaja	aluesihteeri	Markku Sivonen
Jäsen	liikunnanopettaja	Stina Hahnsson
Jäsen	toiminnanjohtaja	Antero Koponen
Jäsen	tanssitaiteilija	Marita Strömberg-Linkola
Jäsen	tanssitaiteilija	Jorma Uotinen
Jäsen	tanssitaiteilija	Raisa Vennamo
Jäsen	läänin-taiteilija	Marketta Viitala
Jäsen	koreografi	Pirjo Viitanen
Sihteeri	varatuomari	Leena Laurinen

Tanssitaide-toimikunta 1989–1991

Puheenjohtaja	hallintojohtaja	Risto Ruohonen
Varapuheenjohtaja	taiteellinen johtaja	Marja Korhola
Jäsen	toimitusjohtaja	Antero Koponen
Jäsen	tanssinopettaja	Maria Simons
Jäsen	peruskoulunopettaja	Lasse Svahnström
Jäsen	balettipedagogi	Sonja Tammela
Jäsen	koreografi	Mirja Tukiainen
Jäsen	tanssitaiteilija	Jorma Uotinen
Jäsen	tanssipedagogi	Marketta Viitala
Sihteeri	varatuomari	Leena Laurinen
	suunnittelija	Teija Löytönen

Tanssitaide-toimikunta 1992–1994

Puheenjohtaja	hallintojohtaja	Risto Ruohonen
Varapuheenjohtaja	tanssilinjan johtaja	Tarja Kankainen
Jäsen	tanssija	Aku Ahjolinna
Jäsen	koreografi	Marjo Kuusela
Jäsen	fysioterapeutti	Ilkka Köngäs
Jäsen	kriitikko	Olavi Miettinen
Jäsen	tanssinopettaja	Milla Simons
Jäsen	balettipedagogi	Sonja Tammela
Jäsen	tanssija	Sanna Pohjonen
Sihteeri	suunnittelija	Teija Löytönen

Tanssitaide-toimikunta 1995–1997

Puheenjohtaja	tanssija	Sanna Pohjonen
Varapuheenjohtaja	tanssilinjan johtaja	Tarja Kankainen
Jäsen	baletinharjoittaja	Harri Heikkinen
Jäsen	kansantanssinopettaja	Ilkka Köngäs
Jäsen	tilitoimistonhoitaja	Pirkko Penttinen
Jäsen	tanssitaiteilija	Tarja Ranta-Silvennoinen
Jäsen	peruskoulunopettaja	Salme Raukovaara
Jäsen	tutkija	Tiina Suhonen
Jäsen	opettaja	Lars-Erik Svahnström
Sihteeri	suunnittelija	Teija Löytönen

Tanssitaide-toimikunta 1998–2000

Puheenjohtaja	tutkija	Tiina Suhonen
Varapuheenjohtaja	tanssilinjan johtaja	Kai Lehtikainen
Jäsen	baletinharjoittaja	Harri Heikkinen (26.1.1999 asti)
Jäsen	balettianssija	Kirsi Aromaa (26.1.1999 alkaen)
Jäsen	tanssija	Reijo Kela
Jäsen	tilitoimistonhoitaja	Pirkko Penttinen
Jäsen	peruskoulunopettaja	Lasse Svahnström
Jäsen	tanssija-koreografi	Paula Tuovinen
Jäsen	tanssitaiteilija	Pirjo Viitanen
Jäsen	tanssija	Kai Väistö
Sihteeri	–	Sanna Rekola

Tanssitaide-toimikunta 2001–2003

Puheenjohtaja	tanssitaiteilija	Pirjo Yli-Maunula
Varapuheenjohtaja	tanssikriitikko	Jan-Peter Kaiku
Jäsen	balettianssija	Kirsi Aromaa
Jäsen	tanssitaiteilija	Reijo Kela
Jäsen	toimitusjohtaja	Antero Koponen
Jäsen	koreografi	Marjo Kuusela
Jäsen	tanssitaiteilija	Liisa Nojonen
Jäsen	tanssipedagogi	Marketta Viitala
Jäsen	opettaja	Kai Väistö
Sihteeri	–	Sanna Rekola (28.2.2001 saakka)
Sihteeri	taidesihteeri	Marja-Leena Pétas (1.3.2001–31.12.2001)
Sihteeri	taidesihteeri	Mari Karikoski (1.1.2002 alkaen)

Tanssitaide-toimikunta 2004–2006

Puheenjohtaja	tuottaja	Sanna Pohjonen
Varapuheenjohtaja	tanssikriitikko	Jan-Peter Kaiku
Jäsen	tanssinopettaja	Mirja-Liisa Herhi
Jäsen	johtaja, koreografi	Petri Kauppinen (31.12.2004 saakka)
Jäsen	tutkija	Petri Hoppu (1.5.2005 alkaen)
Jäsen	tanssitaiteilija	Tuula Linnusmäki
Jäsen	tanssija	Kirsi Saastamoinen
Jäsen	tanssija	Ville Sormunen
Jäsen	tutkija	Tiina Suhonen
Jäsen	tanssija	Juhani Teräsvuori
Sihteeri	taidesihteeri	Mari Karikoski

Tanssitaide toimikunta 2007–2009

Puheenjohtaja	tutkimuskoordinaattori	Johanna Laakkonen
Varapuheenjohtaja	tanssitaiteilija	Tuula Linnusmäki
Jäsen	koreografi, tanssinopettaja	Harri Antikainen
Jäsen	tutkija	Petri Hoppu
Jäsen	tanssitaiteilija	Sari Lakso
Jäsen	koulutus- ja kehittämisspäällikkö	Kai Lehikoinen
Jäsen	tanssitaiteilija	Kirsi Saastamoinen
Jäsen	teatterinjohtaja	Timo Sokura
Jäsen	tanssiryhmän johtaja	Ville Sormunen
Jäsen	tanssitaiteilija	Pirjo Viitanen
Sihteeri	taidesihteeri	Mari Karikoski

*Liite 2. Valtion tuki tanssitaiteelle 1991–2007**
(kunkin vuoden arvossa)

	1991 mk	1995 mk	2000 mk	2002 €	2005 €	2007 €
Alueelliset taidetoimikunnat (apurahat ja avustukset)	861 500	713 600	829 000	222 420	270 260	247 400
Ensemble-tuki			300 000	100 900		
Kohdeapurahat	295 000	315 000	350 000	65 000	67 000	70 000
Lastenkulttuurituki	83 000	135 000	128 000	19 500	33 000	35 000
Matka-avustukset		61 500	205 500	18 100	25 640	33 840
Rahoituslain ulkopuoliset tanssiteatterit		260 000	490 000	80 740	380 000	432 000
Residenssi- ja taiteilijavaihto			11 000	6 700	4 000	4 000
Säännöllisesti toimivien tanssiryhmien tukemiseen	400 000					
Taiteilija-apurahat (sis. 15-v)	1 066 800	1 351 600	1 928 900	343 990	379 010	390 030
Taiteilijaprofessorit		215 300	242 500	44 810	45 820	46 440
Tanssikulttuurin tuki			200 000	33 640	38 000	40 000
Tanssin alan järjestöille ja Tanssin Tiedotuskeskukselle	500 000	400 000	1 010 000	190 350	256 630	257 000
Tanssin aluekeskukset					450 000	600 000
Tanssin harrastustoimintaan ja kansantanssin säännölliseen esitystoimintaan	550 000	600 000				
Tanssitaiteen produktioihin	170 000	745 000	700 000	151 370	171 370	172 000
Tanssiteattereiden teknisiä laitteita ja perushankintoja varten	150 000	45 000				
Tanssiteattereiden tukemiseen/ valtionosuuden piirissä oleville tanssiteattereille ja -ryhmille	3 400 000	4 031 000	7 792 200	1 606 980	1 908 130	2 148 870
Valtionpalkinnot/Suomi-palkinnot	60 000	150 000	175 000	29 800	15 000	45 530
Yhteensä	7 536 300	9 023 000	14 362 100	2 914 300	4 043 860	4 522 110
Yhteensä € (indeksoituna vuoden 2007 arvoon)	1 581 460	1 770 860	2 610 240	3 024 320	4 114 900	4 522 110

*Ei sisällä Suomen Kansallisbaletin tukea eikä kulttuurifestivaalitukea.

Liite 3. Kyselylomake ja lähetekirje

Toukokuu 2007

Hyvä vastaanottaja

Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikössä on meneillään tutkimushanke, jossa selvitetään valtion tanssitaide-toimikunnan myöntämän produktiotuen merkitystä ja toimivuutta. Tutkimushanke liittyy projektikononaisuuteen, jossa on aiemmin tutkittu kulttuuriyhteisöjen harkinnanvaraista tukea (Oesch 2004) sekä valokuvan laatutukea (Karttunen 2005). Tutkimus on käynnistynyt valtion tanssitaide-toimikunnan aloitteesta.

Projektin aineisto kootaan osin oheisella kyselylomakkeella, joka on osoitettu vuosina 2005 ja 2006 tanssin produktiotukea hakeneille. Lomakkeen avulla pyritään sekä täydentämään niitä tietoja, joita produktiotuen selvityslomakkeesta on saatavissa, että kokoamaan tukea hakeneiden näkemyksiä tuen tarkoituksenmukaisuudesta ja hakuprosessista.

Lomakkeista saatu tieto esitetään pääasiassa tilastollisina jakaumina. Mahdolliset siteeratut avovastaukset esitetään nimettöminä ja siten, ettei yksittäinen vastaaja ole tunnistettavissa. Vastauksia lukee ja käsittelee vain allekirjoittanut tutkija, eivätkä ne ole tanssitaide-toimikunnan jäsenen tai muiden rahoituksesta päättävien tahojen luettavissa. Antamasi tieto on luottamuksellista, eikä vaikuta tukipäätöksiin. Vastausten avulla saadaan arvokasta tietoa sekä tanssituotantojen toteutumisesta että kyseessä olevan tukimuodon kehittämistarpeista. Vastaamalla voit olla omalta osaltasi mukana kehittämässä tanssitaiteen tukimuotoja.

Toivon, että vastaat lomakkeeseen ja palautat sen sähköpostitse **8.6.2007 mennessä**. Myönteisen ja kielteisen päätöksen saaneille hakijoille on oma lomakkeensa. Mikäli olet saanut tukea molempina vuosina tai sekä myönteisen että kielteisen päätöksen, pyydän vastaamaan molempiin lomakkeisiin. Ohjeet lomakkeen täyttämistä löytyvät lomakkeen alusta. Voit myös printata lomakkeen ja lähettää sen postitse. Lähetys ei edellytä postimerkkiä kun kirjoitat kuoreen:

*Taiteen keskustoimikunta
Paula Karhunen
Tunnus 5000634
00003 VASTAUSLÄHETYS*

Vastaan mielelläni sekä tutkimushanketta että lomaketta koskeviin kysymyksiin.

Vastauksista etukäteen kiittäen

Paula Karhunen

Lomakkeen täyttämisen

Valitse hiirellä harmaa alue ja kirjoita siihen pyydetty tieto. Voit kirjoittaa niin pitkän vastauksen kuin haluat, vaikka vastauspaikka on merkitty vain lyhyellä viivalla. Vaihtoehtokysymyksissä valitse hiirellä oikean vaihtoehdon edessä oleva laatikko. Täytettyä lomakkeen, tallenna se omalle tietokoneellesi ja lähetä liitetiedoston allekirjoittaneelle (paula.karhunen@minedu.fi). Liitetiedosto liitetään viestiin valitsemalla sähköpostiohjelman kohta "Lisää" → "tiedosto".

Kysely on osin esitäytetty niiden tietojen avulla, joita Taiteen keskuustoimikunnan rekisterissä sekä tanssitaiteitoimikunnalle toimitetussa selvityksessä on. Ole hyvä ja tarkista tiedot ja korjaa sekä täydennä tarvittaessa.

TAUSTATIETOJA

Tuen saaja _____

Tukea saanut produktio _____

Vuosi _____

TANSSIN PRODUUKTIOTUEN ARVIOINTIA**1. Onko tanssin produktiotuen hakemisesta tarjolla riittävästi tietoa?**

- On riittävästi
 Ei ole riittävästi
 En osaa sanoa

Mitä tietoa toivoisit lisää? _____

2. Onko tanssin produktiotuen myöntöperusteista tarjolla riittävästi tietoa?

- On riittävästi
 Ei ole riittävästi
 En osaa sanoa

Mitä tietoa toivoisit lisää? _____

3. Millaisilla kriteereillä produktiotukihakemuksia tulisi mielestäsi arvioida?**4. Kuinka monta kertaa vuodessa tanssin produktiotukea tulisi voida hakea?**

- Nykyinen määrä (kerran vuodessa, syksyllä) on riittävä
 Hakukertoja tulisi lisätä _____ kertaan vuodessa
 En osaa sanoa

Perustele halutessasi _____

5. Millaiseksi arvioit päätöksenteon aikataulun?

- Päätökset julkistetaan riittävän nopeasti
 Päätökset julkistetaan liian hitaasti
 En osaa sanoa

Perustele halutessasi _____

6. Onko myönnetyn produktiotuen käytöstä annettava selvityslomake toimiva?

- Kyllä
 Ei, miksi? _____
 En osaa sanoa

Perustele halutessasi _____

7. Näkemysesesi produktiotuen suuruudesta

- Tukea tulisi myöntää suurempina summoina niin, että se kattaisi paremmin tuotannon kulut
 Tukea tulisi myöntää pienempinä summoina niin, että mahdollisimman moni hakija saisi
 Muu vaihtoehto, mikä? _____
 En osaa ottaa kantaa tuen suuruuteen

Perustele halutessasi _____

8. Mikä on arviosi tanssin produktiotuesta tukimuotona?

- Tukimuoto on tärkeä ja toimii hyvin
 Tukimuoto on tärkeä, mutta sen toimivuudessa on parantamisen varaa, miksi? _____
 Tukimuoto on sellaisenaan toimiva, mutta sillä ei ole merkitystä tanssialan kannalta
 Tukimuoto ei nykyisellään toimi, eikä sillä ole suurta merkitystä tanssialan kannalta
 Jokin muu näkemys, mikä? _____

9. Miten kehittäisit tanssin produktiotukea tukimuotona? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Määrärahaa lisäämällä
 Jollakin muulla tavoin, miten? _____
 En osaa sanoa

10. Mikä on mielestäsi tanssintuotantojen kannalta ihanteellisin julkisen tukimuoto? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Yksilöille suunnattu työskentelyapuraha (ns. vuosiapuraha)
 Yksilöille suunnattu projektipuraha
 Yksilöille ja yhteisöille suunnattu projektipuraha
 Yhteisöille suunnattu vuosittainen toiminta-avustus
 Vapaille ryhmillä suunnattu pidempiaikainen tuki
 Jokin muu tukimuoto, mikä? _____

11. Muita mielipiteitä tanssin produktiotuesta sekä tanssin tukimuodoista yleisesti _____

PRODUKTION TOTEUTUMINEN

12. Toteutuiko produktio alkuperäisen suunnitelman mukaisesti?

- Kyllä
 Ei, miksi? _____
 Osittain, miksi? _____

13. Produktion (____) esityskerrat kotimaassa ____ (kpl), joista kiertue-esityksiä ____ (kpl)

14. Produktion esityskerrat ulkomailla ____ (kpl), missä maissa _____

15. Yleisö määrä yhteensä _____

16. Produktiossa mukana olleiden henkilöiden määrä, ammattiryhmä ja työaika (viikkoina)

Ammattiryhmä

Henkilömäärä

Kokonaistyöaika viikkoina/henkilö

Koreografi	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Tanssija	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Valosuunnittelija	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Äänisuunnittelija	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Lavastaja	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Puku suunnittelija	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Maskeeraaja	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Puvustaja	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Tuottaja	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Muusikko	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Säveltäjä	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Tekninen henkilöstö, mikä	_____ henkilöä	_____ viikkoa
Muu henkilöstö, mikä	_____ henkilöä	_____ viikkoa

Produktiossa mukana olleiden henkilöiden lukumäärä yhteensä _____ henkilöä

Mikäli sama henkilö on hoitanut useita tehtäviä (esim. valo- ja äänisuunnittelija, koreografi-tuottaja, koreografi-tanssija jne.) nimeä nämä ammattiryhmät _____

17. Liittyikö produktion yleisötyötä?

- Ei
 Kyllä

18. Mikäli produktion aikana tehtiin yleisötyötä, kuka sitä teki?

- Erillinen yleisötyöntekijä
 Joku muu, kuka? _____

19. Oliko produktiossa mukana muita kuin suomalaisia tekijöitä

- Ei
 Kyllä
 Koreografi _____ henkilöä
 Tanssijoita _____ henkilöä
 Muuta henkilökuntaa, mitä? _____ henkilöä

20. Oliko produktiossa mukana ryhmän ulkopuolinen tuottajaorganisaatio?

- Ei
 Kyllä, mikä? _____

21. Mikäli produktiossa käytettiin ryhmän ulkopuolista tuottajaorganisaatiota, mistä asioista tuottajaorganisaatio huolehti? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- Rahoitus tuottajaorganisaation käytössä olevan tuotantotuen muodossa
 Muun rahoituksen hankkiminen
 Tiedotus- ja markkinointi
 Lipunmyynti ennakkoon
 Henkilöstö, mitä henkilöstöä? _____
 Harjoitustilat
 Esitystilat
 Muusta, mistä? _____

22. Produktion kokonaisuudessaan käytetty valmistelu aika (kuukausina) _____kk

23. Produktion tanssiosuuden harjoitteluun käytetty aika _____kk

24. Arvio harjoitteluun keskimäärin päivittäin käytetystä ajasta

- Alle 5 tuntia
 5 – 8 tuntia
 Jokin muu aika, mikä? _____
 Päivittäistä työaika ei pysty arvioimaan

25. Kuka toimi produktion työnantajana (vastasi työnantajamaksuista)? _____

26. Millä perusteella produktion palkat määrättyivät?

- Tanssialan työehtosopimuksen mukaan
 Muulla perusteella
 Sekä että

27. Tekivätkö työryhmän jäsenet produktiossa työtä ilman palkkaa tai palkkiota?

- Ei lainkaan
 Osa produktiosta toteutettiin palkattomana työnä
 Produktio toteutettiin pääasiassa palkattomana työnä

28. Mikäli palkatonta työtä tehtiin, mitkä produktioon osallistuvat ammattiryhmät sitä tekivät?

	Osa työajasta palkattomana	Koko produktio palkattomana
Koreografi	☐	☐
Tanssija/t	☐	☐
Lavastaja/pukusuunnittelija	☐	☐
Ääni/valosuunnittelija	☐	☐
Muusikko/säveltäjä	☐	☐
Tuottaja	☐	☐
Muu, mikä?	☐	☐

29. Arvioi, kuinka suuri osuus tuotannon harjoitteluun käytetystä työajasta tehtiin palkattomasti

- Alle puolet tuotantoon käytetystä ajasta
- Noin puolet tuotantoon käytetystä ajasta
- Yli puolet tuotantoon käytetystä ajasta
- Lähes koko tuotantoon käytetty aika
- Palkatonta työtä tehtiin, mutta sen osuutta ei voi arvioida

30. Rahoitettiinko produktiota jonkin työryhmän jäsenen henkilökohtaisella apurahalla

- Kyllä, millä apurahalla (esim. vuosiapuraha, kohdeapuraha jne.) _____
Kenen apurahalla (koreografi, tanssija jne.) _____
- Produktiota ei rahoitettu kenenkään henkilökohtaisella apurahalla

31. Tuotannon kokonaisbudjetti (Osin esitetyt selvityslomakkeen perusteella, täydennä ja tarkista)

Tuotannon tulot

- Tanssitaiteilijoiden myöntämä produktiotuki _____ €
- Muut tuotot yhteensä _____ €
- Lipputulot _____ €, joista mahdollisen osatuottajan osuus _____ €
- Muut tulot, mitkä? _____ €
- Tulot yhteensä _____ €**
- Ei ollut tuloja

Tuotannon menot

- Palkat (sivukuluineen) _____ henkilöä, yhteensä _____ €
- Palkkiot (verottomana apurahana) _____ henkilöä, yhteensä _____ €
- Materiaalikustannukset
 - lavastus _____ €
 - puvustus _____ €
 - valot/äännet _____ €
 - mainonta _____ €
 - tallointi (valokuvat, videot) _____ €
 - muu, mikä _____ €
- Vuokratkustannukset
 - Harjoitus tila _____ €
 - Esitystilat _____ €
- Muut kustannukset, mitkä _____ €
- Menot yhteensä _____ €**

32. Muu kuin valtion tanssitaiteilijain tuella produktiota varten saatu rahoitus

- Muu apuraha tai avustus (summa, myöntäjä) _____
- Sponsorituki (summa, myöntäjä) _____
- Tuotantotuki (summa, myöntäjä) _____
- Muu, mikä? _____

33. Oliko produktio toteutunut ilman tanssitaiteilijain tuella myöntämää produktiotukea?

- Kyllä, miten? _____
 - Ei
 - En osaa sanoa
- Perustele halutessasi _____

KIITOS VASTAUKSESTASI!

Olen valmis mahdolliseen kyselylomaketta täydentävään haastatteluun

- Kyllä
- En

Palautteeni kyselylomakkeesta _____

Liite 4. Kyselyn avovastaukset

Kysymys 2. Onko tanssin produktiotuen myöntöperusteista tarjolla riittävästi tietoa? Mitä tietoa toivoisit lisää?

- Voisi olla läpinäkyvämpi prosessi ja mahdollisuus saada palautetta, esim. jos on hakenut tukea useana vuonna eikä ole koskaan saanut.
- Millä perusteilla tanssitaidetta tuetaan yli 50 % pääkaupunkiseudun tanssintekijöille? Täytyykö koulutuksen pohjautua korkeakoulututkintoon? Miksi?
- Selvitystä nimenomaan perusteista sekä siitä miksi ns. uusien tekijöiden (jotka siis eivät ole jo uurastaneet tanssin kentällä Suomessa aikaisemmin) on oikeastaan mahdollon saada tukea.
- Myöntöperusteet muuttuvat osin aina sen mukaan kun uusi Taidetoimikunta aloittaa tehtävissään, olisi mukavaa että ennakkoon tiedotettaisiin hieman tukien jakoperusteita.
- Selkeää informointia miksi saa tai ei saa, mikä oli pääperuste sille että sai tai mikä jäi epäselväksi. Näin hakija itse voi kehittää hakemuksiaan niin että niistä ilmenee tarkemmin juuri teidän tarvitsemanne tiedot. Kaikki info on nyt hyvin yleisellä tasolla, kuitenkin kyseessä on taide, joka ei missään muotoa saa/voi olla yleistä vaan hyvin yksilöllistä.
- Vaikka (useimpien apurahoja myöntävien tahojen) myöntöperusteet eivät ole julkisia ja myös asian tuntijat vaihtuvat vuosittain, olisi tärkeää tietää, mitkä ovat vuosittaiset pääkriteerit tai ns. painoalueet. Yhteisötukien osalta olisi kiinnostavaa jo ennakkoon tietää painotetaanko esimerkiksi yhteisön vaikuttavuutta ja merkittävyyttä vaiko itse projektin kiinnostavuutta ja sisältöä.
- Päätöksenteon perusteista faktaa, joka tiedossa anottaessa.
- Tietysti silloin kiinnostaa jos ei ole itse saanut tukea ja jos omasta mielestä hakemus oli hyvä ja projekti tärkeä. Jos sai apurahaa ei tämä ole niin relevanttia.
- Päätösten perustelut ja päätöksenteon läpinäkyvyys.
- Perusteita miksi hylättiin, muutakin kuin vähäinen raha, mitkä linjaukset on tehty toimikunnassa ennen anomista.
- Ihan vain myöntöperusteista olisi hienoa saada enemmän infoa. Ymmärrän kyllä ettei se ole helppoa jos hakemuksia on paljon, mutta joku yleislinja mielestäni pitäisi pystyä antamaan. Siihen tarvitaan aikaa, taiteen keskustoimikunnan myötämielisyyttä taloudellisesti ja luottamustoimistien virkamiesten paneutuneisuutta asiaan.
- Tietoa millä perusteella tukea saadaan.
- Onko myöntämisperusteet julkaistu jossakin? Olisi myös kiinnostavaa tietää, minkälaisilla hakemuksilla tukea on saatu. Oman hakemuksen hyvyys ja riittävyys käyt ilmi vasta, jos tukea tulee. Tanssitoimikuntahan ei perustele hylkäämisiä.
- Perusteluja tehdyille päätöksille.
- Voi olla, että papereissa lukee tarkemmatkin perusteet, mutta en kyllä itse oikein tiedä muuta kuin, että jos on mahdollinen hanke ja hyvin perusteltu käyttötarkoitus niin tukea voi saada. Mutta joskus ei edellisestä huolimatta saa, ja tämä kait johtuu rahan vähyydestä ja hakijoiden paljoudesta.
- Mitä asioita hakemusten käsittelyssä ja päätöksenteossa painotetaan.
- Nyt ei ole oikein minkäänlaista tietoa myöntöperusteista. Ehkä myöntöperusteiden artikuloiminen voisi myös auttaa toimikunnan työskentelyä. Nyt kentällä ei tiedetä minkä verran toimikunnan jäsenet itse asiassa todella näkevät hakijoiden teoksia ja minkä verran mennään kuulopuheiden ja kritiikkien perusteella.
- Myöntöperusteista en ole nähnyt minkäänlaista tietoa.
- Päätösten perustelut; vaikuttiko myönteisesti/kielteisesti muu rahoitus, hakemuksen uskottavuus, tekijöiden referenssit, oliko joitain periaatteellisia linjauksia (esim. Ensemble-tukea saaneille ei myönnetä produktioavustuksia) jne.
- Jos toimikunnalla on esim. uusia painotuksia tai jakoperiaatteita olisi niistä hyvä tiedottaa.
- Miksi ei itse saanut, aina hokema rahojen vähyydestä ei riitä perusteluksi.
- En tiedä hakuilmoituksessa esitettyjen tietojen lisäksi muita myöntöperusteita, joten kaikki lisätieto on tervetullutta.
- Onko tehty jotain linjauksia – tänä vuonna painotetaan erityisesti jotakin, tyylisiin kuten yksityisillä rahastoilla on.
- Kielteisessä vastauksessa voisi profiloita enemmän taidetoimikunnan mahdollisia painotuksia joita saattaa eri vuosina tulla. Jos hakemuksessa selkeitä puutteita siitä voisi antaa palautetta. Luulisin, että tärkeää etenkin nuorille ja uusille hakijoille.
- Tarkemmat selostukset siitä, millä perusteella päätökset tehdään, esimerkiksi X:ssa [maan nimi] kaikkien apurahojen yhteydessä mainitaan hyvin tarkkaan millä perusteella apurahat jaetaan

Kysymys nro 3. Millaisilla kriteereillä produktiohakemuksia tulisi mielestäsi arvioida?

- Hakemuksen laatu ja taiteilijan tausta.
- Huomioiden, että tukea jaetaan laajasti KOKO Suomi kattaen, ammattimaisuus huomioiden, tuoko teos jotain uutta tanssin kenttään.
- Produktiokohtaisilla, ei niinkään tekijöiden nimien perusteella.
- Merkittävyys taiteenalan kannalta; yksittäisten taiteilijoiden senhetkisen taiteellisen toiminnan tukeminen (niin vakiintuneet kuin uudemmatkin tanssitaiteilijat); mahdollisuus tanssijoiden ja muun taiteellisen henkilöstön työllistämiseen alan työehtosopimusten mukaisin tariffein; taiteelliset näytöt.
- Suunnitelman ja taiteellisen idean, työryhmän kokoonpanon mielenkiintoisuuden, taiteellisen työn jatkuvuuden, alueellisen merkityksen sekä saatavuuden pohjalta. Tukea tulisi antaa tanssitaiteita eri lähtökohdista, näkemyksistä ja tanssityyleistä tekeville taiteilijoille. Moniäänisyyden olisi hyvä kuulua taiteeseen. Tuen on kohdistuttava ammattitaiteilijoille ja tanssitaiteitoimikunnan olisi syytä tarkistaa kriteerinsä ammattilaisuudesta.
- Taiteellinen sisältö, hakijoiden aikaisempi taiteellinen toiminta, innovatiivisuus, tuotannon tavoitteet.
- Ottaen huomioon enemmän koko valtakunnan tanssitaiteen tekijöiden lukumää, nk. harmaan alueen elävöittäminen korkeatasoisilla tanssitaide-elämyksillä/teoksilla.
- Toiminnan ja syntyneiden näyttöjen perusteella.
- Edelliset produktiot (mm. videoarviointi, lehtikriitikit) 2. Suunnitellun projektin kiinnostavuus / uskottavuus / toteutettavuus.
- Ammattimaisuus.
- Taiteellisilla ja työllistävillä perusteilla.
- Suunnitelman budjetiteineen ja aikataulutuksineen tulee olla realistinen. Aiheen kiinnostavuuden arviointi taas on hyvin subjektiivista, joten siihen varmasti vaikuttaa aina toimikunnan henkilökohtaiset mieltymykset ja näin varmasti tulee ollakin.
- Teoksen sisältö ja taiteellinen merkittävyys, innovatiivisuus ja uutuus sekä mahdollisuudet saada muuta rahoitusta. Erityisesti kokeilevat, uutta tuottavat teokset ansaitsevat rahoitusta, vaikka ryhmä/tekijät ei olisi vielä tunnettu ja etabloitunut. Reilua on, että huolelliset, harkitut ja toteuttamiskelpoiset projektit saavat rahoitusta (= hakemuksen laatu ja tarkkuus).
- Alueellisuus/valtakunnallisuus. Tanssitaide on painottunut pääkaupunkiseudulle, kun suurin osa maasta kärsii tanssipulasta. Jos tukia myönnettäisiin selvästi helpommin sinne, missä tanssitoiminta on vähäisempää, se ehkä vetäisi myös tanssitaiteilijoita takaisin maakuntiin. Ammattimaisen tanssitoiminnan aloittaminen jollain alueella edellyttää tuottajaa, mutta tuottajakaan ei voi työskennellä jos esiintyviä tanssitaiteilijoita ei ole riittävästi. Ammattimaisuus sisällön lisäksi muilla (teknisen ja taiteellisen) tuotannon osa-alueilla. Tiedotuksen ja markkinoinnin järjestäminen. Hakijan tekemä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa, erityisesti teoksen esityskertojen lisäämistä edesauttava yhteistyö. Tanssiteoksen odotettavissa oleva elinkaari: on tyhmää laittaa tuhottomasti rahaa jos teosta esitetään ainoastaan viikon ajan, ellei näissä esityksessä siten ole myös tuhottomasti yleisöä. Muu rahoitus: etusijalle produktiot, joilla on jo muutakin rahoitusta, jotta ammattilaiset saisivat varmemmin työstään palkkaa.
- Ammattilaisuus, hankkeen realistinen toteutuminen, kiinnostavuus.
- Pääkriteerit ovat mielestäni: projektin taiteellinen potentiaali, projektin innovatiivisuus ja erottuvuus.
- Mielestäni tärkeimmät kolme kriteeriä ovat: taiteellinen tavoite ja idean mielenkiintoisuus, kustannusarvion realismi, ja se, onko teoksen yleisösuhdetta mietitty. Yleisösuhde tarkoitan tässä sitä, kuinka esitykselle saadaan katsojia.
- Toiminnan ammattimaisuus ja kesto ovat mielestäni tärkeimpiä määriteltävissä olevia kriteerejä
- Jos hakija on osoittanut pätevyytensä alalla ja jos hakemus on hyvä, perusteltu ja mielenkiintoinen on minusta aina hyvä syy saada tukea ja jos rahaa on produktiolla ennestään vähän tai riittämättömästi kuluihin nähden.
- Kokonaisuudessaan tukien kohdistuminen laajalajaisesti monenlaisille tekijöille ja tekemisen muodoille. Tulisi tukea toisaalta työn jatkuvuuden mahdollistamista ja myös rohkeutta ja toisenlaisia tekemisen tapoja.
- Ei kuuluisuus-kriteerillä. Aluetoimintaa joka on alussa tulisi tukea vankasti, se työllistää kaikkia asuinpaikasta riippumatta.
- Niitä tulisi arvioida myöskin miten ne vaikuttaa paikallisesti ja alueellisesti kyseistä tanssitaiteita nostavasti.
- Taiteellinen taso merkittävin, toinen on tuotannon tavoiteltu ”levikki”, ts. levitettävyyden, laajuus – mitä suurempi yleisö pääsee osalliseksi, sen parempi. Laajuuden oltava raportointivaiheessa mitattavissa (maksaneet kävijät/pääsylipputulot, mediatila, teoksen elinkaari yms.).
- Onko produktio kiinnostava sisällöllisesti, tukea itsenäisiä koreografeja ja myös mahdollistaa ammatin harjoittaminen riittävän suurilla produktiosummilla.
- Monipuolisesti huomioiden myös alueellisuus.
- Ajan tarpeeseen sopiva, positiivinen asenne.
- Esityksen kiinnostavuus, uutuus, toisaalta myös työn jatkuvuus.
- Ammatillisuus, realistinen toteutumismahdollisuus, kiinnostavuus.
- Niiden tulisi pääasiallisesti olla ammattilaisproduktiota, joiden taiteellisen tason tulee olla korkea

- koska ammattitanssijoita on paljon ja rahoitusresurssit rajalliset.
- Onko mielenkiintoinen idea ja onko se suurimmalta osalta realistinen, siis toteutettava. Ehkä kannattaa katsoa kokonaisuutta, siis että mahdollisimman erilaisia produktioita tai tekijöitä tuettaisiin, jotta rikkaus kulttuurin kentällä säilyisi tai kasvaisi.
 - Toivoisin että hakemuksia arvioitaisiin niissä olevan työsuunnitelman taiteellisen ”tason”, idean kiinnostavuuden ja toteuttamissuunnitelman realistisuuden mukaan. Ei niinkään suosituksien tai tekijän julkisuusarvon mukaan. Näin nuorena tekijänä myös tekijän jo saavutetun aseman perusteella tehdyt päätökset tuntuvat hankalilta, vaikka onkin ymmärrettävästi helpompaa myöntää rahaa jollekin jonka työskentelystä tietää jo.
 - Hakemuksen taso (missä pisteessä kyseinen teos suunnittelussa on, millaiset taiteelliset lähtökohdat jne.) hakijan aiemmat teokset, jatkuvuus, kentän tasapaino.
 - Kiinnostavuus, ammatillisuus, luovuus.
 - Produktion toteutumismahdollisuudet, projektin uskottavuus (realistinen budjetointi), taiteellinen laatu aiempien näyttöjen perusteella
 - Taiteilijan tähänastinen työ ja uuden hankkeen kannattavuus ja kiinnostus.
 - Ensisijaisesti taiteellisin kriteerein, mutta olisi hyvä ottaa huomioon myös tekijöiden kokemus, muu rahoitus ja Produktion toteutumismahdollisuudet.
 - Työryhmän koko, budjetti, kokemus aiemmasta toiminnasta, esitysten määrä.
 - Hyvien produktioiden perusteella, kokeilevien produktioiden perusteella.
 - Ennen kaikkea hankkeiden kiinnostavuuden ja ajankohtaisuuden perusteella.
 - Etupäässä taiteellisilla. Ja kenties myös aluepoliittisilla. Eri tekijöitä ja tekemisen tapoja tasapuolisesti tukien, tasapainottaen ns. marginaalisen tai haastavan ja kriittisen taiteen sekä helpommin lähestyttävämmän tanssin asemaa.
 - Hakijoiden ammatillisen pätevyyden (korkeakoulututkinto / amk / opisto – onko opistotasaisen tutkinnon suorittaneilla samat ”oikeudet” tukeen, euro-määrällisesti / onko valmistunut, mielestäni pitäisi olla / taiteellinen vaikuttavuus ja taso – kuinka sitä mitataan? Onko edelleen vallalla ajattelu, että alueella ei voi syntyä korkeatasoista taidetta, vaikka samat pääkaupunkiseudun taiteilijat vierailevat residenssissä ”maalla”.
 - Onko teoksella mm. laajempaa merkitystä yhteiskunnassa kuin vain viihdearvo tai samojen tanssijoiden työllistäminen.
 - Tukea tulisi myöntää taiteellisesti kiinnostaville projekteille. Hakemuksen perusteella on tietysti mahdoton tietää minkälainen teos on valmiina, mutta ehkä tässä auttaisi dvd:t tai muut tallenteet taiteilijan edellisistä töistä.
 - Tanssin eri tyyllilajit tulisi tasa-arvoistaa. Ei ole perusteltua jakaa tukia vain jollekin taidetanssin lajityypille ja jättää toiset selkeästi vähemmälle. Ymmärrän kyllä, että tanssin saamat tuet ovat esim. musiikkiin verrattuna vähäiset, mutta jos nuokin vähäiset varat jaettaisiin tasaisemmin eri lajien suhteen saataisiin maahamme laajempi valikoima erilaisia tanssiteoksia kuin nyt. On ikävää, että kun tanssijat joutuvat taistelemaan olemassaolostaan kaikkia muita taiteenlajeja vastaan, joudumme myös taistelemaan keskenämme.
 - Taiteellinen kiinnostavuus, ryhmän tausta ja aikaisemmat teokset, esitysten määrä, työllistävyys
 - mielestäni myöntöperusteissa tulisi tarkastella haettavan Produktion idean selkeyttä ja kiinnostavuutta. on tärkeää, että hakemuksessa käy rehellisesti ilmi mitä ollaan tekemässä, miksi ja miten. toiseksi olisi myös syytä tarkastella hakijan taiteellista taustaa; aiempia töitä, tai koulutusta (vastavalmistuneet esim.) sekä myös hankkeen realistista toteutumismahdollisuutta.
 - Idean kiinnostavuus ja persoonallisuus, tekijöiden taustat, yleisökasvatuksellisuus.
 - Jos produktio on omassa lajissaan merkittävä, tukea myös ns. marginaalilajeille, joista suurella yleisöllä ei ole niin paljon tietoa. Myös sillä kriteerillä, että produktio on hyvin tuotettu, hakemisvaiheessa selvä tieto siitä, mitä produktio pitää sisällään.
 - Taiteellisilla ja alueellisilla kriteereillä
 - Taiteelliset kriteerit ovat ensisijaisia, mutta usein vaikeasti määriteltäviä. Onko hanke taiteellisesti mielenkiintoinen ja uskottava ja merkittävä (esim. myös alueellisesti tai avaa uusia ulottuvuuksia paikkana, filosofisesti, yhteistyökumppanit, löytää uutta yleisöä jne.. siis laaja-alaisesti katsoen).
 - Produktion omalaatuisuus eli onko vastaavankaltaisia projekteja jatkuvasti tarjolla vai ei, suunniteltu käyttö eli kuinka paljon esityskertoja on tiedossa ja miten projekti palvelee yleisöä (ettei projekti ole vain taiteilijaa itseään varten), myös kokeelliset ja riskin ottavat projektit olisivat silti mielestäni tukemisen arvoisia. Tukea ennen kaikkea kyseisen projektin mukaan, ei liikaa sen mukaan mitä henkilö on aikaisemmin tehnyt.
 - Ammattimaisuus, kutsut / sovitut esiintymisforumit.
 - Hakijoiden ammattitaito, taiteilijahistoria, kulloisenkin projektin kiinnostavuus.
 - Tekijöiden taiteelliset ansiot, hankkeen merkittävyys ja kiinnostavuus, alueelliset perusteet, hankkeen toteuttamiskelpoisuus taloudellisesta näkökulmasta (muut rahoittajat), tukea myös uransa alussa oleville tulisi edelleen antaa.

Kysymys nro 4. Kuinka monta kertaa vuodessa tanssin produktiotukea tulisi voida hakea? Valittu vaihtoehto: hakukertoja on lisättävä

- Yhdellä hakukerralla pitää ennakoida jo vuoden puolentoista päähän, jolloin hakemuksen kirjoittaminen on hankalaa useista epävarmuustekijöistä johtuen.
- Projekteja syntyy aina myös kuluvan vuoden aikana eikä vuosi etukäteen mietittynä, joten tukea pitäisi voida hakea ainakin kerran kuluvan vuoden aikana.
- Kaksi hakukertaa vuodessa helpottaisi tuen hakemista lyhyemmällä aikajänteellä tapahtuviin produktioihin, kuten hyvin menestyneiden teosten jatkoesityksiin.
- Ongelmia silti tulee [jos useampi hakukerta], jos on esitys heti alkuvuodesta ja päätökset tulevat myöhässä.
- Edellinen, mahdollisesti hylätty hakemus, on ollut huonosti/puutteellisesti laadittu, tai hankkeen edessä voi tulla lisätuen tarvetta tai käsillä olevan tuotannon aikataulua pitää kiirehtiä.
- Jotenkin pidin enemmän ”vanhasta” mallista jolloin tukea haettiin kahdesti vuodessa.
- Aivan liian kankeaa. Sanoma on että ”seuraavaan vuoteen et sitten tee tanssialan töitä”. Lisäksi käytäntö ei kannusta pienempiin ja kevyempiin produktioihin, mikä laajentaisi ja keventäisi ilmapiiriä.
- Kaksikin on parempi kuin yksi. Nykyisellä käytännöllä produktiotuki täytyy hakea jo vuosia ennen tuotannon toteuttamista. Ideat ja esiintyjien olosuhteet ehtivät muuttua moneen kertaan matkalla hakemuksesta päätöksen kautta harjoituskauteen ja ensi-iltaan. Riski työryhmän kokoonpanon vaihtumiseen kasvaa, jolloin täytyy taas tehdä kirjalliset muutospyyntöt ja byrokratia lisääntyy. Jos haku olisi kahdesti vuodessa, uskoisin hakukynnyksen laskevan ja teoksia olisi mahdollista siirtää enemmän ideasta valmiiksi esitykseksi.
- Haku-aika kaksi kertaa vuodessa: 1. hakukierroksen dead-line toukokuun lopussa, jolloin myönnettäisiin rahaa seuraavan vuoden toimintaan. Tämä edesauttaisi ympärivuotista toimintaa ja tanssi- ja produktioiden tekemisen painottamisen myös alkuvuoteen. Toinen hakukierros (jos rahaa on) loppuvuodesta siten, että tieto rahoituksesta olisi hakijoilla tammikuun aikana. Kuluva vuoteen toimintaan ei tarvitse olla haettavissa apurahoja.
- Kerta vuodessa on liian pitkä aika, varsinkin kun yleensä apurahoja joutuu hakemaan useasta paikasta.
- Jotta alkuvuonna olisi mahdollista valmistaa tanssi- ja produktioita tulisi mahdollisesti hakuja olla 2. yksi syksyllä ja toinen keväällä, keväällä päätettäisiin seuraavan alkuvuoden avustukset ja syksyllä seuraavan syksyn avustuksista. Kolmas haku voisi olla jatkuva haku kotimaan (ja mahdollisesti ulkomaille) kohdistuvaan uusinta- ja kiertue-toimintaan.
- Toinen hakukerta vuodessa mahdollistaisi nopeamman projektin käynnistämisen, toisaalta toisi kehittyville produktioille lisää mahdollisuuksia hakea avustusta.
- Reagoitavuus mataloituu, kun hakujia on useampia.
- Useampia hakukertoja mahdollistaa reagoimisen tekemisen prosesseissa syntyneisiin tarpeisiin.
- Auttaisi yksittäisiä koreografeja, nopeuttaisi työprosessia ja työhön pääsyä.
- Kaikki ei välttämättä pysty hakemaan edellisen vuoden puolella seuraavan vuoden reissuja, jos niitä ei ole vielä päätetty tehtäväksi.
- Kerran vuodessa pakottaa pitkäjänteisyyteen, mikä tietysti on hyvä. Kaksi kertaa vuodessa mahdollistaa ideoiden toteuttamisen myös työryhmille, joilla ei ole jatkuvaa, yhteistä esitystoimintaa.
- Nykyinen käytäntö vaikuttaa teosten valmistus- ja aikatauluun siten, että teoksia valmistetaan vasta maaliskuulta marraskuulle. Helsingissä on usein päällekkäisiä ensi-iltoja ja esitysjaksoja jolloin teokset kilpailevat keskenään katsojista. Apurahaa tulisi jakaa mahdollisesti kahdessa erässä ja kolmas erä voisi olla harkinnan mukaan lisä- tai kiertueesitysten mahdollistamiseksi. Tämä saattaisi vaikuttaa positiivisesti tanssintarjontaan tammi-maaliskuussa.
- Koska rahoitus ei koskaan ole riittävää, mutta tämä luonnollisesti edellyttää sitä, että rahoituksen määrä myös lisääntyy. En suosittelisi hakukertojen määrän lisäämistä jos budjetti pysyy toimikunnalla samana.
- En ole ihan varma onko yksi vai kaksi parempi, mutta hakemuksista voisi tulla spesifimmät, kun ei tarvitse pakottaa juuri siihen yhteen hakukertaan, jolloin teoksen suunnittelu voi olla ihan vaiheessa.
- Tietääkseni tämä on yleinen tapa Keski-Euroopassa. Kaksi kertaa vuodessa auttaa pienimpien hankkeiden, kuten kiertueitten rahoittamista, jotka joskus saattavat tapahtua lyhyellä aikavaroituksella.
- Joskus teoksen toteutumisen mahdollistava rahoitus voi olla pienestä puutteesta kiinni, joten olisi hyvä olla myös tukimuoto josta voisi hakea lisätukea lyhyemmällä tähtäimellä toteutuviin produktioihin.
- Joskus saattaa tulla nopeastikin tarve produktioiden hakemiseen, jolloin olisi hyvä lisätä kertoja kaksi/vuosi.
- Koska produktiotukisummat ovat pieniä, niin niillä ei koskaan pysty rahoittamaan koko produktiota. Tästä syystä olisi hyvä jos haku-aikoja olisi kaksi, jolloin muiden apurahojen saamisen selvittyä olisi mahdollista hakea mahdollisimman pian tukea myös valtion taholta.
- Vuoden sykli on liian pitkä suhteessa taiteellisiin impulsseihin.
- Tanssijalla voi olla useita produktioita vuoden aikana.

- Freelanceproduktioiden aikataulutus ja suunnittelu olisi helpompaa, jos tukea voisi hakea kaksi kertaa vuodessa. Jos jostain syystä ei pysty hakemaan juuri tiettyä aikana, aikataulutus menee helposti eteenpäin puolikin vuotta. Teoksen toteutuminen on usein kiinni myönnettyistä apurahoista. Teokseen uskotaan jotenkin kummallisesti paljon enemmän heti, kun sillä on edes jonkinlaista rahoitusta takana.
- Teoksen idea voi syntyä nopeasti, tukihakumahdollisuus kerran vuodessa vaatii teokselta pitkää suunnittelu/odotusjaksoa.
- Joku produktio voidaan panna kasaan niin nopealla tempolla, että vain yksi kerta vuodessa ei riitä.
- Hakuprosessin työ on toimikunnalle suuri, joten 1x on ok, mutta 2x vuodessa voisi olla hedelmällinen, kevät ja syksy. Hajauttaisi tuotantosuunnitelmia kun tiedot hakemuksista tulisivat syksyn alussa tai vuoden alussa. myös ideat muhivat pitkin vuotta ja kehittyvätkin voisi kaksi hakemuskautta jotenkin muhituttaa hommaa, eli esim. raaskisi kysyttellä hakemustaan jos tuntuu että työryhmää ja muuta voisi vielä koota ja ajatusta kehittää, mutta jos seuraava haku on vasta vuoden päästä iskee sen raakileenkin jo menemään.
- Haun tulisi olla jatkuva haku, silloin projektit voitaisiin toteuttaa oman tarpeellisuutensa ja luonnollisen kehityksen mukaan eikä byrokratian määräämän aikataulun mukaan.
- Mielestäni ainakin kaksi kertaa koska produktiot ja esiintymiset varsinkin monitaideyryhmissä tapahtuvat pienillä marginaalisilla festareilla ja tapahtumissa joita tuotetaan nopealla aikataululla ja kevyellä organisaatiolla johtuen resurssien puutteesta.
- Seuraavan vuoden alussa toteutuvat produktiot pitäisi huomioida kunkin vuoden toisella hakukierroksella. Kun kunkin vuoden päätökset tehdään vain kyseisenä vuonna toteutuvien hankkeiden tuesta, joudutaan alkuvuoteen sijoittuvat produktiot toteuttamaan isolla riskillä.
- Freelancer taiteilijoiden työtilanne muuttuu koko ajan, jonka vuoksi olisi helpompaa, jos tulevia taiteellisia töitä ei tarvitsisi suunnitella vuodenajan mukaan (apurahojen hakuaikojen mukaan) ja ainoastaan kerran vuodessa.
- Auttaisi yksittäisiä koreografeja, nopeuttaisi työprosessia ja työhön pääsyä.
- Teoksen idea voi syntyä nopeasti, hakumahdollisuus kerran vuodessa vaatii teokselta pitkää suunnittelu/odotusjaksoa.
- Useampi hakukerta vuodessa toisi joustavuutta suunnitteluun ja projektien toteuttamiseen.

Kysymys nro 5. Millaiseksi arvioit päätöksenteon aikataulun?

- Alkuvuosi on budjetin varmistamiseksi hankala Tanssitaide-toimikunnan päätösten tullessa vasta alkuvuodesta. Itse en enää lähde tekemään ammattilaisten kanssa teosta ilman varmaa budjettikehystä, joka varmistaa palkan maksun.
- Jos esim. pääsee jonkun teatterin tuotantoon tai festivaalille, on odotusaika liian pitkä. Ylipäänsä joudutaan odottamaan pitkään, tuleeko rahaa vai ei, mikä vaikuttaa usein siihen, voiko teosta toteuttaa ja millä resursseilla – vaikuttaa sitoutumiseen.
- Monissa hakemuksissa kysytään mitä muita apurahoja on hakenut, parempi jos voi suoraan ilmoittaa onko saanut tai ei, ja kuinka paljon ja mistä.
- Alkuvuonna tapahtuvat produktiot ovat heikossa asemassa, kun päätökset julkaistaan vasta tammi-kuun lopulla, joskus vasta helmikuun puolella. Tammi-helmikuussa ei ole juuri produktioita pääkaupunkiseudulla johtuen mm. apurahapäätösten myöhäisestä julkistamisesta.
- Riittävän nopeaa kun soittaa ja kysyy.
- Freelancekoreografi joutuu odottamaan liian pitkään pystyäkseen aloittamaan työn.
- Kunhan tietää milloin päätökset tulevat niin se auttaa ennakoimaan. Tietysti mahdollisimman pikaiset tiedot ovat suotavia.
- Päätösten julkistusajankohta on ok loppuvuoteen sijoittuville teoksille, mutta alkuvuoden tapahtumille ajankohta on huono.
- Alkuvuoden produktiot kärsivät epätietoisuudesta rahoituksen suhteen.
- Monesti taiteilija on jo ottanut massiivisen riskin ja odottaa kylmä hiki valuen päätöstä. Avustustahan haetaan siinä vaiheessa kun projekti on jo konkreettinen ja ensi-ilta hämmöittää.
- Päätöskokousten ajankohdat yleisesti tiedossa, kirjalliset päätökset tulevat viikkoja myöhemmin.
- Päätöksenteko on mielestäni nopeutunut viime vuosina mikä on todella hyvä.
- Työryhmää täytyy pidätellä vastaanottamasta muita tilaisuuksia ja jos oma produktio ei toteudu, niin muiltakin on saattanut mennä ohi suun.
- Mitä nopeammin aina sen parempi mutta perusteellinen käsittely myös tärkeää.
- Mitä nopeammin tietää rahoituksesta voi laittaa produktiota käyntiin. Esim. luvata tanssijoille että pystyy maksamaan heille palkkaa ja tällöin kaikki voi sitoutua produktioon. Jos rahoituksesta tietää myöhään tanssijat ovat monesti joutuneet ottamaan jo muita töitä, mikä on hyvin ymmärrettävää, mutta tällöin produktio siirtyy aina vaan myöhemmäksi....
- Teosta suunnitellessa vallitsee usein pitkä epävarma jakso siitä, mahdollistuuko teoksen toteuttaminen.
- Vaihtelee, joskus tuntuu venyvän (valtion budjetti vahvistus kai..) ja se tekee välillä aikatauluttamisesta hankalaa, kun odotellaan tietoja.

- Olen hakenut tanssille tukea ainoastaan kerran mutta yleisenä kommenttina kaikkiin tukimuotoihin voisin sanoa että apurahapäätökset kestävät aivan liian kauan. Minusta pitäisi saada järjestelmä sellaiseksi että tukipäätökset tulevat 2 kk sisällä.
- Mitä nopeammin, sen parempi tietysti, jotta voitais itse suunnitella produktiota eteenpäin – hakea rahaa muualta, siirtää koko projektia eteenpäin tms. Nyt kun tietää päätösten aikataulun siihen on tottunut. Päätökset voitaisiin lähettää myös sähköpostitse, joka nopeuttaisi päätöksen saamista. Nyt en muista miten on kielteisen päätöksen kanssa – se tulee muistaakseni myöhemmin? Ikävintä on odottaa apurahapäätöstä, josta tieto tulee esim. joskus toukokuussa – olisi siinä tapauksessa parempi tietää että jos ei ole tullut päätöstä esim. 15.5 mennessä se on kielteinen, ja on aikaa tehdä apurahahakemus ennen kuin loppua jollekin toiselle apurahoja myöntävälle taholle tämän tietäen.
- Päätökset tulevat etenkin alkuvuodesta toteutettavien hankkeiden näkökulmasta kovin myöhään.

Kysymys nro 6. Onko myönnetyn produktiointuen käytöstä tanssitaide-toimikunnalle annettava selvityslomake toimiva?

- Taidetoimikunta ei kirjaa ylös edes mitattavia määrällisiä asioita saati sitten laadullisia. Vaikuttaa siltä, ettei toimikunta ole yhtä kiinnostunut tuloksista niin kuin on rahan jakamisesta. Lomakkeen olisi hyvä joustaa projektista riippuen (eli täytetään soveltuvin osin).
- En ole nähnyt kyseistä lomaketta.
- En ole käyttänyt selvityslomaketta vuoden 2000 jälkeen.
- Muistaakseni. On tosin kulunut jonkin aikaa siitä, kun työryhmä, jossa olen ollut mukana, on saanut tanssitaide-toimikunnalta tukea.
- Se antaa mielestäni ihan riittävästi vapautta tehdä selvitys selkeästi maalaisjärjellä
- Olisi hyvä myös tietää kuinka paljon haluttaisiin lisäselvitystä lomakkeen lisäksi, onko pelkkä selvityslomakkeen täyttö riittävä, vai pitäisikö lisänä olla paljon lisäpaperia, joka auttaisi tuen saamiseen myöhemmin. Selvitysaika on myös hyvin lyhyt: jos produktio ei jostain syystä ehdikään toteutua aikataulussa, esim. muu rahoitus ei järjesty.
- En ole vielä tehnyt selvitystä.
- Sähköinen olisi kätevä, jäisi myös itselle koottu aineisto arkistoon. Voihan tietysti käsin täytettävästä paperista ottaa kopion, mutta jostain syystä on niin orientoitunut tietokoneella säilyttämään asiat, että niin ei ole tullut tehtyä.

Kysymys nro 7. Valittu vaihtoehto: tukea tulisi myöntää suurempina summina niin että se kattaisi paremmin tuotannon kulut

- Tämä tukimuoto tulisi kokonaisuudessaan varata itsenäisille koreografeille ja niille vapaille tanssiryhmille, jotka eivät saa valtiolta muuta harkinnanvaraista tukea.
- Summia tulisi myöntää ehdottomasti suurempina summina siten, että ne kattavat paremmin tuotannon kulut, mutta summan myöntämiselle tulisi olla ehtona myös muualta saatu todellinen rahoitus.
- Tämä vaihtoehto taitaa kyllä vaatia lisää rahaa. Tuotannoissa tulisi kuitenkin pystyä maksamaan vähintään minimipalkka kaikille siihen osallistuneille.
- Suuremman avustuksen turvin on mahdollista saada mukaan myös muita tuotanto- ja rahoitusorganisaatiota, koska työryhmällä on mahdollisuus kattaa osan tuista myös itse, esim työskentelyapurahoin. Pienen avustuksen kartuttaminen voi kestää vuosia.
- Liian pienet tuet saattavat estää toteutumisen.
- Produktiota toteutetaan liian pienin resurssein. Työn tekeminen/teettäminen ilmaiseksi on saatava loppumaan, ammattilaisten on saatava palkkaa tehdystä työstä. Produktiotukia ei saisi myöntää produktioihin, joissa ei makseta edes työehtosopimuksen mukaista minimipalkkaa.
- Jos hakija ei saa avustusta muualta, niin tämän hetkisin pienillä avustussummilla ei saada teoksia valmiiksi tekemättä suuria kompromisseja esim. käytössä olevan teknisen kaluston suhteen tai tekemällä itse työ ilmaiseksi ja kustantamalla tarvittava tekniikka produktiotuesta. Kannatan suurempia summia, jolloin myös rahaa riittää ennen kaikkea tanssijoiden palkkaan eikä vain muiden pakollisten henkilöiden palkkaamiseen (kuten ääni- ja valoteknikon tai puvustajan palkkioihin). Tuntuu aina niin oudolta, että valtion tanssitaide-toimikunnan myöntämä tuki tanssijoille ja tanssiteoksille päättyy loppujen lopuksi muiden kuin tanssintekijöiden taskuun. Tanssiteoksessahan kun ei ole vain tanssijointa ja koreografi, jotta teos olisi esityskelpoinen.
- 2000–8000 euroa ei käytännössä riitä mihinkään, jos kyseessä on keskiverto työryhmä: koreografi, muutama tanssija, valo- ja äänisuunnittelija jne. Esim. 4000 € on kahden tanssijan puolentoista kk palkat, jos maksaa liiton taksojen mukaan, mikä olisi minimi. On ymmärrettävää, että rahaa produktioille kerätään monista lähteistä/rahastoista, mutta jos rahaa tulee esim. vain produktiotuesta tekevät

koreografit silti monesti teokset ja maksavat työryhmän jäsenille vaikka 800 € kahden kk työstä!!

- Tukien pilkkominen pieniin palasiin tekee sen, että produktioille tuella ei ole varsinaista taloudellisen onnistumisen mahdollisuutta, mutta ne saavat aikaan ”toiveen” eli ryhdytään valmistamaan produktioita, joille ei ole esim. markkinointi budjettia vaan tehdään teos, jota oikeastaan ei voida markkinoida ja siten sille ei saada riittävää yleisöä. Jos

tuet riittävät juuri ja juuri tekijöiden palkkoihin, tekijät usein ryhtyvät toimeen työllistääkseen itsensä. Kun teos valmistuu, on katsomossa usein vähemmän ihmisiä kuin lavalla, koska markkinointiin ei ole ollut varoja. Teos on siis tehty tukien avulla vain työllistämistarkoituksessa. Tukien pitäisi olla sellaisia, että ne oikeasti mahdollistaisivat tanssin esiintulon ja teosten toimivuuden.

- Määrä ei koskaan korvaa laatua.

Kysymys nro 7. Valittu vaihtoehto: tukea tulisi myöntää pienempinä summina niin että mahdollisimman moni saisi

- Usein budjetti rakennetaan usean eri tukijan varaan ja monella muulla säätiöllä ei ole varaa tukea kuin osasummilla. Pienempien tukien saamismahdolli-

suus antaa pienemmille vapaan kentän ryhmille mahdollisuuden toteuttaa teoksiaan.

Kysymys nro 7. Valittu vaihtoehto: muu

- Olen ollut tyytyväinen tukien summiin, niitä ei saa mennä pienentämään.
- Erikseen ns. nuorten koreografien ja establisoituneiden haku.
- Jakoperusteissa voisi suunnata eri kausina eri alueille summat.
- Pieniä ja suuria produktiota ei pitäisi rinnastaa alkujaankaan toisiinsa!
- Muutama selkeästi suurehko pääkohde, jonka lisäksi pienemmät avustukset laajalle joukolle.
- Ehkä olisi järkevää, että osa summista olisi isompia joiden rinnalla olisi pientä tukea. Nythän asia on niin, että vaikka toimikunnalta saa rahaa on lisäksi haettava rahaa n. viidestä muusta paikasta, jotta edes suurin osa budjetista saataisiin katettua ja tämä tilanne on KAIKILLA joilla ei ole säännöllistä tukea töihinsä.
- Pitäisi tarkastella produktiota kokonaisuutena ja tarvittaessa kysyä lisää tietoa.
- Lisättäisiin koko pottia, niin ei tarvitsisi valita kahden edellisen vaihtoehdon välillä.
- Nykyinen.
- Olisi hyvä olla molempia tapauskohtaisesti.
- Molempi parempi. Ongelma on, että jaettavaa rahaa on liian vähän.

- Voisi hakea useammalle vuodelle yhdellä hakemuksella.
- Myönnetään summa, joka on haettu.
- On hyvä antaa monille, mutta toisaalta on vaara että jos produktio ei saa riittävästi rahaa, niin produktiota ei voi toteuttaa ollenkaan.
- Sekä että.
- Osa pieninä monelle ja osa suurempina harvemmillle, näin sekä pienet että suuret produktiot tulisivat otetuksi huomioon.
- Keskitie.
- Mielestäni molemmat edellä mainitut mahdollisuudet pitäisi olla mahdollisia. Jos produktio on saanut jo tukea muualta, pienikin summa lisää auttaa kokonaisbudjettia. Toisaalta joskus olisi työrauhan kannalta mahtavaa saada tarpeeksi iso summa yhdestä paikasta, jonka jälkeen ei menisi loppuvuotta rahanhakuun, vaan voisi keskittyä itse työn tekemiseen. Mielestäni tukea voisi harkita tapauskohtaisesti miettien hakijoiden historiaa ja ajankohtaista produktiohakemusta.
- Mielestäni tukien suuruudet ovat toimivia, ei liian pieniä, mutta sellaisia, että rahasta riittää kuitenkin useammille produktioille.
- Myönnetään summa, joka on haettu.

Kysymys nro 7. Valittu vaihtoehto: en osaa ottaa kantaa tuen suuruuteen

- Ikisuuskysymys, johon on vaikea antaa yhtä oikeaa vastausta. Nykyinen määrä-summa-balanssi tuntuu melko toimivalta.
- Isot tuet yhdelle produktiolle on tietysti oikein mukavaa tuen saajan mielestä ja aiheuttaa sitten pahaa verta muiden joukossa. Tanssitaide-toimikunnalla olisi tässä vaihtoehdossa hieno mahdollisuus toimia koko kansan makutuomarina ja päättää, mikä on hyvää taidetta ja mikä ei. Suomalaisen tanssin

kentällä demokratiolla ja tasa-arvolla on toisaalta erittäinkin suuri painoarvo. Vaikea kysymys.

- Mahdoton kysymys sillä tanssille tarvitaan lisää rahaa jakoon.
- Sain viime haussa yhden suurimmista summista joka todella pelasti minut taas valtavalta tappiolta, jonka riskin olin ottanut. Jokainen penni tanssin alalla kaikille hakijoille on elintärkeä. Tuen jakajien tehtävä on vaikea ja on hyvä että alueellisuus on

huomioitu. On vaikea ottaa kantaa näkemättä muita hakemuksia, uskon että tähän parhaat vastaukset on niillä konkareilla, jotka ovat taidetoimikunnissa vaikuttaneet. Tässäkin kuitenkin painottaisin ammattilaisproduktioita, koska pitempään tehneillä alkaa uupumus vaivata jatkuvasta epävarmuudesta tulevaisuudesta.

- Totta kai kokonaistukimäärää pitäisi saada ylös. Nyt vaikuttaa kuitenkin, että sopivasti erisuuruisia tukia. Nykyinen järjestelmä tukee tekemistä, jossa tuet jakautuvat usealle eri lähteelle. Kokonaisvaltaisemmasta tuesta ei ole kokemusta. Olen itse saanut hyvin tukia, joten en osaa valittaa enkä muutenaakaan vaatia teosten kokonaistuottamista miltään instanssilta. Periaate vaikuttaa hyvältä mutta käytännössä rahoitusta pitäisi kokonaisuudessaan olla enemmän. Vaikka tanssitaide on ammatti muiden joukossa kallistun kuitenkin Kristian Smedsin puolelle hänen kyseenalaistaessaan sitä, josko taiteilijan kannattaa ottaa pyrkimys keskiluokkaiseen toimeentuloon ja kulutukseen itsestään selvänä.
- Asialla on kaksi puolta. toisaalta olisi järkevää, että koko produktion pystyisi toteuttamaan suuremmalla apurahalla, mutta sitten moni muu jäisi ilman. toisaalta taas aloittelevalle koreografille tai ryhmälle pienikin apuraha on osoitus taiteilijan työn arvostuksesta ja uskomisesta teoksen ideaan, joka

motivoi vielä enemmän tekemään ja yrittämään. Vaikea kysymys. Joskus olisi kyllä loistavaa saada tehdä teos, jossa olisi täysi sen vaatima rahallinen tuki takana. Rahan vähyys vaikuttaa jos ei suoraan niin välillisesti työskentelyyn ainakin koreografin osalta kun samaan aikaan pitäisi tehdä luovaa työtä ja murehtia mistä työryhmälle saisi palkkiot/palkat tehdystä työstä. Eli vaikea kysymys!

- Toisaalta on hyvä tukea useita projekteja, jotta myös pienimuotoisemmat projektit tulisivat toteutetuiksi. Osa työryhmistä voi toteuttaa projektinsa pienelläkin budjetilla, minkä pitäisi olla hyvä asia. Jos tukea jaetaan isoja summia vain joillekin, käykö niin, että pienemmät projektit jäävät vaille tukea? Toisaalta kalliimmat projektit ovat epävarmoja toteuttaa, koska rahoitus selviää vasta usean apurahanmyöntäjän päätösten jälkeen ja rahoitus saattaa jäädä helposti liian pieneksi, mikä näkyy ensimmäisenä työryhmän palkkioiden pienemisenä. Tehdystä työstä pitäisi kuitenkin saada palkkaa.
- Molemmat ovat tärkeitä; se että mahdollisimman moni saisi rahoitusta ja että tukisummat olisivat isompia. Vaikea priorisoida. Etenkin alueellisesta näkökulmasta huolestuttaa, että jos tukisummia kasvatetaan niin rahaa pääkaupunkiseudun ulkopuolelle kulkeutuisi vähemmän. Mieluummin edes vähän tukea kuin ei tukea ollenkaan.

Kysymys nro 7. Valittu useita vaihtoehtoja

- Produktiotuen on heijastettava anomuksia, joten oletan että molempia tarvitaan. Olisi hyvä että suuret produktiot saisivat mahdollisimman kattavan summan, mutta pienempiä hankkeita on myös kannustettava.
- Erikseen ns. nuorten koreografien ja establiisoituneiden haku.
- Molempi parempi. Ongelma on, että jaettavaa rahaa on liian vähän.
- Lisättäisiin koko pottia, niin ei tarvitsisi valita kahden edellisen vaihtoehdon välillä.
- Voisi hakea useammalle vuodelle yhdellä hakemuksella.

Kysymys nro 8. Mikä on arviosi tanssin produktiotuesta tukimuotona? Valittu vaihtoehto: tukimuoto on tärkeä, mutta sen toimivuudessa on parantamisen varaa

- Jos haluaa maksaa kaikille produktiolaisille taulukon mukaista palkkaa, niin myönnetyt summat ovat siihen liian pieniä.
- Tukimuoto toimii hyvin, mutta kehitettävää olisi lähinnä jakoperusteiden tehokkaammassa tiedottamisessa. Tähän asti mikäli jotain tietoa on aiheesta tullut, se on ollut kuulopuheita kentällä. Selkeät kriteerit tanssitaide-toimikunnan puolelta helpottaisivat tanssitaiteilijoiden elämää sekä varmistaisivat, että myöskään toimikunta ei joudu käyttämään resursseja sellaisten hakemusten käsittelyyn, jotka ovat selkeästi ulkopuolella halutuista jakoperusteista.
- Tuen kokonaismäärä on liian pieni.
- Liian pieni rahamäärä jaettavana ylipäänsä. Tanssitaide-toimikunnan tulisi lobata lisää rahaa tanssin käyttöön.
- Tarvittaisiin lisää rahaa, jotta useammat produktiot voisivat saada tukea.
- Jälleen, rahoitusta yleensä tulisi lisätä.
- Jaettavaa rahaa on liian vähän.
- Rahaa liian vähän.
- Koska summat ovat pieniä ja niiden lisäksi täytyy hakea monista muista paikoista kootakseen budjetin. Tai on miettinyt voiko muutaman vuoden peräkkäin hakea samaan produktion, jotta saisi enemmän budjetista kasaan.
- Edelleen: päätökset voisivat myös synnyttää rakentavaa ja kriittistä keskustelua tekijöiden ja päättä-

- jien välillä. Ja tietenkin tanssitaide tarvitsee kokonaisuudessaan enemmän rahoitusta, jotta summat suurenevat ja useampia tekijä saa avustuksia.
- Se [produktiotuki]on myös laitosten haettavissa, pitäisi rajata koreografeille.
 - Lisää rahaa jakoon.
 - Laaja-alaisesti tulisi huomioida hyvät ei ammattiryhmätkin ja se kuinka laajaa harrastajajoukkoa se koskettaa.
 - Samat nimet saa liian usein.
 - Kuvittelen, että uuden hakijan tai tuntemattoman nimen on vaikeata saada tukea ja tästä syntyy kierre. Jos yksi tuenmyöntäjätaho antaa rahaa, sitä on helpompi saada muiltakin ja myöhemmin uudestaan. Itämainen tanssi on saanut produktiotukea erittäin harvoin. Rohkeampaa myöntämistä myös uusille tekijöille!
 - Jouduin ainakin itse käymään palkkatyössä, toteutakseni produktion, koska tuki oli niin pieni. Tämä mielestäni huononsi oman työni laatua.
 - Myönnetty summat ovat liian pieniä, käytössä on liian vähän rahaa.
 - Jaettavan tuen määrä on riittämätön kentän laajuuteen ja hakijoihin nähden.
 - Harva haku, päätöksen hitaus, summien pienuus.
 - Tuen suuruus on liian pieni.
 - Enemmän resursseja tanssille. Tuetaan oman huomioni mukaan tasapuolisesti eri toimijoita.
 - Jos ryhmä ei pääse harkinnanvaraisen tuen piiriin monen vuoden haun jälkeen, tulisi produktiotuen summia kasvattaa merkittävästi tai vaihtoehtoisesti kasvattaa harkinnanvaraisen avustusmäärää, niin että se todella toimisi HARKINNANVARAISENA

- eikä joka vuosi samoille ryhmille, ilman että siihen on mahdollisuutta päästä kiinni.
- Liian moni hieno projekti jää tuen ulkopuolelle
 - Tuki jää usein produktioiden osalta pieneksi. Koen ongelmana mm. valo ja pukusuunnittelun joihin vaikea saada näyttämötoimikunnalta rahaa ja tuntuu 'väärältä' maksaa sitä tanssin pienistä rahoista mutta... Tähän tanssin näyttämöllisyyteen voisiko muut taidetoimikunnat nähdä osuuttaan laajemmin. Toivoisin myös säveltoimikunnan suhtautuvan myönteisemmin tanssille sävellettävään musiikkiin. Ja sitten toivoisin maakuntien taidetoimikunnille enemmän rahaa jaettavaksi, tuntevat alueensa tekijät paremmin, mm. nuoret uudet ja se kannustaisi myös valmistuvia rohkeammin jäämään paikkakunnilleen.. ettei kaikki freelancerit pyörisi Hesassa. Ja maakuntien taidetoimikunnat pitäisi saada yhteyteen valtion taidetoimikuntien kanssa ja myös ehkä yhteisiä linjanvetoja tms.
 - Ryhmien pitäisi saada pitkäjänteisempää tukea, jaettava määrä aivan liian pieni
 - Koska teoksia valmistetaan paljon, mutta niillä on usein vain vähän esityskertoja, tukea voisi suunnata enemmän myös teosten kierrättämiseen. Jos aina tuetaan vain uusia teoksia, tuet suuntautuvat lähinnä taiteilijoiden keskinäiseen työskentelyyn ja vavalla valmistetun työn jakaminen yleisölle jää vähäiseksi.
 - Totta kai kaikki tuki on tärkeää. Toimivuuskin on varmasti ihan hyvä, mutta olisi parempi jos rahaa olisi jaossa enemmän. Määrärahojen puute heikentää toimivuutta.

Kysymys nro 8. Mikä on arviosi tanssin produktiotuesta tukimuotona?

Valittu vaihtoehto: jokin muu näkemys

- Tukimuoto on tärkeä, ilman tukia on vaikea tehdä produktioita.
- Produktiotuki on tärkeä. Esitysten tekeminen vie rahaa, eikä koreografeilla useinkaan ole tarvittavaa tietotaitoa saati sitten aikaa kerätä rahoitusta monesta lähteestä. Onko ammattimaisen tuottajan palkkaaminen produktion sitten ratkaisu?
- Tukimuoto on tärkeä ja toimii, mutta esimerkiksi nuorten uransa aloittelevien koreografien olisi hyvä saada mahdollisuus hakea jonkinmoista toimintatukea luodessaan toiminnalleen rakenteita/ ts. pe-

- rustaessaan uusia ryhmiä/kollektiiveja/muita toiminnan muotoja.
- Ilman suuria korotuksia tulevaisuudessa ei pienillä summilla tehdä enää laadullisesti merkittäviä tanssiteoksia. Toistaiseksi määrärahojen pienuus ei ole ollut este alan kehittymiselle, mutta tulevaisuudessa sillä tulee olemaan yhä suurempi merkitys. Alan potentiaali tulee valumaan ja siirtymään muille sektoreille elleivät työskentelymahdollisuudet parane huomattavasti nykyisestä.

Kysymys nro 9. Miten kehittäisit tanssin produktiotukea tukimuotona?

Valittu vaihtoehto: jollakin muulla tavoin (kuin määrärahaa lisäämällä)

- Tuen voisi jakaa eri osiin: 1) laajemmat produktiot joilla on tukea myös muualta. 2) Pienemmät, enemmän indie -tyyppiset ryhmä- tai sooloteokset joilla ei ole muuta tukea, mutta ovat myös kevyempiä tuottaa. 3) Monimuotoiset kokeilut, tutkimus-

projektit, totutusta poikkeavat ryhmittymät ja toteutustavat ym. joiden lopputulos vaikeammin ennalta raamittaa ja siten ”arvaamattomampia”, mutta jotka ovat kentän kehityksen ja uudistuvuuden kannalta elintärkeät ”sammot” .

- Koko tanssin avustusrahojen tulisi nousta. Varsinkin vapaan kentän rahoitusta tulisi nostaa ja suunnata toimiville organisaatioille. Tuolloin se palvelee myös yksittäistä freelancertanssijaakin, sillä yhteisöt ja organisaatiot maksavat työntekijöille palkkaa ja näin myös friikun sosiaaliturva paranee.
- Jakoperusteita kiinteämmällä ja selvemmällä.
- Suuntaamalla jakoa niille jotka osoittavat halua ja kykyä toimia pitkäjänteisesti tanssin kentällä, sen sijaan että tukea ripotellaan sinne tänne.
- Entistä tarkempi seuranta kiinteäksi osaksi myöntämisperusteita ("levitettävyyttä" elinkaari yms.)
- Huomioiden toimijoiden mahdollisuudet alueillaan ja ennen kaikkea sisällön tulisi ratkaista. Alueen taloudelliset mahdollisuudet (köyhät kunnat, rahoituslähteet minimiä) tulisi huomioida.
- Määrittämällä tuelle muitakin kriteereitä kuin ammattimaisuus, esim. työehtosopimuksen minimipalkkatason noudattaminen.
- Taiteilijan ajattelu ja toiminta ei ole päätöksittä, vain produktioissa tapahtuvaa. Olisi hyvä tukea työn tekemisen jokapäiväisyyttä ja monimuotoisuutta, praktiikan ja esitystoiminnan jatkuvuutta. Tuettava yhteisöjen ja ryhmittymien syntymistä. Projektiapuraha on tärkeä muoto mutta ainoana tukimuotona se saattaa vääristää taiteellisen työn luonnetta turhankin fragmentaariseksi.
- Määrärahoja ei voi lisätä, jos veroja ei lisätä. Minä kehittäisin valtiontuella järjestelmän, jossa tuettaisiin laitosteatteerien ulkopuolisten tanssiryhmien ja tekijöiden teosten markkinointia. Ihan ajatuksen tasolla: tuet perustuisivat myös teoksen mahdolliselle kiinnostavuudelle yleisön kannalta eli tuettaisiin myös taiteilijan markkinointia ja sitä, että taiteilijat ymmärtäisivät, että teokselle täytyy löytyä myös katsojia tai sitä ei oikeastaan kannata tehdä.
- Jatkuva haku.
- Ryhmien pitäisi saada pitkäjänteisempää tukea, jaettava määrä aivan liian pieni

Kysymys nro 11. Muita mielipiteitäsi tanssin produktiosta sekä tanssin tukimuodoista

- Niitä olisi kiva saada.
- Pitkäjänteisyys, selkeys päätöksissä, perustelut ja nopeus päätöksenteossa. Tanssitaide-toimikunnan tulisi kuulla meitä tekijöitä ja ryhmiä ainakin harvakseltaan. Toimikunnan kokoonpanon läpinäkyvyys, miksi joku on valittu. Puoluepolitiikka pois toimikunnan valitsemisesta ja korkeampi ammattipätevyys tehtävään. Kansantanssia ja tanssiurheilua ei tarvitse tukea tanssitaide-toimikunnan varoista eikä heidän edustajiaan enää tulisi olla toimikunnassa. Toimikunnan tulisi seurata aktiivisemmin tanssitaide-toimikuntaa. Lähetimme useina vuosina kutsut kaikkiin ensi-iltaesityksiin kaikille toimikunnan jäsenille, mutta emme saaneet aktivoitua heitä.
- Oma sydäntäni lähimpänä on kuitenkin vapaille ryhmille suunnattu pidempiäkin tuki.
- Alan ammattiopettajien työllisyystilanteen ylläpitämiseksi esiintymistoimintaan keskittyville ryhmille on tuki riittämätön. Ryhmiä tulisi tarkastella enemmän toiminnan ja näyttöjen kautta.
- Lähinnä haluaisin asettaa kysymyksen: Koska koskaan ei voi löytyä yhtä tukimuotoa joka sopisi kaikille, minkälainen rakenne pystyy muuntautumaan ja sopeutumaan alati muuttuviin vaatimuksiin. Miten tukea monimuotoista taidetta, mahdollistaen sitä yhtenä vahvana yhteiskuntavaikuttajana "vienti-tuote" visioiden varjossa.
- Työskentelyapuraha on mainio freelancerille, jolla ei tämän vuoden aikana ole muuta työtä. Projektiapuraha riittää vakituisessa työssä olevalle, joka haluaa ottaa virkavapaata tai työlomaa toteuttaakseen vuosia muhineen haaveensa.
- Minusta taiteilija-apuraha on yksilölle sattuessaan hieno ja arvostettava tukimuoto. Muista tuista minulla on kokemusta produktioavustuksesta, joka on osa budjettia, mutta melko pieni osa sitä. Pidemmän toiminta-avustuksen saamiseksi on oltava näyttöä toiminnan pysyvyydestä, mutta on mahdollista buukata ihmisiä vuosiksi töihin jos ei ole varma voiko heille taata palkkaa tulevasta töistä. Kaikki on kovin lyhytjänteistä mikä on minusta ongelma. Toisaalta ongelma on myös jotkut tanssin VOS teatterit, jotka saavat pysyväistukea vaikka ovat minimaalisia nykytanssijoiden työllistäjiä samaan aikaan kun huippulaadukkaat freelancer-työntekijät tehdään haalien paniikissa rahaa joka säätiöstä ja tehden jatkuvasti alle oikeiden palkkakulujen, koska muuten ei tehtäisi mitään tai kerran neljässä vuodessa jotain.
- Tässä kohdassa haluan tuoda esille ne kategoriat, joihin taiteellinen toiminta sijoitetaan ja kuinka paljon ne mahdollisesti vaikuttavat arvostukseen ja tukiin. Entä jos teoksesi esitetään kymmenelle ihmiselle kerallaan? Entä jos se nimenomaan liittyy paikkaan ja paikallisuuteen, ei siis ole kiertueteos, saatikka ulkomaisilla festareilla kierrätettävä teos? Entä, jos työ ei näydy konventionaalisilla tanssinäyttämöillä? Entä, jos työ painottaa sosiaalisia, yhteisöllisiä tai ympäristöön sitoutuneita aspecttejä? Entä jos työ on monialaista ja monitaiteellista? Entä jos työryhmän taiteilijat eivät ole kategorisoiduissa esim. tanssijoiksi, koreografeiksi, muusikoiksi, äänisuunnittelijoiksi jne.? Entä jos taidetahtuman luominen, tuottaminen ja organisoiminen on teoksesi?
- Jaetaan liikaa kriitikkojen mielipiteiden, lehdistön ja tv:n uutiskynnyksen ylittäneiden mukaan. Asiantuntemus taiteen alasta ja sen kehittämisestä puuttuu.

- Tukimuotoja pitäisi ehdottomasti olla useampia. Kantaesitystuki, jälkituotantotuki jne. Tuotanto, jota lähdetään rakentamaan alkutekijöistään tyhjäs- tä, tarvitsee paljon resursseja, erilaisia tukimuotoja, taiteilijoiden tukiverkostoa ja muita palveluja, ellei tanssin infrastruktuuria olla kehittämässä teatteri- verkoston kaltaiseksi.
- Itselleni tässä vaiheessa tärkeimmäksi nousevat yksilölle suunnattu työskentelyapuraha ja yhteisöille suunnattu vuosittainen toiminta-avustus/vapaille ryhmille suunnattu pitempiaikainen tuki sillä tanssiryhmälläni on toimintaa laajasti sekä kotimaassa että ulkomailla, lähes kaikki ovat kansainvälisiä projekteja kansainvälisine työryhmineen. Tärkeänä pidän myös yleisötyötä ja tanssin vuoropuhelua muiden taiteenlajien kanssa. Kaiken tämän ylläpitämiseen eivät pelkät projektiapurahat riitä mitenkään ja tällä hetkellä hakuprosessi on aika raskas koska haemme noin viittäkymmentä erilaista apuraha- vuodessa.
- Olen vielä sen verran alussa tässä, etten osaa kommentoida. Sen verran voin sanoa, että toivoisin apurahan myöntäjien arvioivan myönnetyn tuen tarpeen ja suhteuttaisivat hakijan sen hetkisen taiteellisen toiminnan jokaisella hakukerralla, niin ettei rahaa menisi 'vain tottumuksesta' kauan kentällä toimineille. En tosin osaa ihan varmaksi sanoa kuinka paljon näin käy.
- Kaikkien tukimuotojen määrärahoja pitää saada nostettua huomattavasti!
- Olisi hyvä tietää ketkä päättävät rahoituksesta ja ovatko he asiantuntijoita. Käyvätkö he esityksissä ja ovatko he muutenkin aktiivisesti osana tanssi- ja taideyhteisöä.
- Todella vaikea ottaa kantaa yleisempiin asioihin, koska ei näe koko tanssi-alan laajuutta, eikä hakemuksia samalla lailla kuin hakemuksia lukevat. Ja tieto siitä että rahaa ei varmasti ole tarpeeksi.
- Tuet jaetaan liian usein samoille tahoille/henkilöille. Tuenjakajat eivät uskalla ottaa riskiä ja tukea nuoria ja innokkaita uransa alkuvaiheessa olevia tekijöitä, jolloin myös tanssin kehitys taidemuotona hidastuu
- Kestävien rakenteiden tukea lisää suoraan tanssitaiteilijoille ja ryhmittymille. Infraa puuttuu, mutta toisaalta jotkut tanssin rakenteet tuntuvat työllistävän runsaasti muita kuin itse tanssitaiteilijoita.
- Kysyntää tanssille on todella paljon, ei vain ole resursseja toteuttaa kaikkea sitä, mitä pyydetään ennen kaikkea soveltavan tanssin puolella, yleisö-

työssä, tanssiteokset ja projektit lapsille – pitäisi olla varaa aidosti palkata yksi henkilö kehittämään esim. lastentanssiteoksia ja siihen liittyviä yhdessä tekemisen muotoja (päiväkodeilta mm. paljon yhteistyöpyyntöjä, joihin ei ole aikaa ja resursseja vastata – sieltä kasvavat uudet tanssin katsojat ennen kuin huomaakaan), tai yksi henkilö voisi toimia kokopäiväisesti tanssi vanhustyössä projektissa. Tätä kautta 'toimiminen vaikuttaa välillisesti myös tanssiin taidemuotona, tanssi saisi jalansijaa ympäröivässä yhteisössä ja lähiyhteiskunnassa. Ongelmana myös suunnittelussa teosta: ei voi kuvitellaakaan tekevansa esim. teosta neljälle tanssijalle saati kuudelle; raha määrittää teoksen ilmiäisyyttä paljon. Myös esim. puvustajasta ja lavastajasta / visualistista joudutaan luopumaan, ja usein myös äänisuunnittelijasta → vaikuttaa suoraan teokseen.

- Työtä tehdään projektien eteen valtavasti. Pidempiaikaisella tuella taiteilijalla olisi mahdollisuus syventyä työnsä tekemiseen rauhassa eikä kuukausi ennen ensi-iltaa 24h/7päivää viikossa.
- Tanssin alueellisuus tulee huomioida paremmin, hyvää ja mielenkiintoista tanssia voi tehdä Hesän ulkopuolellakin ja siihen tule myös olla taloudellista tukea, myös nuorille tekijöille. Aluekeskus toimintaa tulee kehittää ja resursoida riittävästi. Mieluummin ehkä vähän harvemmin, mutta isommalla budjetilla, jotta silloin voi oikeasti keskittyä taiteelliseen työhön.
- Minusta on outoa että Suomessa jaetaan vuosiapurahoja ja silti saajat ottavat palkkaa projekteistaan. Vuosiapurahat tulisi ohjata suoraan projekteihin.
- Rahaa ei ole missään tarpeeksi. Se on ongelma joka vaikuttaa koko ajan tanssin ammattilaisten arkeen. Suomessa on paljon ammattitaitoisia tanssintekijöitä, joista varmasti useat täyttävät ammattilaisuuden kriteerit ja tekevät laatutyötä. Koska nykytanssista ei edelleenkään missään suostuta paljon maksamaan koko taideala on paljolti tukien varassa. Tuet helpottavat osittain tehtävää työtä, mutta tosiasiassa on etteivät tanssitaiteilijat elä taiteellaan, vaan opettamalla. Henkilökohtaiset apurahat sallivat keskittymisen työhön täysin, vaikka periaatteessa niiden pitäisi vain kattaa omat peruskulut, ja olisi mahdollista saada jokaisesta työstä erikseen vielä korvaus. Produktiokohtaiset tuet auttavat vain yhtä produktiota eivätkä usein kata kaikkia kuluja. Osa työstä tehdään aina ilmaiseksi, valitettavasti.

Produktiotuesta

- Selkeästi tärkeä ja arvokas tukimuoto, jolla on keskeinen merkitys suomalaisessa nykytanssissa.
- En ymmärrä miksi produktiotukea voivat ylipäättään hakea myös yhteisöt jotka ovat (paljon suuremman) harkinnanvaraisen tuen piirissä. Teettää kamalasti työtä kun sama yhteisö joutuu hakemaan

samalla toimikunnalta useata eri tukimuotoa. Mielestäni periaate pitäisi olla: Yksi paperi per yhteisö per vuosi.

- Tuki on tärkeää ja se mahdollistaa usein ainoana tukena tuotannon toteutumisen. Vaikkakin on hyvä, että tukea myönnettäisiin suurempia summia, jotka

- mahdollistavat isompien työryhmien produktioiden toteutumisen, ei kuitenkaan pidä unohtaa pienempiä tukia, jotka ovat monta kertaa pienten yhdistysten ja työryhmien ainoa tulo.
- Julkisella tuella toteutettavien produktioiden tulee olla suunniteltu laajempilevikkisiksi ja nykyistä pidempi elinkaarisiksi, äärimmillään jopa kaupallistettavimmiksikin, ts. taiteellisesta laadusta tinkimättä produktioilla tulee olla kysyntää laajempien yleisöjen parissa. – Se on haasteellista (tehdä teos jolla on kysyntää, silti tinkimättä taiteellisesta tasosta ja omasta henkilökohtaisesta messagestaan), mutta mielestäni ainoa tie saada tanssille yleisöä ja riittävästi elintilaa tulevaisuudessa. Jos teosta esitetään kouralliselle yleisöä niin kuin on mm. Kaapelitehtaalla joissakin esityksissä käynyt, tulee tällaisen hakijan tuki jatkossa evätä – tekijän on scarpatava omia lähtökohtiaan. Teokset omalle itselle tulee toteuttaa omin varoin, ei yhteisillä varsin rajallisilla resursseilla.
 - Erittäin hyvä, että tuetaan, jolla voidaan varmistaa uuden luomista ja uuden kokeilua.
 - Teosten uudelleen esittämiseen ja kierrättämiseen tulisi myös olla mahdollisuus hakea avustusta esimerkiksi jatkuvana hakuna.
 - Ryhmä X on toiminut nyt X vuotta ja produktiokimäärä on pikkuhiljaa kasvanut, välillä sitä taas ei olla saatu ollenkaan. Tuki pitäisi olla suurempi produktiota kohden, koska aina jäämme jälkeen budjetista mikä tarkoittaa yleensä, ettei tanssijat saa kunnon palkkaa
 - Produktiotuet pienille ryhmille elintärkeitä. Toivoin määrärahoihin korotuksia, ei leikkauksia.

Tilastotietoa taiteesta -sarjan (ISSN 0788-0278) julkaisut: Facts about the arts series:

- no 1 Ritva MITCHELL & Eeva-Sisko VEIKKOLA: Yritysten tuki taiteille 1987. (Company support for the arts in Finland in 1987. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1990. ISBN 951-47-3719-9.
Tilastokeskus. Helsinki 1990. ISBN 951-47-3719-9.
- no 2 Paula KARHUNEN. Läänien taidetoimikunnat taiteen tukijoina. (Regional arts councils as supporters of the arts in Finland. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1990. ISBN 951-47-4034-3.
- no 3 Esa RANTANEN. Säätiöiden tuki taiteille. (Foundations as supporters of the arts in Finland. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1990. ISBN 951-47-4053-X.
- no 4 Esa RANTANEN: Arvostelijat ja apurahat. (Critics and state grants. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4054-8.
- no 5A Kyllikki KIVEKÄS: Alueoopperat ja yleisöt. (Regional operas and their audiences. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-4055-6.
- no 5B Pekka OESCH: Alueoopperoiden toiminta ja talous 1979-1988. (Regional operas: functioning and financing 1979-1988. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-5494-8.
- no 6 Sari KARTTUNEN: Valtion valokuvataiteen tuki vuosina 1980-1991. (State support for photographic art in Finland 1980-1991. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1991. ISBN 951-47-5659-2.
- no 7 Timo CANTELL: Musiikkijuhlien yleisöt – Kaustinen, Kuhmo, Viitasaari. (The Audiences of Finnish Music Festivals – Kaustinen Folk Music Festival, Kuhmo Chamber Music Festival, Viitasaari – Time of Music. English Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1993. ISBN 951-47-7752-2.
- no 8 Pekka OESCH : Yritysten tuki taiteille 1990. (Company support for the arts in Finland in 1990. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1993. ISBN 951-47-6092-1.
- no 9 Paula KARHUNEN: Teatterikoulutus ja työmarkkinat. (Theatre training and the labour market. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1994. ISBN 951-47-9570-9.
- no 10 Sari KARTTUNEN: Taideteollinen korkeakoulutus ja työmarkkinat. (Art and design training and the labour market. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1994. ISBN 951-47-9839-2.
- no 11 Pekka OESCH: Yritysten tuki taiteille 1993 & taiteen tuen vaihtelut vuosina 1984-93. (Company support for the Arts in Finland in 1993 and changes in support during the period 1984-93. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1995. ISBN 951-53-0555-1.
- no 12 Paula KARHUNEN & Annikki SMOLANDER: Tanssitaiteilija lähikuvassa. Tutkimus asemasta ja toimeentulosta 1990-luvun vaihteessa. (The social and economic position of Finnish dance artists. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1995. ISBN 951-53-0621-3.

- no 13 Mari YLÄ-SANKOLA: Lastenkulttuuri ja apurahat. Taiteen keskustoimikunnan tuki lastenkulttuurille 1988-1995. (Children's culture and state grants. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1995. ISBN 951-53-0623-X.
- no 14 Timo CANTELL: Kaupunkifestivaalien yleisöt. Kuopio Tanssii ja Soi, Tampereen Teatterikesä, Turun musiikkijuhlat, Ruisrock. (City festival audiences in Finland. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1996. ISBN 951-53-0896-8.
- no 15 Pekka OESCH: Julkiset kulttuurimäärärahat 1994. (Public expenditure on the arts and culture in Finland 1994. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1996. ISBN 951-53-0941-7.
- no 15a Pekka OESCH: Julkiset kulttuurimäärärahat 1994. 2. tarkistettu p. (Public expenditure on the arts and culture in Finland 1994. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1997. ISBN 951-53-1510-7.
- no 16 Paula KARHUNEN: Kuvataiteen korkeakoulutus ja työmarkkinat. Selvitys Suomen Taideakatemian koulussa ja Kuvataideakatemiassa opiskelleiden työtilanteesta ja tyytyväisyydestä koulutukseen. (Training in the Fine Arts Academy and the labour market. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1996. ISBN 951-53-1012-1.
- no 17 Pekka OESCH: Musiikkiteollisuus Suomessa. Rakenne, työllisyys ja talous. (The music industry in Finland. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1998. ISBN 951-5253-01-5.
- no 18 Paula KARHUNEN: Musiikkialan korkeakoulutus ja työmarkkinat. Selvitys Sibelius-Akatemiassa opiskelleiden työtilanteesta ja koulutustyytyväisyydestä. (Training at the Sibelius Academy and the Labour Market. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta, Sibelius Akatemia. Helsinki 1998. ISBN 952-5253-05-8.
- no 19 Timo CANTELL: Yleisfestivaalien yleisöt – Helsingin Juhlaviikot, Joensuun Laulujuhlat. (Festival audiences in Finland: Helsinki Festival, Joensuu Festival. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1998. ISBN 952-5253-08-2.
- no 20 Pekka OESCH: Yritysten tuki taiteille 1996. (Company support for the arts and heritage in Finland in 1996. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1998. ISBN 952-5253-09-0.
- no 21 Merja HEIKKINEN ja Auli IRJALA: Taideteollisuuden ja sarjakuvan ammattilaisten työtilanne ja kansainvälinen toiminta. Raportti kyselytutkimuksesta Ornamon, Grafian ja Sarjakuvantekijät ry:n jäsenille. (Working conditions and international activities of professionals in design and comics. Survey of the members of artists' organizations in the fields of design and comics. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1999. ISBN 952-5253-10-4.
- no 22 Virpi MINKKINEN: Taiteellinen työ ja apurahat. Tutkimus valtion apurahan saajista. (Artistic work and grants. A survey of state grant recipients. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1999. ISBN 952-5253-12-0.
- no 23 Pekka OESCH: Säätiöiden tuki taiteille 1993 ja 1997. (Foundations as supporters of the arts. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 1999. ISBN 952-5253-13-19.
- no 24 Pekka OESCH: Kulttuuri- ja taideyhdistysten rakennemuutos. (Finnish cultural and art associations in transition in the 1990s. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2000. ISBN 952-5253-21-X.

- no 25 Ilkka HEISKANEN: Kulttuurin julkinen rahoitus Suomessa – tilastot ja todellisuus. Rahoitustilastojen käyttökelpoisuudesta ja 1990-luvun rahoitustilanteesta taide- ja kulttuurilaitosten kannalta. (Public financing of the arts and culture – statistics and reality in Finland. Methodological issues and identification of the 1990s turning points that re-shaped the conditions of cultural and art institutions. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2000. ISBN 952-5253-23-6.
- no 26 Tiia KURKELA: Hyvinvointivaltion lippuluukulla. Teattereiden ohjelmistopoliittiset ja taloudelliset selviytymiskeinot rahoitusympäristön muutoksissa. (Finnish theatres at the box office of a welfare state. Repertoire changes and managerial strategies of adaptation in the new era of financing. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2000. ISBN 952-5253-18-X.
- no 27 Pekka OESCH: Yritysten tuki taiteille 1999. (Company support for the arts and heritage in Finland 1999. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2001. ISBN 952-5253-18-X.
- no 28 Ilkka HEISKANEN: Muuttuivatko laitokset, miksi ja miten? Taide- ja kulttuurilaitosten institutionaalinen muutos 1990-luvulla. (Performing to the tunes of institutional change. Strategies of Finnish cultural and arts institutions under the new conditions of late 1990s. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2001. ISBN 952-5253-36-8.
- no 29 Ilkka HEISKANEN: Public financing of the arts and culture: Statistics and reality in Finland. Methodological issues and identification of the 1990s turning points that re-shaped the conditions of cultural and art institutions.
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2002. ISBN 952-5253-32-5.
- no 30 Pekka OESCH: Valtion tuki kulttuurille 2001. Opetusministeriön hallinnonalan määrärahat. (State support for culture in 2001. Cultural appropriations provided by the Ministry of Education. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2002. ISBN 952-5253-43-0.
- no 31 Timo CANTELL: Nykytanssin yleisöt. Tutkimus Tanssiareena 2000-festivaalin kävijöistä. (The audience of contemporary dance in Finland. A study on the audience of the contemporary dance festival Dance Arena 2000. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2003. ISBN 952-5253-46-5.
- no 32 Pekka OESCH: Kulttuuriyhteisöjen harkinnanvarainen tuki. Valtionavustusjärjestelmän muutokset ja yhteisöjen toimintamahdollisuudet. (Discretionary aid to cultural organisations. Changes in the Government transfer system and opportunities of organisations. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2004. ISBN 952-5253-49-X.
- no 33 Paula KARHUNEN: Kuvan ja median koulutuksesta työelämään. Kyselytutkimus ammatillisen tutkinnon suorittaneista. (From visual and media training to the labour market. Survey on the situation of graduates. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2004. ISBN 952-5253-50-3.
- no 34 Pekka OESCH: Yritysten tuki taiteille 2003 ja tuen muutokset 1993–2003. (Company support for the arts and heritage in Finland in 2003 and changes in the support 1993–2003. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2005. ISBN 952-5253-53-8.
- no 35 Paula KARHUNEN: Musiikin koulutuksesta työelämään. Kyselytutkimus toisen asteen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista. (Music graduates on the labour market. Survey on Finnish music graduates from secondary and polytechnic level education. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2005. ISBN 952-5253-56-2.

- no 36 Paula KARHUNEN: Tanssin ja teatterin koulutuksesta työelämään. Kyselytutkimus ammatillisen ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista. (Finnish dance and theatre graduates on the labour market. Survey on graduates from secondary and polytechnic level education. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2006. ISBN 952-5253-58-9.
- no 37 Sari KARTTUNEN: Kuvataiteilijoiden koulutusurat. Ammattiopinnot Suomessa ja ulkomailla. (Educational profiles of visual artists. Professional studies in Finland and abroad. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2006. ISBN 952-5253-60-0.
- no 38 Pekka OESCH: Säätiöiden tuki taiteille 2001 ja 2005 (Foundation Support for the Arts in 2001 and 2005. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2008. ISBN 978-952-5253-69-6
- no 39 Paula KARHUNEN: Tanssiproduktioiden tuki ja tuotantoehdot. Valtion produktiotuen kehitys ja merkitys 1991–2008 (Support and conditions of Finnish dance productions. Trends in and importance of state grants for dance productions 1991–2008. Summary.)
Taiteen keskustoimikunta. Helsinki 2008. ISBN 978-952-5253-71-9

Muut julkaisusarjat

Tutkimusyksikön julkaisuja
Työpapereita
Tilastotiedote

Toimitus

Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikkö

Tilaukset ja tiedustelut

Taiteen keskustoimikunta
Tutkimusyksikkö

Maneesikatu 7, PL 293, FIN-00171 Helsinki, Finland
tel. +358 9 1607 7066, fax. +358 9 1607 7069
tkt-kirjasto@minedu.fi

www.taiteenkeskustoimikunta.fi

Other publication series

Research Reports
Working Papers
Facts and Figures

Edited by

Research Unit of the Arts Council of Finland

Orders and Information

Arts Council of Finland
Research Unit

www.artscouncil.fi